GROENE KEUZES VOOR IEDEREEN

GREENCHOICE GEÏNTEGREERD JAARVERSLAG 2021

INHOUDSOPGAVE

1. In één oogopslag **6**

Bericht van het bestuur 6
Kerncijfers 9
Waardecreatiemodel 10

2. Mijlpalen van 2021 **13**

Bos en mangroven beschermen 13
Iedereen kan profiteren van de energietransitie 14
Grootste crowdfunding-project 14
Zonnedaken voor asbestdaken 14
De groene Greenchoice laadpas 15

3. Onze omgeving **16**

Klimaatakkoord en Europese ambities 16
Energie in tijden van crises 17

4. Onze organisatie **19**

Missie en visie 19
Huidige kernprocessen en -activiteiten 19
Nieuwe strategie: van leverancier naar platform voor groene keuzes 21
Onze medewerkers 22
Onze stakeholders 26
Materiële onderwerpen 28
Deelname Greenchoice 28
Maatschappelijke partners 29
Partner van lokale energiecoöperaties 29

5. Onze resultaten **37**

Energielevering 37
Energie besparen 39

Energie opwekken 41
Energie timen 43
Energie opslaan 44
Impact cases 46
Waarde voor onze klanten 49
Onze eigen CO_2-footprint 51
Boscompensatie 53
Kibale – Oeganda 56
Kariba – Zimbabwe 57
Amazonas – Brazilië 58
Kigoma – Tanzania 59
Tavolo - Papoea Nieuw Guinea 60
Mangroveproject - Guinee-Bissau (Wetlands International) 61
Dodoma – Tanzania 62
Nederlandse bosprojecten 63

6. Financiële resultaten 65

7. Onze impact 67

8. Onze toekomst 69

9. Onze Governance – hoe wij waarde behouden 72
Verslag Raad van Commissarissen 72

10. Corporate Governance 76
Onze groepsstructuur 76
Raad van Commissarissen 77
Algemene Vergadering van Aandeelhouders 77
Directie 78

11. Integriteit en compliance 79
Gedragscode 79
Awareness 79

Intern meldpunt en de vertrouwenspersoon 80
Naleving wet- en regelgeving 80
Naleving sector gedragscodes 81

12. Risicobeheersing 82

Dataveiligheid 82
Governance omtrent risico’s 83
Risicobeleid 83
Risico-assessment 84
Belangrijkste risico's en mitigerende maatregelen 85

13. Onze jaarcijfers 89

Geconsolideerde balans per 31 december 2021 89
Geconsolideerde winst-en-verliesrekening over 2021 91
Geconsolideerd kasstroomoverzicht over 2021 92
Toelichting behorende tot de geconsolideerde jaarrekening 2021 94
Enkelvoudige balans per 31 december 2021 167
Enkelvoudige verkorte winst-en-verliesrekening over 2021 169
Toelichting behorende tot de enkelvoudige jaarrekening 2021 170
Toelichting op de enkelvoudige balans per 31 december 2021 173
Overige gegevens 191
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant 192

Bijlage A - Over dit verslag 197

Verslaggevingsprincipes en -ambities 197
Selectie van onderwerpen 197
Materiële thema's 199

Bijlage B - 2021 HR data 201

Bijlage C - Assurance-rapport van de onafhankelijke accountant 203

Bijlage D - GRI Content Index 208

Contact 213

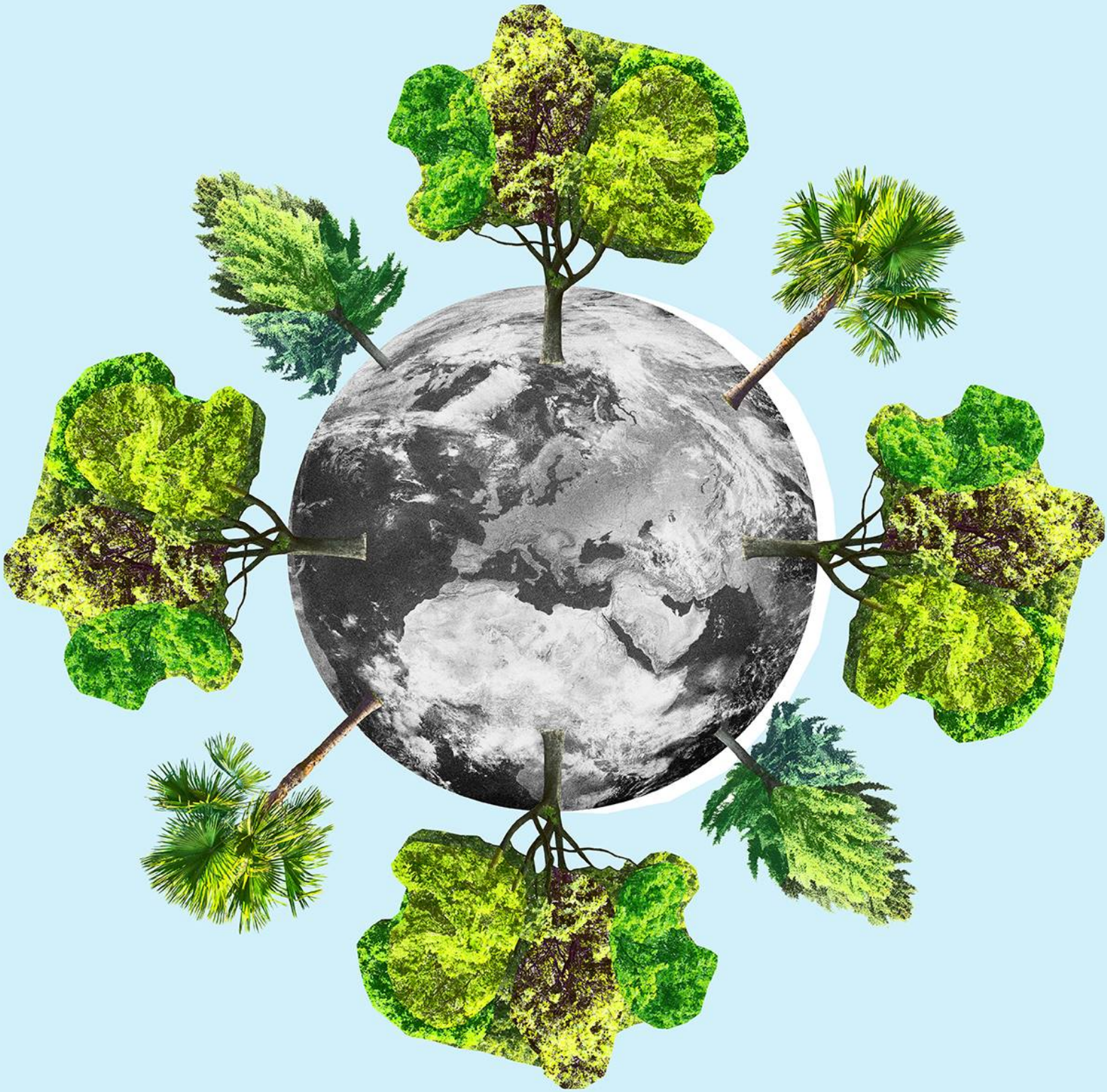

1. IN ÉÉN OOGOPSLAG

Voor je ligt het geïntegreerde jaarverslag van de Greenchoice Groep over 2021. In dit jaar hebben we een nieuwe bedrijfsstrategie voor de Greenchoice Groep vastgesteld. Met deze nieuwe strategie 'Platform voor klimaatpositiviteit' ontwikkelen we ons de komende jaren van energieleverancier en producent, naar een breder platform voor duurzame keuzes. Samen willen we groene keuzes laten werken voor iedereen.

In dit verslag lees je over onze bereikte mijlpalen, resultaten, impact en de samenwerkingen met onze partners.

Bericht van het bestuur

Rotterdam, april 2022

Voor Greenchoice was 2021 een heel bijzonder jaar op verschillende vlakken.

Allereerst werden we natuurlijk -zoals vrijwel iedereen- door de aanhoudende coronapandemie getest op ons uithoudingsvermogen. We werkten nog steeds grotendeels vanuit huis waarbij de nadruk kwam te liggen op het balanceren en behouden van een positief vooruitzicht. Goed in contact blijven was een uitdaging, maar essentieel voor het gevoel van werkgeluk bij collega's en het goed functioneren van het bedrijf. Gelukkig zagen we steeds meer mogelijkheden om ons voor te bereiden op het 'nieuwe werken', waarbij zowel thuis áls op kantoor gewerkt kan worden. Ons kantoor is gedurende de maandenlange lockdown beperkt open gebleven voor medewerkers, maar de afgelopen maanden kunnen we elkaar weer meer ontmoeten. Dat is erg prettig en geeft perspectief voor de toekomst.

Tegelijkertijd stegen de energieprijzen naar een ongekend hoog niveau in de tweede helft van 2021; een ontwikkeling die zich voortzette in 2022 door de oorlog in Oekraïne. Door de onzekere, veranderende prijzen werden we in eerste instantie veel benaderd door klanten met terechte zorgen over de betaalbaarheid van hun energierekening. Opmerkelijk genoeg belden ook veel klanten of ze iets voor anderen konden betekenen die in een nog lastiger parket zaten. Zo werd een nog groter beroep gedaan op onze klantenservice. Versnelde invoering van mogelijkheden voor klanten om zelf inzicht te krijgen in hun energiezaken

en die zelfstandig te kunnen regelen, bleken goed te werken. We zagen een afname in contact in combinatie met een verdere toename in klanttevredenheid. In 2021 werden we opnieuw branchewinnaar van Het Klantvriendelijkste Bedrijf van Nederland 2021 én stonden we zelfs op plek 10 van de tien Klantvriendelijkste Bedrijven van Nederland. Daar zijn we trots op en blij mee!

Ondanks de turbulente omstandigheden zijn wij erin geslaagd een positief resultaat neer te zetten, na het verliesgevende coronajaar 2020. Dit is gelukt door het zorgvuldig afstemmen van onze energie-inkoop op de klantvraag. En verder de financiële risico's bij een mismatch tussen de realisatie en de voorspelling van de energievraag te beperken. We zijn er trots op dat we de opgaande trend van vóór 2020 weer hebben opgepakt en daarmee het beste resultaat ooit in de geschiedenis van Greenchoice hebben neergezet. Financiële soliditeit is belangrijk, juist ook in deze turbulente marktomstandigheden met steeds grotere risico's. Tegelijk is er de situatie van klanten die hun rekening zien oplopen en maatschappelijk is energiearmoede een belangrijk thema aan het worden. Wij proberen onze klanten te helpen hun kosten in de hand te houden en steunen initiatieven om energiearmoede tegen te gaan. We balanceren dit zorgvuldig met het stevig blijven houden van onze eigen financiële positie.

Om onze ambitie om koploper te zijn in de energietransitie te verwezenlijken, lanceerden we in 2021 onze nieuwe strategie voor 2025: 'Platform voor klimaatpositiviteit'. Met deze strategie willen wij onze klanten helpen stap voor stap minder impact, en idealiter zelfs een positieve impact op het klimaat te maken. Het beoogde platform zal een plek zijn waar we onze klanten helpen om telkens de beste volgende stap te zetten naar een duurzamer leven. We maken duidelijk wat die stap is en zorgen dat die gemakkelijk te zetten is. Waar we er altijd waren voor de klimaatbewuste klant, zien we steeds meer mensen die graag ook in actie komen maar niet precies weten hoe. Ook voor hen willen wij oplossingen bieden om zo iedereen te laten participeren én financieel te laten profiteren van de energietransitie.

Wij wensen je veel leesplezier.

Coen de Ruiter **Martin van Sleeuwen**

Coen de Ruiter, algemeen directeur

Martin van Sleeuwen, financieel directeur

KERNCIJFERS

OMZET

+9%

€ 565 Mln.

2020
€ 517 Mln.

RESULTAAT

€ 28,6 Mln.

2020
- €8 Mln.

PARTICULIERE KLANTEN

+0,3%

584.606

2020
582.713

ZAKELIJKE KLANTEN

-27%

34.311

2020
46.734

KLANTEN DIE ENERGIE OPWEKKEN

+5,7%

243.908

2020
230.735

GELEVERDE ELEKRICITEIT

-10,3%

2.960 GWh

2020
3.300 GWh

GELEVERD GAS

+17%

925 Mln. m³

2020
790 Mln. m³

GEINSTALLEERD VERMOGEN AAN ZONNESTROOMINSTALLATIES

+44,5%

113,7 MWp

2020
78,7 MWp

AANTAL POSTCODEROOSPROJECTEN

+21%

350

2020
290

MEDEWERKERS

-2,1%

523

2020
534

Leidinggevende rol
vrouw 31%

CO_2 EMISSIES (SCOPE 1 EN 2)

Deze uitstoot is volledig gecompenseerd via onze bosprojecten.

+20%

490 ton

2020
407 ton

Waardecreatiemodel

Door het leveren van groene stroom en bosgecompenseerd gas, het ontwikkelen van nieuwe zonprojecten (KiesZon), investeren in opslag- en flexdiensten, en het helpen van klanten om zelf energie te besparen én op te wekken, versnellen we de energietransitie en dragen we bij aan maatschappelijke waarde door reductie van CO_2 emissies. Binnen onze missie helpen we onze klanten om in hun eigen omgeving groene, duurzame keuzes te maken.

Om waarde te creëren, maken we gebruik van verschillende middelen of 'kapitalen'. Op menselijk vlak zijn dit onze medewerkers en klanten, maar ook ons netwerk. Denk bijvoorbeeld aan de mensen die zich inzetten voor onze bosprojecten, de tientallen energiecoöperaties waarmee we lokaal nieuwe energieprojecten realiseren en onze partners. Daarnaast hebben we financieel kapitaal nodig en gebruiken we natuurlijke grondstoffen, zoals aardgas.

We leveren stroom en bosgecompenseerd gas aan 585.000 particuliere klanten en 34.000 zakelijke klanten. Ruim een derde van onze klanten wekt zelf groene stroom op en dit aandeel groeit snel. Ook onze klantenservice wordt hierbij gewaardeerd. Verder ontwikkelen we nieuwe diensten in samenwerking met partners om bijvoorbeeld in te zetten op energieopslag en -timing en het faciliteren van de warmtetransitie. Onze verkoop van aardgas compenseren we met bosprojecten. In 2021 hebben we met onze partners meer dan één miljoen hectare beschermd en ruim 900.000 bomen geplant.

Dit alles heeft inmiddels serieuze impact met toegevoegde waarde voor onze stakeholders, de natuur en het klimaat. Zo versnellen we de energietransitie en is er meer schone energie beschikbaar. We voorkomen onnodige emissies en dragen actief bij aan klimaatmitigatie. Greenchoice realiseert energieprojecten voor én door bewoners en bedrijven en maakt het mogelijk dat Nederlandse huishoudens weer weten waar hun energie vandaan komt. Zo geven we energieconsumenten meer invloed op hun eigen energievoorziening en zorgen we ervoor dat steeds meer mensen aan de energietransitie mee kunnen doen en ervan profiteren. Met partners zorgen we voor het behoud van natuur en biodiversiteit, bijvoorbeeld met de aanplant van nieuwe voedselbossen.

Het waardecreatiemodel op de volgende pagina laat zien hoe we deze impact maken.

INPUT

FACILITEITEN

100% eigendom

87
ZONNE-INSTALLATIES VAN KIESZON

10 MWh
VAN 1 MEGABATTERIJ

8
WINDMOLENS

FINANCIEEL

€142 Mln.
VERMOGEN

AARDGAS EN BOSPROJECTEN

Zon, wind en reststromen van biomassa

925 Mln. m³
AARDGAS

8
BOSPROJECTEN

ONS NETWERK

618.917
KLANTEN

Waarvan 34.311 zakelijk

Ca. **120**
ENERGIECOÖPERATIES

ONZE MEDEWERKERS

Cultuur van een lerende organisatie

523
MEDEWERKERS

ACTIVITEITEN

Hoe we waarde creëren:

* WE LEVEREN GROENE STROOM EN BOSGECOMPENSEERD GAS
* WE ZETTEN IN OP DE BESTE KLANTENSERVICE
* WE ONTWIKKELEN PROJECTEN OM GROENE STROOM OP TE WEKKEN
* WE ONTWIKKELEN DIENSTEN OM ENERGIE TE BESPAREN, TE TIMEN EN OP TE SLAAN

Hoe we waarde behouden:

* VERANTWOORD FINANCIEEL BELEID
* GOED BESTUUR
* RISICOBEHEERSING

MISSIE

GROENE KEUZES WERKEN VOOR IEDEREEEN

Wij helpen jou keuzes te maken die positief zijn voor zowel klimaat, mens als natuur. Greenchoice maakt duurzaam leven voor iedereen mogelijk. Wij bouwen aan een energietransitie die niet alleen voor iedereen is maar ook van iedereen.

Stap voor stap naar klimaatpositiviteit

RESULTATEN

ENERGIE

3,0 TWh
GROENE STROOM GELEVERD

114 MWp
GEÏNSTALLEERD VERMOGEN ZONNEPROJECTEN IN 2021

KLANTEN

244.000
KLANTEN DIE ZELF OPWEKKEN

4,3 (uit 5)
SCORE PARTICULIER

Klanttevredenheid

ENERGIEDIENSTEN

Greenchoice laat groene keuzes werken voor iedereen. Daarom ontwikkelen we projecten om energie te besparen, op te wekken, te timen en op te slaan.

PARTNERS

12.600
KLANTEN AANGESLOTEN BIJ ENERGIECOÖPERATIES

350
LOKALE ENERGIEPROJECTEN

BOSPROJECTEN

1,1 Mln.
HECTARE BOS BESCHERMD / HERSTELD

901.000 +/-
BOMEN GEPLANT

IMPACT

BETAALBARE EN DUURZAME ENERGIE

€ 48,7 Mln.
GEÏNVESTEERD IN ZONNEPROJECTEN

KLIMAATACTIE

1,4 Mln. ton
CO_2 IMPACT IN BOSPROJECTEN

490 ton
CO_2 EMISSIES SCOPE 1 EN 2

Deze uitstoot is volledig gecompenseerd via onze bosprojecten.

NATUUR EN BIODIVERSITEIT

127
BEDREIGDE DIERSOORTEN BESCHERMD

In Nederland, Brazilië, Oeganda, Tanzania, Zimbabwe, Guinee-Bissau en Papoea-Nieuw Guinea.

DUURZAME STEDEN EN GEMEENTEN

We zijn de trotse energieleverancier van groene stroom aan o.a. gemeente Rotterdam, Amsterdam en Utrecht.

€400.000
VIA ENERGIECOÖPERATIES DIRECT GEHERINVESTEERD IN LOKALE GEMEENSCHAPPEN

2. MIJLPALEN VAN 2021

In 2021 was duurzaamheid regelmatig onderwerp van gesprek. De Klimaatmars, de stikstofproblematiek, verplichte CO_2-emissiereductie voor Shell, € 35 miljard in het coalitieakkoord om klimaatverandering tegen te gaan en de publicatie van het confronterende klimaatrapport van de IPCC. Alles wijst erop dat we steeds meer inzien wat het effect is dat wij hebben op onze planeet. Een goede stap vooruit. Dit geldt niet alleen voor bovenstaande voorbeelden die het nieuws haalden, ook de groene keuzes die onder de radar blijven tellen mee. Investeren in zonnestroomprojecten, bossen aanplanten en zonnepanelen leggen: een greep uit de hoogtepunten die we het afgelopen jaar samen met onze klanten en partners hebben gerealiseerd.

Bos en mangroven beschermen

Hoewel de voorbereiding al in 2020 startte, is het mangrove-herstelproject in Guinee-Bissau met Wetlands International in 2021 echt van start gegaan. Een eerste 500 hectare is aangepakt en in de komende 4 jaar wordt nog eens extra 2000 hectare hersteld. Hierbij is de strategie om zoveel mogelijk de natuur zelf te laten herstellen, zodat er een veerkrachtig natuurlijk ecosysteem ontstaat. Een gezond mangrove-ecosysteem is een kraamkamer voor veel vissoorten, het beschermt de kust tegen stormen en zorgt ook voor schoner water bij koraalriffen. Per hectare wordt er meer CO_2 opgeslagen in de bomen, wortels en bodem dan in een tropisch regenwoud! Door dit soort projecten te ondersteunen willen we daarom ook onze verantwoordelijkheid nemen voor de klimaatimpact van het aardgas dat we nog steeds verkopen.

Iedereen kan profiteren van de energietransitie

In Houten openden we begin 2021 de tweede collectieve zonnestroominstallatie van Nederland waarbij huurders – zonder vooraf zelf geld in te moeten leggen - profiteren van de opbrengst van de stroom. Huurders hebben geen eigen dak, daarom is het voor hen lastiger om zelf zonne-energie op te wekken. Zo zorgen we ervoor dat ook deze groep direct kan profiteren van de energietransitie. Dit project maakten wij mogelijk samen met Delen Duurzame Energie (DDE), woningcorporatie Viveste en Provincie Utrecht.

Grootste crowdfunding-project

In mei lanceerden we het grootste crowdfunding-project voor zonnestroomprojecten van Nederland. Het project 'KiesZon voor de Toekomst' gaf een obligatielening uit van € 15 miljoen, waarin consumenten konden investeren vanaf € 250 per obligatie. Het doel: de energietransitie versnellen door samen met consumenten meer energieprojecten te realiseren. Het project was populair en binnen enkele dagen volgetekend.

Zonnedaken voor asbestdaken

In 2021 zijn we een unieke samenwerking aangegaan met Univé en Rabobank genaamd 'Energie van de Boer.' Doel van deze samenwerking is om zoveel mogelijk schadelijke asbestdaken bij boerenbedrijven te saneren en te vervangen door daken met zonnepanelen. Univé-leden nemen de groene stroom van deze daken af voor een scherp tarief. Een deel van de energieprijs wordt opnieuw geïnvesteerd: van iedere verbruikte kilowattuur gaat minimaal 2 cent naar de investering in asbestvrije zonnedaken. Zo gebruik je als afnemer niet alleen groene stroom, maar draag je ook nog eens bij aan het verduurzamen van je eigen regio.

De groene Greenchoice laadpas

Steeds meer klanten van Greenchoice ruilen hun brandstofauto in voor een duurzamer vervoermiddel. Om deze klanten van dienst te zijn introduceerden we in november 2021 de groene Greenchoice laadpas. Letterlijk, want de pas is niet van plastic maar van bamboe. Over de gehele levensduur stoten elektrische auto's gemiddeld 40% minder CO_2 uit dan auto’s rijdend op brandstof. Met onze nieuwe groene Greenchoice laadpas laad je in Nederland of in de rest van Europa - 7 dagen per week 24 uur per dag - op met duurzame energie die is opgewekt uit zon- en windprojecten. Totdat alle laadlocaties groene stroom gebruiken, vergroenen wij die geladen stroom met garanties van oorsprong van producenten met duurzame elektriciteitsproductie in Nederland.

3. ONZE OMGEVING

2021 Was het jaar waarin klimaat en energie ineens dichterbij kwamen dan ooit. Waar klimaatverandering zich tot voor kort ver van Nederland leek te voltrekken, zagen we deze zomer met eigen ogen hoe klimaatverandering overal plaatsvond. Limburg, maar ook andere delen van ons land, kregen te maken met langdurige regenval, overstromingen en wateroverlast. Naast het leed dat dit veroorzaakte voor huiseigenaren en ondernemers, liep de geschatte schade op tot ruim € 1,8 miljard. Eén maand later verscheen een zorgwekkend rapport van het International Panel on Climate Change (IPCC) waaruit blijkt dat 1,5 graad opwarming met de huidige inspanningen al in 2030 wordt bereikt. Dit nieuwe rapport van de VN noemde voor het eerste de invloed van de mens op klimaatverandering niet langer 'zeer waarschijnlijk' maar 'onbetwistbaar.'

Klimaatakkoord en Europese ambities

In 2015 is het Parijs Akkoord ondertekend: een internationaal verdrag om de opwarming van de aarde te beperken tot 1,5^{0}C en maximaal 2^{0}C. Op 14 juli 2021 presenteerde de Europese Commissie een nieuw maatregelenpakket onder de naam 'Fit For 55'. Dit pakket heeft als doel een CO_2-reductie van ten minste 55% te realiseren in 2030. Ook Nederland heeft in het nieuwe Regeerakkoord de nationale doelstelling verhoogd naar 55% CO_2-reductie in 2030. Greenchoice is blij met deze ambities, maar we zien dit graag snel vertaald naar concrete daden. Uiteindelijk zal komende jaren moeten blijken of beleid en beschikbare budgetten daadwerkelijk de energietransitie versnellen. De eerste signalen zijn positief, waarmee wij verwachten onze klanten steeds beter te kunnen helpen bij het verduurzamen van woningen en bedrijfspanden, het opwekken van duurzame energie én duurzamer leven op andere vlakken.

Energie in tijden van crises

Hoewel ook 2021 grotendeels in het teken stond van de coronapandemie, ontwikkelde zich in de tweede helft van het jaar een nieuwe crisis. De wereldwijde energieprijzen stegen naar recordhoogte. De toegenomen vraag en door hoge zomerprijzen weinig gevulde gasbergingen deed met name de gasprijs maar ook de stroomprijs fors stijgen voor de winter. De gevolgen? In de laatste maanden van 2021 kregen zeven Nederlandse energieleveranciers te maken met faillissementen. Consumenten werden geconfronteerd met forse prijsverhogingen bij het afsluiten van een nieuw contract en de torenhoge inkoopprijzen zorgden voor een verhoogd risico op bijvoorbeeld een koud weer-scenario. In zo'n scenario zou extra gasvolume veel duurder bijgekocht moeten worden dan de gemiddelde verkoopprijzen. Ook konden er geen vaste prijs contracten meer aangeboden worden aan consumenten, dit omdat de maximale opzegboetes, die gerekend mogen worden bij het opzeggen van een contract, vele malen kleiner zijn dan de potentiële verliezen op een klant waarvoor zo duur ingekocht is.

Sociaal-demografische ontwikkelingen

Klimaatverandering en stijgende energieprijzen; de aanleiding is vervelend, het gevolg is echter wel dat het gevoel van urgentie om in actie te komen groter is dan ooit. De politiek voerde de druk op om te zorgen dat het (demissionaire) kabinet met aanvullende klimaatmaatregelen kwam. Al in de zomer werd 7 miljard euro extra vrijgemaakt voor energiebesparing bij huishoudens en bedrijven en het stimuleren van elektrisch vervoer. Ook consumenten zijn inmiddels volop in beweging gekomen; de hoge gasprijs zorgde dit najaar voor een ‘run’ op isolatiemateriaal en warmtepompen.

Economische en commerciële factoren

Greenchoice zet zich in de komende jaren extra in om haar klanten te ondersteunen bij het isoleren en verduurzamen van hun woning. De daardoor bespaarde energie leidt niet alleen tot het voorkomen van verdere klimaatverandering, het maakt consumenten ook minder kwetsbaar voor prijsstijgingen zoals dit najaar. Hetzelfde geldt overigens ook voor het Nederlandse bedrijfsleven. Energiebesparing loont ook steeds meer voor onze industrie en andere ondernemers. Een belangrijke ontwikkeling die zich in 2021 namelijk voordeed was de stijging van de CO_2-prijs. In november liep deze voor het eerst in de geschiedenis op naar een prijs van rond de € 80 per ton CO_2, waardoor ook bij de zware industrie energiebesparing en CO_2-emissiereductie steeds meer gaat lonen.

Technologische ontwikkelingen

De manier waarop we met energie omgaan verandert continu. Zo verwachten we in de komende jaren een flinke stijging in de vraag naar elektriciteit. Meer mensen gaan elektrisch rijden en steeds meer huizen worden elektrisch verwarmd, waardoor netbeheerders voor een uitdaging staan. Zij houden het elektriciteitsnet op spanning door vraag en aanbod zo goed mogelijk af te stemmen. Door het uitfaseren van regelbare gas- en kolencentrales en het toenemen van wind-en zonne-energie, waarvan de productie afhankelijk is van het weer, zien we de vraag naar energieopslag in batterijen rap stijgen. Die zullen steeds meer nodig worden voor periodes dat er even geen zon of minder wind is. Daarom zijn we al ervaring aan het opdoen met een megabatterij bij ons Hartelkanaal windmolenpark en het flexplein bij Hellegatsplein. Ook het timen van energieverbruik (groene stroom daadwerkelijk gebruiken als het waait en de zon schijnt) is voor ons een belangrijke ontwikkeling, die in de toekomst steeds relevanter gaat worden.

Draagvlak en biodiversiteit

2021 stond ook in het teken van toenemende aandacht voor het belang van draagvlak voor de energietransitie. Naast de totstandkoming van de Regionale Energiestrategieën, de warmtetransitie én de oplopende kosten, werd daarbij ook terecht opgeroepen om het belang van biodiversiteit veel nadrukkelijker op de agenda te zetten. Beide ontwikkelingen sluiten aan bij de missie van Greenchoice, om de energietransitie op een duurzame manier te laten werken voor iedereen.

4. ONZE ORGANISATIE

Greenchoice is een missiegedreven organisatie. We staan voor duurzaamheid en hoge klantwaardering. Daar streven we iedere dag naar. Steeds een beetje beter helpen we klanten bij het maken van groene keuzes. We geloven dat het betrekken van klanten bij duurzame keuzes leidt tot meer draagvlak voor de energietransitie. We streven naar een toekomst waarin duurzaam leven voor iedereen mogelijk en vanzelfsprekend is. Neem een kijkje in onze organisatie en kom meer te weten over onze strategie, onze medewerkers en onze maatschappelijke partners.

Missie en visie

Onze visie is dat duurzaamheid vanzelfsprekend is. *Duurzaam leven is geen bewuste keuze maar een dagelijkse gewoonte geworden. Ook op het gebied van energie, die we samen duurzaam decentraal opwekken.*

Wij zien het als onze missie om te zorgen dat groene keuzes werken voor iedereen. *Wij helpen jou keuzes te maken die positief zijn voor zowel klimaat, mens als natuur. Greenchoice maakt duurzaam leven voor iedereen mogelijk. Wij bouwen aan een energietransitie die niet alleen voor iedereen is, maar ook van iedereen.*

Huidige kernprocessen en -activiteiten

Greenchoice is een energieleverancier actief in Nederland met eind 2021 circa 585.000 particuliere en 34.000 zakelijke klanten. Wij werken vanuit drie locaties: Rotterdam, Rosmalen en Nijmegen. Via KiesZon bieden we service op het gebied van zonnestroomprojecten. Dit geldt voor de ontwikkeling en installatie daarvan, als ook het onderhoud en de monitoring. We produceren én leveren duurzame elektriciteit hoofdzakelijk van Nederlandse bodem en leveren ook bosgecompenseerd gas. Onze klanten kunnen bij ons terecht voor het isoleren van hun woningen en bedrijfspanden en we bieden warmtepompen en zonnepanelen aan. Voor klanten met een elektrische auto hebben we de 100% groene laadpas ontwikkeld. Minder bekend is de hoge mate waarin we groene stroom inkopen van honderden producenten, coöperaties én onze eigen klanten die zelf duurzame stroom opwekken en hoeveel we investeren in nieuwe

bosprojecten. De energietransitie vraagt daarnaast steeds meer om oplossingen voor bijvoorbeeld opslag, het slim afstemmen en aansturen van vraag- en aanbod, en het goed monitoren en onderhouden van bestaande energieprojecten. Greenchoice is daarom begonnen met het plaatsen van batterijen, de aansturing van bijvoorbeeld warmtepompen in woningen (pilot Ecowijk Mandora) en helpt ondernemers en bedrijventerreinen met het slim aansturen van vraag en aanbod.

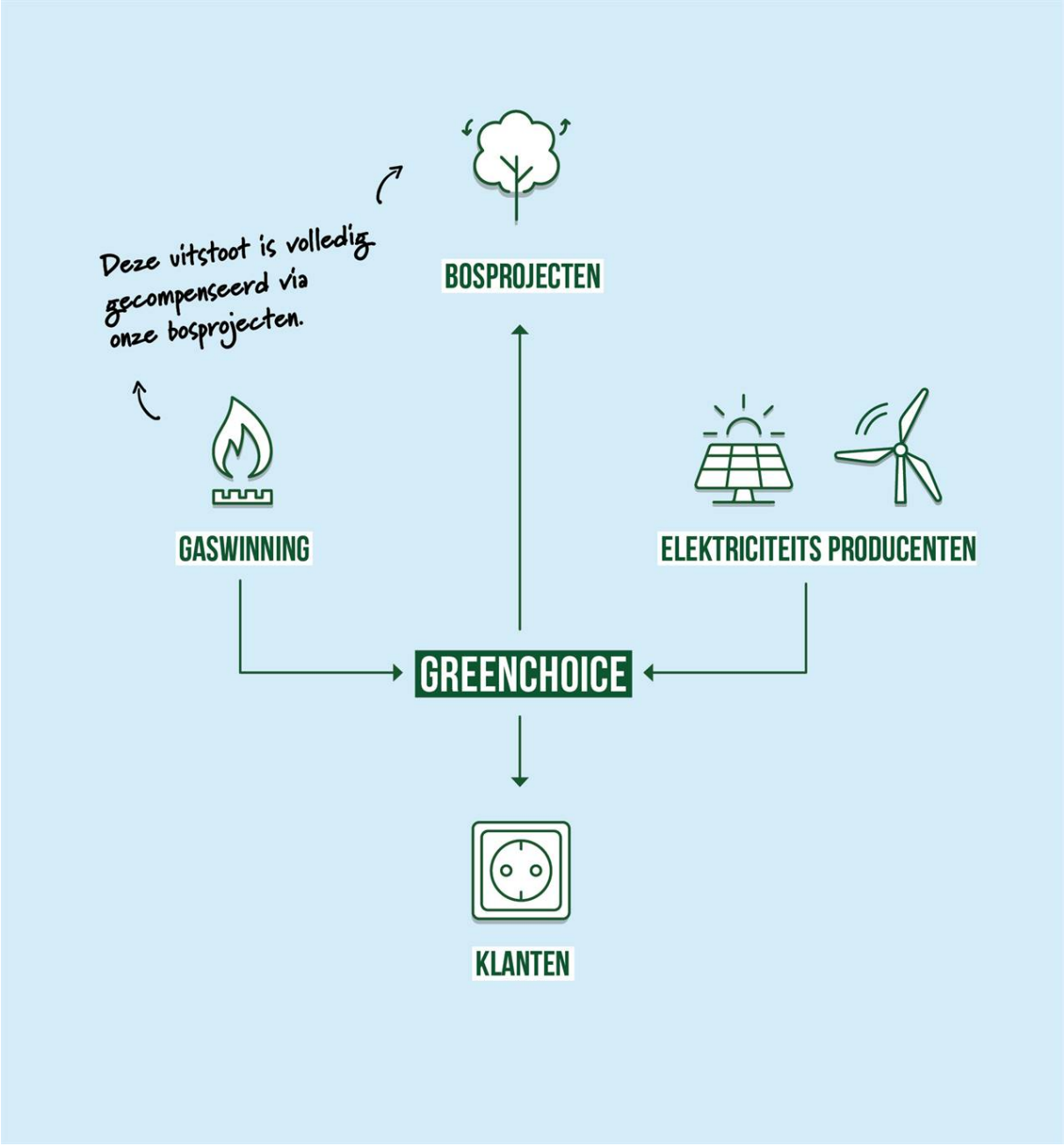

Figuur: Onze keten

Nieuwe strategie: van leverancier naar platform voor groene keuzes

In juni 2021 heeft de RvC de door directie en collega's ontwikkelde nieuwe strategie 'Platform voor klimaatpositiviteit' vastgesteld. We willen iedereen helpen die groene (duurzame) keuzes wil maken en stappen wil zetten naar klimaatpositiviteit. Hiermee bedoelen we keuzes die allemaal een positieve impact hebben op het klimaat en waarmee een klant opgeteld uiteindelijk een negatieve CO_2-uitstoot kan bereiken. Dit kan alleen als er op alle fronten rekening gehouden wordt met het milieu. Door bijvoorbeeld zelf energie op te wekken, energie te besparen, of door minder te consumeren en je levensstijl aan te passen.

We zien voor onszelf een ontwikkelpad, waarin we van een energieleverancier verschuiven naar een platform voor groene keuzes. Naast het leveren van duurzame energie, gaan we klanten helpen bij het maken van individuele keuzes op basis van data. Zo nemen we belemmeringen weg voor de 'next-best-step' naar klimaatpositiviteit. Greenchoice wordt het centrum van een ecosysteem voor verduurzaming door oplossingen in partnership te ontwikkelen en aan te bieden. Hierbij willen we er voor zorgen dat klanten ook financieel kunnen profiteren van de energietransitie.

We leveren al diensten die we gaan aanbieden op dit platform (zie o.a. paragraaf Stap voor stap naar klimaatpositiviteit), maar hier zullen ook nieuwe diensten op aangeboden worden. Deze diensten zullen er allemaal op gericht zijn om klanten stappen te laten zetten naar klimaatpositiviteit. Of iemand nu in een huurwoning of koopwoning woont; iedereen moet mee kunnen doen met oplossingen voor energiebesparing of duurzaam opwekken. Op eigen dak óf in een collectief zonnedak of windmolen in de buurt.

We gaan met dit platform een nog bredere doelgroep opzoeken, waarbij we ook graag klanten helpen die nog niet zo klimaatbewust leven maar wel een stap willen zetten. Om dit platform te laden, werken we vanuit de volgende overtuigingen:

1. Iedereen moet klimaatpositief kunnen leven.
2. Iedereen moet kunnen profiteren van de energietransitie.

3. Wij zorgen dat groene keuzes leuk, makkelijk en rendabel zijn.
4. Groot of klein, iedere stap telt.
5. Over duurzaamheid kun je niet anders dan transparant zijn.
6. De energietransitie maken we samen.

https://www.youtube.com/watch?v=mDjGMCDI3ws

Onze medewerkers

Bij Greenchoice Groep werken 523 medewerkers (2020: 534), verdeeld over onze drie locaties. We realiseren ons dat gezonde, gelukkige en tevreden medewerkers de basis zijn voor onze organisatie. Daarom investeren we veel in persoonlijke ontwikkelkansen, duurzame inzetbaarheid en vitaliteit.

	2019	2020	2021
Totaal aantal medewerkers	466	534	523
Gemiddeld FTE	367	436	468
Mannen (FTE)	218	265	289
Vrouwen (FTE)	149	171	179
% full-time	46%	47%	46%
% part-time	54%	53%	54%
% medewerkers met vaste aanstelling	79%	79%	78%
% medewerkers met tijdelijke aanstelling	21%	21%	22%
% mannen met een leidinggevende rol	78%	65%	69%
% vrouwen met een leidinggevende rol	22%	35%	31%

20 Jaar Greenchoice

Greenchoice bestond in april 2021 20 jaar, reden voor een feestje. Om het jubileum feestelijk te vieren ontvingen alle medewerkers een adventkalender en werd een online Green Party georganiseerd. Met de adventskalender konden medewerkers podcasts luisteren, ontvingen ze kleine geschenken en werden er foto's en video's gedeeld waarin herinneringen werden opgehaald.

De Nieuwe Werkbalans

Greenchoice en KiesZon hebben in 2021 *De Nieuwe Werkbalans* geïmplementeerd. Dit beleid beschrijft de terugkeer naar kantoor, waarbij thuiswerken ook na corona gedeeltelijk mogelijk en wenselijk blijft. Met De Nieuwe Werkbalans werken medewerkers minimaal twee dagen per week op kantoor. Thuiswerken kan en mag voor de overige dagen.

Om de transitie naar De Nieuwe Werkbalans goed te begeleiden en te faciliteren, hebben Greenchoice en KiesZon een e-learning en een aantal workshops ontwikkeld. Verder hebben alle medewerkers een basisuitrusting ontvangen met o.a. een laptop met toebehoren en een beeldscherm. Bovendien werd een verbouwing in 2022 voorbereid om meer videobellen te kunnen accommoderen in ons pand in Rotterdam. Hiervoor worden meer aparte ruimtes gecreëerd.

Het concept creëert flexibiliteit en biedt ruimte voor keuzevrijheid. De medewerkerstevredenheid is, op deelaspecten, verbeterd.

Keuzebudget

Sinds 2021 ontvangen medewerkers een nieuwe arbeidsvoorwaarde: het keuzebudget. Binnen Greenchoice streven we naar flexibiliteit en maatwerk. De afgelopen jaren merkten we dat niet iedereen dezelfde wensen heeft ten aanzien van het arbeidsvoorwaardenpakket. Met goedkeuring van de ondernemingsraad werken we per 1 januari 2021 dan ook met een keuzebudget. Een keuzebudget is een manier om medewerkers zelf keuzes te laten maken in verschillende arbeidsvoorwaarden, zoals bijvoorbeeld het kopen van meer verlofdagen.

Verzuim

Het verzuimpercentage voor Greenchoice is gestegen van gemiddeld 3% in 2020 naar gemiddeld 5% in 2021. Voor KiesZon zien wij eenzelfde trend, van gemiddeld 4% eind 2020 naar gemiddeld 6,1% in 2021. Dit is ook in lijn met een stijgende landelijke verzuimtrend, al is de stijging groter dan landelijk gemiddeld is waargenomen. Maar dat is te verklaren door de voorafgaande grotere daling in verzuim dan het landelijk gemiddelde in 2020.

Aandacht voor vitaliteit

In 2021 zien we een lichte afname van de medewerkerstevredenheid (Greenchoice: 7,7 (2020: 8,2), KiesZon: 7,6 (2020: 7,8)), toename van het verzuim en een toename van de uitstroom (Greenchoice: 20% (2020: 12%), KiesZon: 26% (2020: 20%)). Deze ontwikkelingen lijken deels toe te schrijven aan de coronapandemie: veelvuldig verplicht thuiswerken en het gemis van sociale contacten en activiteiten. Corona heeft invloed gehad op het werkplezier en de betrokkenheid van medewerkers, ondanks verschillende initiatieven (bijv. online nieuwjaarsborrel, digitale teamuitjes, online onboarding programma). Om meer inzicht te krijgen in de fysieke en mentale gesteldheid van medewerkers, zijn we in 2021 na instemming van de Gemeenschappelijke Ondernemingsraad gestart met het op vrijwillige basis aanbieden van een Periodiek Medisch Onderzoek (PMO). Dat doen we met een externe partner, Active Living.

Aantrekken en behouden van talent

In 2021 hebben we gemerkt dat de arbeidsmarkt overspannen was. De uitstroom nam toe en de werving van nieuwe collega's werd een steeds grotere uitdaging. Om het aantrekken en behouden van talent meer kracht bij te zetten, hebben we eind 2021 besloten om een corporate recruiter aan te stellen. Door een toegewijde recruiter aan te trekken, hopen we sneller de interesse te wekken van goede kandidaten op de arbeidsmarkt. Ook willen we inzetten op nieuwe wervingskanalen, waaronder referral (medewerker werft medewerker). Eind 2021 stonden er nog 19 vacatures open.

Diversiteit

Onder andere vanuit de Ondernemingsraad is het thema diversiteit en inclusie sterker naar voren gebracht in 2021. De OR en ook het HR team heeft zich inmiddels (in 2022) laten scholen op dit gebied. Diversiteit op gebied van geslacht, etnische en culturele achtergrond, drijfveren en managementstijl heeft een belangrijke rol gespeeld in de samenstelling van het nieuwe leiderschapsteam. Nu dit team compleet is in 2022, willen we op korte termijn een beleid uitstippelen voor de gehele organisatie. Het stimuleren van diverse achtergronden naar leidinggevende en gezichtsbepalende posities zal daarbij centraal staan.

Nieuwe strategie, nieuwe structuur

In lijn met de nieuwe strategie is een nieuwe organisatiestructuur uitgewerkt. Vanaf 2022 werken Greenchoice en KiesZon als één organisatie (de Greenchoice Groep), met twee merken (Greenchoice en KiesZon), vanuit dezelfde visie en missie, en vanaf drie locaties (Rotterdam, Nijmegen en Rosmalen). De Greenchoice Groep krijgt een statutaire directie, de algemeen directeur en de financieel directeur, en 5 directors. De statutaire directie en de directors vormen samen het leiderschapsteam.

In de zoektocht naar de directors heeft Greenchoice zich als doel gesteld om te komen tot een divers leiderschapsteam, waarbij o.a. aandacht is geweest voor competenties, drijfveren, leiderschapsstijl, gender en etniciteit. Het leiderschapsteam zal in 2022 als compleet team van start gaan.

In de nieuwe structuur hebben we onszelf georganiseerd in klantketens (B2B en B2C) en productketens (commodity en non-commodity). De B2B-markt heeft een prominente plek gekregen in het leiderschapsteam. Hetzelfde geldt voor IT & Data, zodat we vol kunnen inzetten op platform ontwikkeling en het gebruik van slimme data.

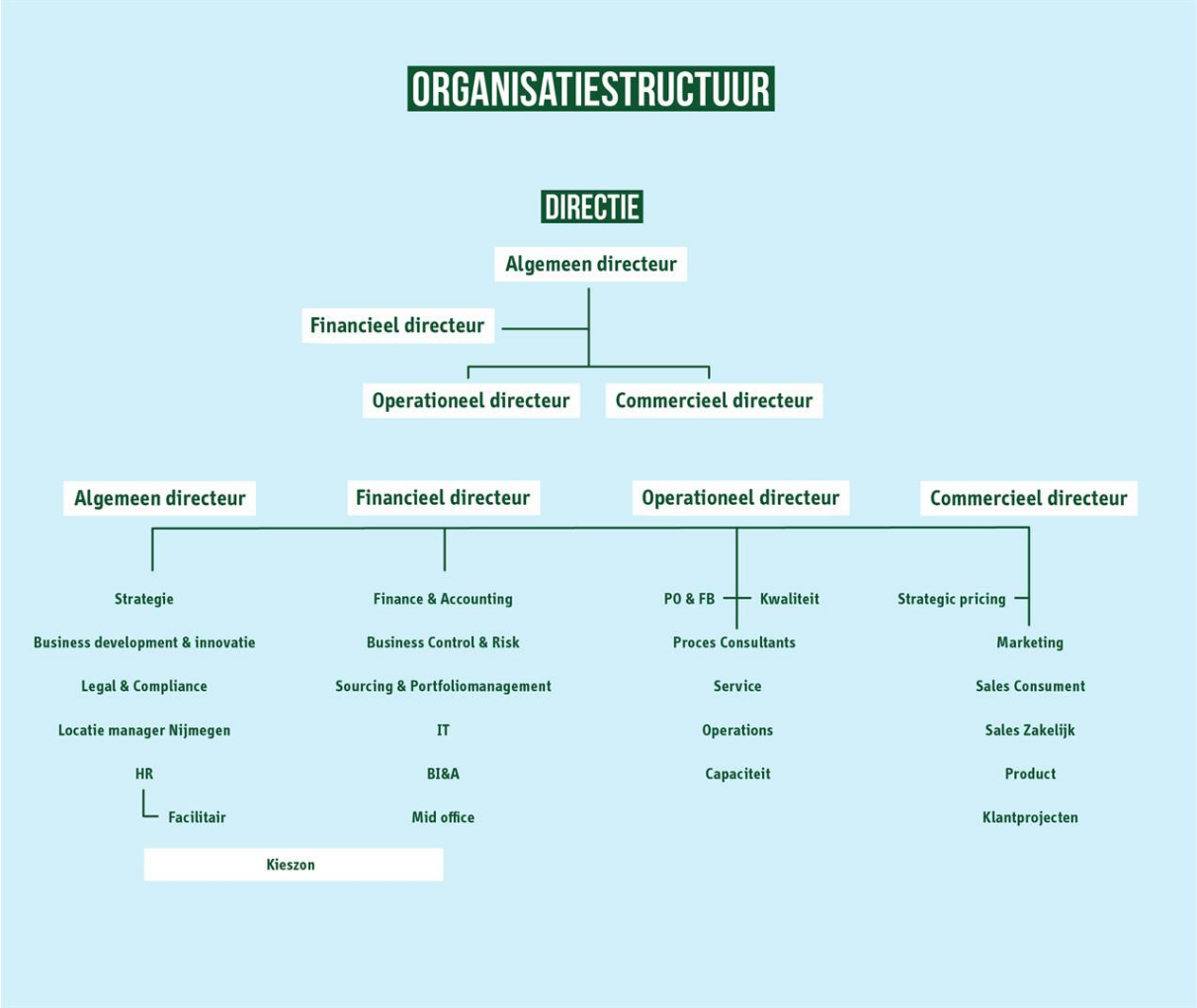

Onze stakeholders

Mensen of groepen die beïnvloed worden door onze acties en die invloed hebben op onze organisatie zien we als onze stakeholders. Greenchoice monitort jaarlijks wie haar belanghebbenden zijn. Greenchoice onderhoudt actief contact met de stakeholders, zoals onze klanten, medewerkers, maatschappelijke partners en energiecoöperaties. Wij geloven in luisteren, informeren en elkaar ontmoeten. Dit stelt ons in staat om de verwachtingen van stakeholders te identificeren ten aanzien van Greenchoice's acties en om op de hoogte te blijven van relevante, actuele ontwikkelingen. Waar mogelijk

betrekken wij onze stakeholders bij de ontwikkeling van onze strategie en beleid, bijvoorbeeld omtrent ons platform voor klimaatpositiviteit. We overleggen ook met onze stakeholders over de onderwerpen waarover we jaarlijks verslag doen (zie materiële thema's). Deze stakeholders worden geïdentificeerd op basis van hun invloed op Greenchoice en, omgekeerd, de mate waarin Greenchoice hen beïnvloedt.

Greenchoice's stakeholders

- Klanten (consumenten en zakelijk)
- Medewerkers en Ondernemingsraad
- Producenten
- Energiecoöperaties
- Aandeelhouders
- Commissarissen
- Maatschappelijke partners
- NGO's en belangenorganisaties
- Financiers en crowdfundingplatformen
- Toeleveranciers
- Overheidsinstanties en lokale autoriteiten
- Brancheverenigingen

Aan de hand van het betrekken van onze stakeholders en het aangaan van dialogen zijn het afgelopen jaar enkele onderwerpen en zorgen onder de aandacht gekomen.

De energiesector is erg competitief en consumenten switchen regelmatig van leverancier. Uit dialoog met onze klanten (i.e., consumenten) kwam als negatieve feedback de lange wachttijd naar voren. Daarnaast bleek uit deze gesprekken dat onze processen en tools die klanten gebruiken om gegevens te bekijken en te beheren gebruiksvriendelijker gemaakt dienen te worden. Greenchoice heeft hierop actie ondernomen door het invoeren van een klantcontact tevredenheidsonderzoek. Hiermee krijgen wij inzicht in de verwachtingen en wensen van onze klant om verder te verbeteren. Daarnaast is er een project gestart om het klantcontact efficiënter te maken. Vanuit dit project zijn enkele verbeteringen doorgevoerd voor het berekenen van de termijnbedragen en offertes, het implementeren van een financieel platform en het versimpelen van het invoeren van online meterstanden.

Dit zijn enkele voorbeelden van concrete acties die volgden uit het betrekken van onze stakeholders en het voeren van dialogen.

Materiële onderwerpen

Om richting te geven aan onze strategie en aandachtsgebieden onderzoekt Greenchoice elke twee jaar welke onderwerpen relevant zijn om op te acteren. Dit worden materiële onderwerpen genoemd. Uit de materialiteitsanalyse 2021 blijkt dat 'Altijd groene energie voor en van iedereen' het belangrijkste onderwerp is, gevolgd door 'Financieel gezond bedrijf blijven', 'Voorop in klimaatpositiviteit' en 'Natuur versterken' (zie bijlage A - Over dit verslag). Deze materiële thema's vormen de basis van Greenchoice's strategie en onderwerpen die verweven zijn in dit verslag.

Deelname Greenchoice

Greenchoice is zowel lid- als bestuurslid van Energie-Nederland (via onze algemeen directeur) als de Nederlandse Vereniging Duurzame Energie (via onze financieel directeur). KiesZon is daarnaast lid van Holland Solar. Deze brancheverenigingen zijn bedoeld om de gezamenlijke belangen van aangesloten leden te bundelen. Om zo één geluid te geven richting overheden rondom beleid dat zij voeren. Dit is belangrijk omdat we op die manier laten zien dat we als sector breed gedragen oplossingen kunnen bieden voor de uitdagingen in de energietransitie. Door de tijd die ons bestuur steekt in deze functies, zorgen wij dat de duurzame missie en visie van Greenchoice - zoveel als mogelijk - onderdeel wordt van de uitingen van deze brancheverenigingen. Daarmee hopen wij een gunstig effect te hebben op de verduurzaming van Nederland.

Ook is Greenchoice lid van de Schuldeiserscoalitie – Greenchoice vervult sinds 01-01-2021 de ambassadeursrol binnen de schuldeiserscoalitie. De schuldeiserscoalitie bestaat uit verschillende grote ondernemingen die opereren op de consumentenmarkt . Het gemeenschappelijke doel is het bestrijden van armoede, preventie en het vroeg signaleren van problematische schulden, kennisuitwisseling op het gebied van credit management, het uitwerken en opschalen van best practices, het invloed uitoefenen op overheid/ wetgeving (via lobby) en het onderhouden van contacten met belangenverenigingen, lectoraten op het gebied van schulden. Tot slot heeft de coalitie het ethisch manifest ondertekend en onderwerpen we onszelf periodiek aan een self assessment op dat vlak.

Maatschappelijke partners

De energietransitie is bij uitstek een ontwikkeling die vraagt om een goede samenwerking. Door samen te werken met maatschappelijke partners maken we nog meer impact. Greenchoice steunt daarom al jaren lokale initiatieven, vanwege de synergie tussen een landelijk opererend duurzaam energiebedrijf en lokale coöperaties. Lokaal zit veel kennis en draagvlak voor lokale duurzame energieprojecten. Wij vullen dat aan met 20 jaar kennis en ervaring binnen de energiemarkt en onze mogelijkheden om te helpen in de administratie. Maar ook onze betrokken klanten, financieringsmogelijkheden en de mogelijkheid om projecten te bouwen én onderhouden zijn voor veel partners relevant. Vaak vinden we ook een gezamenlijk belang in onze missie en visie. Met bijvoorbeeld Natuurmonumenten wordt om die reden al jarenlang samengewerkt aan het stimuleren van bosaanplant en biodiversiteit. Hieronder volgen enkele voorbeelden van onze maatschappelijke partners waarmee wij continu werken aan verduurzaming van Nederland.

Partner van lokale energiecoöperaties

Zelf stroom opwekken, dat kan ook samen. Voor mensen die huren of in een appartement wonen is deelnemen aan een collectief zonnedak, het kopen van een stukje windmolen óf zonnepaneel een mooi alternatief. Greenchoice 'powert' meer dan 120 startende en ervaren energiecoöperaties door heel Nederland die dit mogelijk maken. Ook is Greenchoice al 10 jaar hoofdsponsor van evenement HIER opgewekt. Hét landelijke evenement over lokale duurzame energie dat wij organiseren met onze partner HIER Klimaatbureau. Ons netwerk van lokale energieprojecten breidt zich steeds verder uit. Hierdoor hebben steeds meer klanten de keuze zich aan te sluiten bij een project in de buurt. Duurzaam Dichtbij noemen wij dat. We ondersteunen deze coöperaties door onze kennis en ervaring in te zetten bij de oprichting en de realisatie van energieprojecten. We bieden hulp bij de financiering van coöperatieve projecten en bij het goed informeren en werven van deelnemers. Ook in de bouw en het onderhoud spelen we vaak een rol en natuurlijk nemen we de groene stroom af van de coöperaties, die wij weer leveren aan onze klanten. Op die manier zijn wij een belangrijke partner van energiecoöperaties en lokale energieprojecten.

In 2021 zijn we veel nieuwe samenwerkingen gestart en hebben we nieuwe lokale energieprojecten gerealiseerd. Ook is in goede samenwerking met het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat, PBL en EnergieSamen de nieuwe regeling voor energiecoöperaties en Verenigingen van Eigenaren tot stand gekomen; de Subsidieregeling Coöperatieve Energie (SCE). Deze regeling is de opvolger van de bewerkelijke en complexe 'Regeling Verlaagd Tarief,' beter bekend als de Postcoderoosregeling. Greenchoice heeft vanuit haar ervaring met coöperatieve energieprojecten duidelijk kunnen maken op welke punten de regeling verbeterd kon worden en welke tarieven daarbij nodig zijn. De SCE-regeling is op 1 april van start gegaan en het beschikbare budget was in korte tijd overtekend. Dit is één voorbeeld van hoe Greenchoice opkomt voor de belangen van lokale coöperaties en hun leden. Een ander voorbeeld zit in de campagne Lokaal Groen. In onze najaarscampagne hebben we op basis van aansprekende projecten laten zien hoe makkelijk het inmiddels is om samen energie op te wekken. Of je nu huurder bent of op het dak van jouw lokale tennis- of voetbalvereniging zonnestroom wilt opwekken; het kán via een van de partnercoöperaties van Greenchoice. Op deze en vele andere manieren hebben we er samen met onze partners en klanten voor gezorgd dat de lokale energietransitie ook in 2021 weer een flinke stap voorwaarts heeft gezet. In totaal namen we in 2021 energie af van 350 postcoderoos- en SCE-projecten.

Overige maatschappelijke partners uitgelicht

We zetten graag in op samenwerkingen met partners die net als wij op een eigen manier in hun eigen sector werken aan een duurzame toekomst. Er hoeft niet direct een link te zijn met de energiesector, maar wel met de bereidheid stappen te zetten op het gebied van duurzaamheid. Zo maken we duurzame keuzes toegankelijker voor al onze klanten. Hieronder lichten we een aantal samenwerkingen uit die in 2021 mooie resultaten bereikten. Dit zijn de samenwerkingen met Univé, The Pollinators, Wetlands International en Delen Duurzame Energie.

Univé

In Nederland ligt naar schatting zo'n 80 miljoen m2 aan asbestdaken op Nederlandse bedrijfspanden. Volgens Arjen Schouten, bestuurder van Coöperatie Univé is dat niet alleen ongezond voor de omgeving maar zijn dit soort asbesthoudende bedrijfspanden steeds moeilijker verzekerbaar, wat risico's geeft voor de voortzetting van een bedrijf: "Voor veel ondernemers is asbestsanering een kostbare aangelegenheid. Daarom hebben we de pilot 'Duurzame Zekerheid' bedacht waarbij het asbestdak wordt vervangen voor

een zonnedak zonder dat dit de ondernemer in de portemonnee raakt.” In de samenwerking ‘Duurzame Zekerheid’ zet Univé samen met ons en Rabobank een grote stap op het gebied van duurzaamheid. Schadelijke asbestdaken bij boerenbedrijven worden gesaneerd en vervangen voor daken met zonnepanelen. Univé-leden nemen via Greenchoice de groene stroom van deze daken af voor een eerlijke prijs, waarvan een deel weer wordt ingezet voor nieuwe zonnedaken. Zo stimuleren we verdere verduurzaming.

The Pollinators

The Pollinators is een gedreven groep mensen die zich inzet voor het welzijn van bestuivende soorten en het vergroten van biodiversiteit. November doopten ze om tot Treevember. In die maand organiseren ze Tree Fest, een bomenplantfestival met leerzame workshops, kunst, muziek en natuurlijk het planten van bomen. Als partner van The Pollinators is Tree Fest powered by Greenchoice, onder meer door – in samenwerking met onze partner Greener Power Solutions – het festival te laten draaien op groene stroom met de inzet van een mobiele batterijcontainer.

Oprichter Tom van de Beek:
“Dit jaar richtten we ons met Tree Fest op voedselbossen omdat we geloven dat het zoveel geweldige eigenschappen combineert. Bomen zijn mooi en voedselbossen de bom! Veel (eetbare soorten) bomen vormen een voedselbos en dat bos zorgt voor verkoeling en schaduw. Bomen helpen de bodem gezond te houden, slaan CO_2 op, bevorderen biodiversiteit én leveren voedsel voor dier en mens.”

Wetlands International

Samen met Wetlands International, de enige wereldwijde non-profitorganisatie die zich toelegt op het behoud en herstel van zogenoemde wetlands, gaan we klimaatverandering tegen door herstel en behoud van wetlands vanwege hun belang voor mens en natuur.

Ons eerste gezamenlijke project is in Guinee-Bissau en richt zich op het herstellen van één van de grootste mangrovegebieden van het land. Pieter van Eijk, hoofd van het programma 'Kusten en Delta's' bij Wetlands International: "Mangroven zijn op veel manieren van vitaal belang voor de veerkracht van de planeet. Ze spelen een rol bij het verwijderen van koolstof uit de atmosfeer, het bufferen van stormen en ze fungeren als kraamkamer voor de zee. Met Greenchoice hebben we een fantastische kans om impact te maken door 'wetlands' voor natuur en mensen te herstellen en te beschermen en tegelijkertijd klimaatverandering tegen te gaan. "

Ons plan is om meerdere projecten samen te ontwikkelen, ook in andere wetlandgebieden.

Delen Duurzame Energie (DDE)

Huurders hebben geen eigen dak en daarom is het voor hen lastiger om zelf zonne-energie op te wekken. Woningcorporaties staan voor een grote opgave om hun woningen te verduurzamen. Om woningcorporaties en huurders te helpen, werken we samen met sociale onderneming Delen Duurzame Energie (DDE). Voor elke woningcorporatie die geschikte daken aanbiedt voor het opwekken van zonnestroom, richt DDE een lokale energiecoöperatie op en financiert de opwekinstallatie. In 2021 startten we ons tweede project in Houten. Huurders kunnen meedoen aan het project en belastingvoordeel ontvangen zonder zelf geld in te leggen. In plaats daarvan betalen zij via hun maandelijkse energierekening contributie aan de energiecoöperatie, die daar onder andere de rente en aflossing van de zonnepanelen van betaalt. Het voordeel is dat de maandelijkse energierekening vanaf het moment van deelname meteen lager wordt. Wij nemen de collectief opgewekte groene stroom af en verrekenen op de energienota van deelnemers de opgewekte en verbruikte stroom, de energiebelasting en de contributie aan de energiecoöperatie. In 2022 worden 28 nieuwe daken gerealiseerd en werkt DDE verder aan nieuwe aanvragen.

Guus van Schöll, mede-oprichter van DDE: “De energietransitie is een maatschappelijke opgave in plaats van een verdienmodel. Dát is mijn motto. Samen met Greenchoice maken we het óók voor de laagste inkomensgroepen mogelijk om te profiteren van én participeren in de energietransitie.”

Dilemma: Ketenverantwoordelijkheid

In 2021 werd onderzoek gepubliceerd over Oeigoerse dwangarbeid in de Chinese regio Xinjiang bij productie van poly-silicium, een essentiële grondstof voor zonnepanelen. Dit bericht plaatste ons voor een dilemma aangezien een belangrijk deel van de zonnepanelen voor de West-Europese markt afkomstig is uit China. Greenchoice en KiesZon vinden het van essentieel belang dat de omstandigheden waaronder onze producten worden geproduceerd volledig in orde zijn. Vanzelfsprekend ondersteunen wij, samen met onze partner PVO, de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens en hebben wij actief opgeroepen tot verbetering van de werkomstandigheden in China, middels ons statement ter bescherming van Oeigoeren die zijn betrokken bij de productie van zonnepanelen. Wij zijn en blijven hierover ook in gesprek met onze leveranciers. Ondanks deze inspanningen merken we dat het effect van onze individuele inspanning beperkt is. Voor impact is meer gewicht nodig. Om die reden richten we ons ook op samenwerking met partners binnen Holland Solar en via hen op internationale samenwerkingsverbanden.

Strategische partnerships met onze klanten

Waar de relatie tussen Greenchoice en haar zakelijke klanten in het verleden vooral ging om energielevering, is tegenwoordig steeds meer sprake van strategische partnerships. Daarbij is het startpunt doorgaans nog wel de vraag om groene stroom en bosgecompenseerd gas te leveren. Maar die vraag gaat vaak gepaard met de behoefte van onze klanten om gezamenlijk op te trekken, innovatief te werk te gaan en samen een stap verder te komen in de verduurzaming van Nederland. Bijvoorbeeld door te werken aan additionele duurzame energieprojecten. Drie voorbeelden van dit soort partnerships zijn onze samenwerkingen met Strukton, Gemeenten in regio Arnhem-Nijmegen en drie Brabantse Waterschappen.

Strukton

Strukton is een van de grootste bouw- en infrabedrijven van Nederland en kiest voor zakelijke groene stroom en bosgecompenseerd gas van Greenchoice. Samen werken we aan CO_2-reductie en een circulaire economie, door in te zetten op duurzame energie. Net als Greenchoice omarmt ook Strukton de Sustainable Development Goals. Vanuit de overtuiging dat het anders kan, werkt Strukton samen met Greenchoice aan de elektrificatie van materieel dat op en om bouwplaatsen wordt ingezet. Er vindt reductie plaats van het aantal rijbewegingen en uiteraard maakt Strukton via Greenchoice gebruik van groene stroom. Ten opzichte van 2009 wist Strukton hierdoor haar CO_2-uitstoot te reduceren met maar liefst 47%.

16 Gemeenten in regio Arnhem-Nijmegen

Vijf jaar geleden namen zestien gemeenten uit de regio Arnhem-Nijmegen de stap om niet meer afzonderlijk, maar samen groene stroom in te kopen. De gemeenten daagden de aanbieders via een Europese aanbesteding uit om 100 procent van de stroom uit nieuwe duurzame bronnen in de regio te leveren. Dit was de eerste aanbesteding in Nederland waarin dit zo expliciet werd vastgelegd. Niet eerder is door gemeenten de inkoop van elektriciteit gekoppeld aan duurzaam opgewekte stroom in de regio. Het aanbod van Greenchoice en de lokale partij Wiek-II kwam als beste uit de bus. Bij de start van de samenwerking werd 20% van de stroom lokaal geproduceerd. Dit kwam van wind- en zonneparken, met lokale energie-initiatieven, van Wiek-II. De overige 80% van de stroom bestond uit groene stroom van Greenchoice, van Nederlandse bodem. De ambitie van de gemeenten in de Groene Metropoolregio ging verder: namelijk om alle stroom die de gemeenten verbruiken binnen vijf jaar uit 100 procent lokale duurzame bronnen te laten komen met nieuwe lokale projecten. De gemeenten verbruiken zo'n 80 GWh per jaar, voor onder andere de gemeentehuizen, wijkcentra, sportaccommodaties, verkeerslichten en lantaarnpalen.

Samen met onder meer Wiek-II zijn verschillende wind- en zonneparken en zonnedaken gerealiseerd om de gemeenten in de Groene Metropoolregio van lokale groene stroom te voorzien. Onder andere via Windpark en Zonnepark Koningspleij, Solarpark Lingewal, Windpark Nijmegen-Betuwe, Drijvend zonnepark Lingewaard en zonnedaken in Berg en Dal. De projecten die lokale energie leveren, zijn voor een groot deel in eigendom van lokale energiecoöperaties. Een deel van de opbrengst komt via een Omgevingsfonds terecht bij de omwonenden van de projecten. Ook het onderhoud van de wind- en zonneparken is zoveel mogelijk lokaal uitbesteed. Nu de doelstelling is gehaald, hebben

de gemeenten de samenwerking met Greenchoice verlengd met nog eens vijftien jaar. Dit soort strategische samenwerkingen laat zien hoe Greenchoice met haar landelijk opgebouwde netwerk van 124 lokale energiecoöperaties ook gemeenten en andere partners kan helpen bij het versneld realiseren van klimaat- en energiedoelstellingen. Door partijen bij elkaar te brengen en te ondersteunen met onze kennis en praktische ondersteuning in bijvoorbeeld financiering, realisatie en onderhoud van zonneparken en administratie zijn we steeds meer in staat om lokale ambities om te zetten in resultaten.

Waterschappen

Een bijzondere speler in de Nederlandse energietransitie zijn de waterschappen. Soms wat minder opvallend, maar van groot belang voor ons land. Dankzij de waterschappen is onze waterhuishouding op orde en kunnen we volop gebruik maken van recreatie in onze waterrijke natuur. Ook spelen de waterschappen een belangrijke rol bij klimaatadaptatie; het aanpassen van ons land aan toenemende invloed van klimaatverandering. Greenchoice is daarom trotse partner van De Brabantse waterschappen Aa en Maas, Brabantse Delta en De Dommel. Voor een periode van 10 jaar kopen deze waterschappen de regionale en duurzame stroom in van Greenchoice. Om aan deze vraag te kunnen voldoen richt Greenchoice zich op het ontwikkelen van nieuwe wind- en zonneparken.

Voorwaarde voor deze energieparken is dat ze in samenwerking met de omgeving worden gerealiseerd. Zo moet bij elk energiepark minimaal 50 procent lokale participatie worden toegepast.

Het gaat hier om de levering van ruim 100 gigawattuur elektriciteit, op te wekken door circa 15 windturbines en/of 160 hectare zonneweiden. Om dit te kunnen realiseren werken we hecht samen met de 3 Brabantse waterschappen en sluiten we aan bij de ontwikkelingen in de Regionale Energiestrategieën (RES'en) van de 4 regio's in Brabant.

Standpunt:

KiesZon en Greenchoice vinden het belangrijk dat voor alle activiteiten zorgvuldig wordt omgegaan met materialen en grondstoffen. Op dit moment houdt dit concreet in dat wij voor al onze geïnstalleerde zonnepanelen een verwijderingsbijdrage per wattpiek betalen via onze leveranciers die aangesloten zijn bij Stichting Organisatie Producentenverantwoordelijkheid E-waste Nederland. Maar we kijken ook vooruit. De eerste door KiesZon geïnstalleerde installaties zijn operationeel vanaf 2009. Over enkele jaren verwachten wij de eerste grote afvalstroom van verouderde zonnepanelen. Hier zullen we nog een oplossing voor moeten vinden. Bij onze selectie van nieuwe partners maken we daarom nu al een einde levensduur projectie en selecteren we partners die innovatieve oplossingen bieden voor recycling.

5. ONZE RESULTATEN

We stimuleren en ondersteunen klanten in het zelf opwekken van energie. In 2021 bereikten we het aantal van 12.600 klanten (2020: 11.524) die zijn aangesloten bij een energiecoöperatie. Zo breiden we ons netwerk van lokale energiecoöperaties steeds verder uit. Ook op het gebied van 'zon' zaten we niet stil, KiesZon is flink gegroeid. Lees hier meer over onze Energiediensten die we samen met partners bereikbaar maken, hoe we de klant centraal stellen en wat we doen aan Natuur- en Bosbehoud.

Energielevering

Samen met onze klanten werken wij aan een schonere wereld, zij krijgen groene stroom en bosgecompenseerd gas.

Sinds de oprichting van Greenchoice krijgen onze klanten groene stroom door ons geleverd. Vanaf 2016 komt die groene stroom voor consumenten ook voor 100% uit Nederland. In totaal kwam in 2021 98% van alle door ons geleverde elektriciteit (inclusief zakelijke klanten) van Nederlandse bodem. Dat percentage en waar de stroom vandaan komt – ons stroometiket – wordt elk jaar door de ACM getoetst.

Naast stroom leveren we ook bosgecompenseerd gas. In 2021 is 100% van de geleverde en gefactureerde gasvolumes bosgecompenseerd of soms gecompenseerd met Gold Standard certificaten als zakelijke klanten dit graag wilden. Lees hier meer over onze bosprojecten.

Waar komt onze stroom vandaan?

Ons doel is om begin 2024 100% van de geleverde stroom direct in te kopen bij producenten, en geen losse GvO's meer te kopen. Investeringen komen namelijk makkelijker tot stand wanneer er partijen zijn die (lange termijn) contracten aangaan met de producenten van de groene stroom. Op dit moment is 78% van alle elektriciteit die we leveren, geproduceerd door ons of onze producenten, klanten en energiecoöperaties waar we een contract mee hebben. De overige 22% aan geleverde stroom kopen we los in op de energiemarkt.

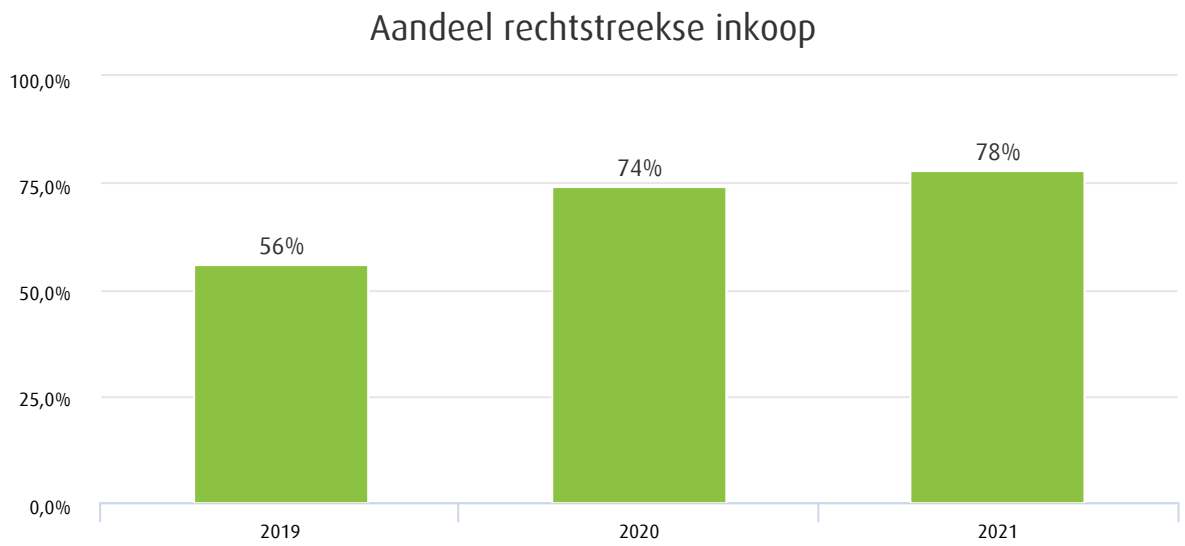

In 2021 werd 2,3 TWh aan groene energie direct ingekocht bij producenten. Dit was ongeveer gelijk aan de hoeveelheid in 2020. Maar omdat de totale hoeveelheid geleverde elektriciteit wat lager was in 2021 door het wegvallen van wat zakelijk volume, is het percentage direct ingekocht via Power Purchase Agreements (PPAs) gestegen naar 78%.

Duurzaamheidsranking groene stroom

Jaarlijks presenteren de Consumentenbond, Natuur & Milieu en WISE hun Stroomranking, een onderzoek naar de duurzaamheid van energieleveranciers. Voor dit onderzoek beoordelen ze 41 stroomleveranciers op drie cruciale onderdelen: investeringen, inkoop en levering. Greenchoice behoort ook dit jaar weer tot de "voorlopers", tot de bedrijven die “actief meewerken aan de omslag naar een groene stroommarkt”, aldus de onderzoekers.

Greenchoice behoort ook dit jaar weer tot de koplopers, tot de bedrijven die "actief meewerken aan de omslag naar een groene stroommarkt”, aldus de onderzoekrs. Op de consumentenmarkt scoorden we een 9,9 in 2021 (over 2020). Het is ons hoogste cijfer ooit in de geschiedenis van dit onderzoek. Dit toont aan dat we grote stappen vooruit hebben gezet. Het jaar ervoor jaar scoorden we een 8,1. Er is dan ook hard gewerkt om verder te verduurzamen. Zo hebben we het gebruik van biomassa afgebouwd, nog meer groene stroom direct ingekocht bij onze producenten en geïnvesteerd in meer duurzame opwek in Nederland.

Ook op de ranglijst voor de zakelijke markt scoren we goed. Op deze lijst stegen we dit jaar van een 8,0 naar een 8,3. Dat cijfer was lager dan voor consumenten omdat er onder andere meer biomassa en stroom uit het buitenland in de zakelijke mix zat. Ook als zakelijke leverancier mogen we ons onder de koplopers scharen. En daar zijn we trots op.

Stap voor stap naar klimaatpositiviteit

Greenchoice levert al vanaf de oprichting 20 jaar geleden 100% groene stroom. Greenchoice wil bereiken dat er altijd toegang tot groene energie is, voor en van iedereen. We doen dit door ons te ontwikkelen tot platform voor klimaatpositiviteit en 24/7 365 dagen per jaar groene stroom te leveren. We stimuleren lokale hernieuwbare energie opwek van particulieren en coöperaties, overtuigen mensen over te stappen naar groene stroom en we willen zorgen dat al onze klanten op een betaalbare manier mee kunnen profiteren van de energietransitie. Om altijd groene energie voor en van iedereen te gaan realiseren moet we niet alleen zorgen dat zoveel mogelijk mensen mee kunnen doen aan de energietransitie, maar ook dat de gebruikte energie op elk moment van de dag uit duurzame bronnen komt. Om alle stroomverbruik met duurzame opwek te kunnen beleveren zijn vier stappen nodig: energie besparen, opwekken, timen en opslaan. We ontwikkelen en bieden diensten aan binnen elk onderdeel. Om de energietransitie naar een volledig duurzaam systeem te realiseren is het leveren van groene stroom en bosgecompenseerd gas immers niet voldoende. Daarom bieden we onze klanten een steeds breder palet aan energiediensten aan. Hieronder vertellen we wat we voor elk van de vier stappen hebben gedaan in 2021.

Energie besparen

Energie die je niet nodig hebt, hoef je ook niet op te wekken. Energie besparen is gedragsverandering en daar is bewustzijn voor nodig. Daarom bieden we onze klanten via verschillende kanalen inzicht in verbruik en tips om te besparen op zogenoemde ‘energieslurpers’. Bijvoorbeeld door gloeilampen te vervangen voor LED lampen, korter te douchen en kouder te wassen. We mailen elke klant maandelijks het Verbruiks- en Kostenoverzicht (VKO). Zo zijn zij altijd op de hoogte van het verbruik.

Woningscan en warmtepompen

Met de online woningscan krijgen consumenten inzicht waar zij moeten beginnen met het verduurzamen van hun woning. Deze scan geeft inzicht in de best passende besparingsmogelijkheden voor je woning, zoals verschillende vormen van isolatie. De woningscan levert ook advies hoeveel stroom op te wekken is via zonnepanelen op je dak. Voor degenen die hun huis al goed geïsoleerd hebben bieden we ook hybride warmtepompen aan.

We zien dat de meeste consumenten de overgang naar gasloos een te grote stap vinden. Met name de benodigde investering en bouwkundige maatregelen zijn de belangrijkste barrières. Hierdoor wint de hybride warmtepomp sterk in populariteit. Met deze oplossing gebruik je nog steeds gas maar bespaar je wel tussen de 50% en 80%. In 2021 hebben we samen met onze partner HeatTransformers 221 huishoudens kunnen voorzien van een hybride warmtepomp.

Waar we in het verleden vooral oriënterende vragen kregen en advies gaven over de hybride warmtepomp zien we nu dat de consument beter geïnformeerd is en vooral snel de warmtepomp geïnstalleerd wil hebben

Case: **Warmtetransitie**

Greenchoice levert groene stroom en bosgecompenseerd gas. Om de klimaatdoelstellingen te halen, zullen we in de komende dertig jaar als samenleving van het gas af moeten. Onze gaslevering is een dienst met een beperkte houdbaarheidsdatum. Nieuwe vormen van warmtevoorziening zijn nodig. Wij willen onze klanten zo goed mogelijk helpen bij die warmtetransitie.

In juli 2021 zijn we begonnen met een pilot bij één van de grootste woningcorporaties van Nederland. Hier testen we een hybride warmtepomp bij 20 identieke sociale huur tussenwoningen zonder andere aanvullende maatregelen of instructies. Eind Q1 2022 volgt een tussentijdse evaluatie waarbij we kijken naar de besparing per bewoner en de ervaringen van de verschillende bewoners. De pilot duurt in totaal een jaar. Bij goede resultaten zullen ook huurwoningen uitgerust worden met hybride systemen.

Uitdagingen op het gebied van hybride warmtepompen

De hybride warmtepomp techniek heeft zich inmiddels ruimschoots bewezen. Sinds 2018 hebben we ruim 650 systemen geplaatst. De uitrol van warmtepomp wordt nu met name belemmerd door een tekort aan systemen (algemeen chip tekort) en de beschikbaarheid van gekwalificeerde installateurs.

Ondanks deze belemmeringen willen we gaan opschalen met extra adviseurs om de toenemende vraag naar hybride systemen te kunnen invullen.

Energie opwekken

Energie die je niet kunt besparen, kun je duurzaam opwekken via wind of zon. Niet iedereen heeft een eigen dak om zonnepanelen op te plaatsen. Of het geld om deze investering te doen. Daarom bieden we collectieve diensten aan. Zo kunnen klanten in lokale opwek projecten meedoen, zoals via de fiscaal voordelige postcoderoosregeling (na 1 april 2021 vervangen door de Subsidieregeling Coöperatieve Energieopwekking (SCE)). Hierbij kunnen klanten al vanaf beperkte bedragen meehelpen aan het realiseren van grote opwek projecten.

Ook bieden we klanten aan om deel te nemen aan windprojecten. We hebben acht windmolens in 100% eigendom bij het Hartelkanaal.

Op deze manieren proberen we te bereiken dat groene stroom voor en van iedereen wordt.

WindVangers

Klanten kunnen deelnemen door WindVangers te kopen van de windmolens bij het Hartelkanaal. Hiermee ontvang je per WindVanger elk jaar 125 kWh aan stroom, wat wordt afgetrokken van je jaarnota. In totaal komen we eind 2021 uit op 310.989 WindVangers verspreid over 76.541 klanten.

We zijn er trots op dat er steeds meer consumenten zelf energie opwekken. Het aantal klanten dat zelf en via windvangers en postcoderoosprojecten, energie duurzaam opwekt is gestegen tot circa 244.000. Dat is zo’n 40% van onze klanten.

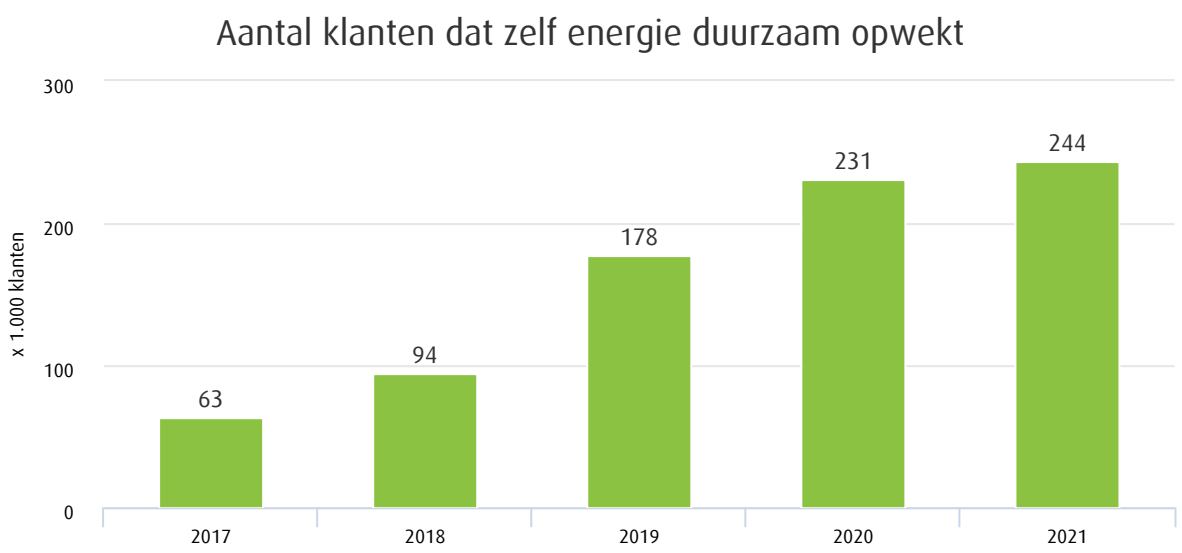

In 2021 hebben we € 48,7 miljoen geïnvesteerd in zoninstallaties. KiesZon is een groeiende organisatie en elk jaar realiseren we steeds meer projecten. In 2021 is het totaal geïnstalleerd vermogen gegroeid naar 113,7 MWp. Dit komt doordat we steeds meer en steeds grotere projecten realiseren. De verwachting was dat wij in 2021 137 MWp zouden kunnen realiseren, maar als gevolg van netcongestie en problemen in de supply chain zijn projecten vaker vertraagd aangesloten en is dit helaas niet behaald.

In totaal hebben we 355.000 panelen geplaatst in grote zakelijke zonprojecten en 45.000 panelen bij mensen thuis. In totaal 400.000 panelen, dat is bijna 110.000 MWh aan duurzaam opgewekte stroom en genoeg om 39.500 huishoudens van zonnestroom te voorzien.

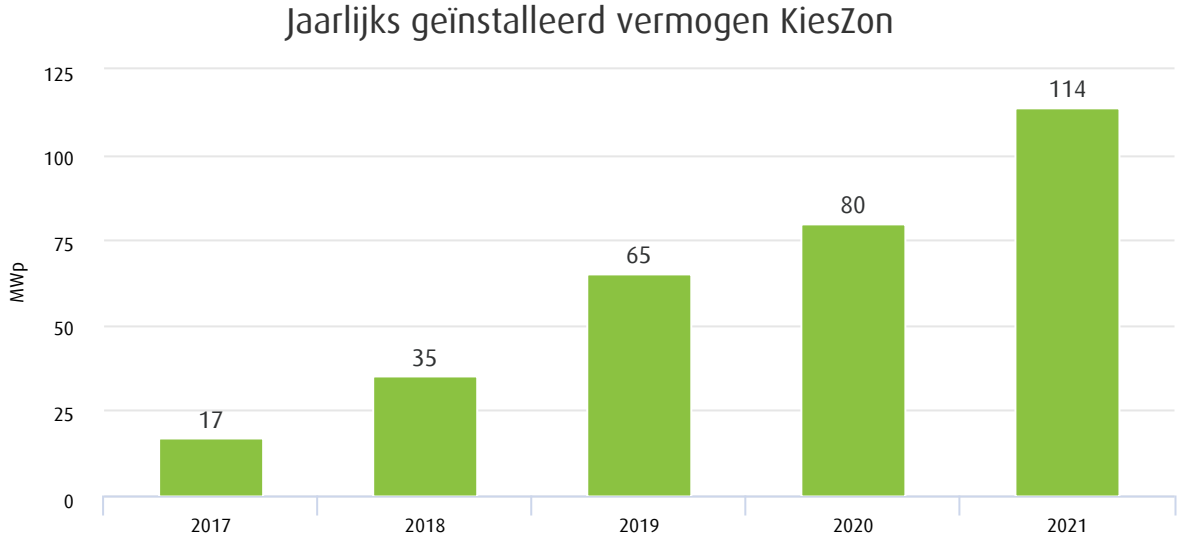

Energie timen

Op windstille of donkere momenten is er geen duurzame opwek. Op deze momenten is er ook energie nodig, die vaak komt uit fossiele brandstoffen. Om die vraag te verminderen gaan we onze klanten helpen om hun energiebehoefte zo goed mogelijk in de tijd af te stemmen op hun of onze eigen energie opwek, energie timen noemen we dat. Dit jaar zijn we ook hiervoor actief in onderzoeksprojecten.

Ecowijk Mandora

In Houten ontwikkelen we in Ecowijk Mandora samen met consumenten een propositie gericht op de slimme aansturing van de aanwezige warmtepompen. De schaalbaarheid naar landelijk niveau is een belangrijk uitgangspunt. Dit traject is een vervolg op een eerdere pilot en voeren we uit als onderdeel van een groter consortium, in nauwe samenwerking met TNO en Itho Daalderop, en is mede mogelijk gemaakt door subsidie vanuit RVO in de MOOI regeling van de Topsector Energie.

Slim laden elektrische auto's

Elektrisch Vervoer is een belangrijk thema in de ontwikkeling van energieleverancier en producent van wind- en zonnestroom naar een *platform voor klimaatpositiviteit*. We willen onze klanten met EV-diensten zo goed mogelijk helpen met de stap naar mobiliteit met behulp van groene stroom. De komende jaren zal het aantal elektrische voertuigen in Nederland exponentieel groeien. 2022 Wordt het jaar worden waarbij naast leaserijders ook steeds meer particulieren elektrisch gaan rijden.

De introductie van een groene laadpas in november 2021 is de eerste concrete stap in de wereld van elektrisch vervoer voor Greenchoice. Door de introductie van de Greenchoice laadpas krijgen klanten de mogelijkheid om in heel Europa (+250.000 laadpunten) te laden met duurzame energie. Totdat alle laadpunten voorzien zijn van groene stroom, vergroent Greenchoice de geladen stroom (in kWh) door inzet van GvOs.

Na een intensieve marktconsultatie eind 2021 zijn partners geselecteerd, waarmee in Q1 2022 concreet gestart wordt met een Greenchoice Thuislader Testteam. Voor zakelijke klanten wil Greenchoice de mogelijkheid tot de aanleg van een laadplein in de semi-publieke ruimte bieden waarbij Greenchoice de exploitatie op zich neemt.

Energie opslaan

Het afstemmen van energievraag en -aanbod is op zichzelf geen totaaloplossing voor de energietransitie. Er zijn altijd momenten dat er geen duurzame opwek is, hoe goed je ook timet. Daarom werken we ook aan energieopslag, op grote en kleinere schaal.

De Dijken

In 2021 openden we een tweede flexplein bij zonnepark De Dijken in samenwerking met Prosoldiga. Daarnaast hebben we een 1MW batterij van Maanzaad B.V. toegevoegd aan het flexplein bij windmolenpark Hellegatsplein.

Impact met lokale gemeenschappen

Om altijd toegang tot groene energie voor en van iedereen te realiseren zijn we niet alleen bezig met de vier stappen: energie besparen, opwekken, timen en opslag. We richten ons ook nadrukkelijk op zoveel mogelijk lokaal opwekken, liefst in eigendom van de klanten en lokale gemeenschappen. Op deze manier profiteren zoveel mogelijk mensen van de energietransitie. We werken daarom samen met meer dan 120 energiecoöperaties door heel Nederland. Dit zijn de afgelopen jaren toonaangevende spelers geworden op weg naar een duurzame en meer lokale energievoorziening. In de Regionale Energie Strategieën (RES) dragen coöperaties in belangrijke mate bij aan het voldoen aan de richtlijn uit het Klimaatakkoord van 50% lokaal eigendom. Greenchoice helpt haar partnercoöperaties om dit praktisch uitvoerbaar te maken. Dit doen we door coöperaties te helpen bij de oprichting, het werven van leden, het financieren van projecten en het voeren van de benodigde administratie en door het aanbieden van nieuwe producten en diensten.

Financieel rendement

Investeren in duurzame opwek is niet alleen goed voor het klimaat, maar levert ook financiële voordelen op. Spaargeld levert niets meer op, of kost in sommige gevallen zelfs geld. Daarom kan het interessant zijn om te investeren in duurzame opwek, zoals via partners Duurzaam Investeren en ZonnepanelenDelen.nl. Gemiddelde rentepercentages die geboden worden liggen hier rond de 4%, waarbij we bij crowdfunding voor het KiesZon voor de Toekomst-project onze eigen klanten 0,5% extra rendement gaven.

In het geval van de energiecoöperaties bieden wij jaarlijks een financiële bijdrage voor ieder huishouden of bedrijf dat via een coöperatie klant is bij Greenchoice. Dit is een belangrijke geldstroom voor de coöperaties. In totaal hebben we in 2021 ruim €400.000 geïnvesteerd in lokale gemeenschappen.

Lees in de volgende cases meer over de impact die we hebben met de energiecoöperaties!

Impact cases

Zonnepark Waalwijk

LangstraatZon is een initiatief van een aantal zeer betrokken vrijwilligers uit de gemeente Waalwijk. Zij hebben het initiatief genomen om op het Ecopark, op een voormalige vuilstortplaats in Waalwijk, een groot zonnepark met 15.428 zonnepanelen te ontwikkelen. Samen met Gemeente Waalwijk, Rabobank De Langstraat, Enexis en Greenchoice, is na jaren van voorbereidingen afgelopen jaar de levering van energie aan Greenchoice gestart. Met circa 165 certificaathouders, die allen uit de gemeente Waalwijk komen, is de energiecoöperatie voor 100% eigenaar van het zonnepark. De komende 25 jaar wordt zo voor zo'n 1500 huishoudens per jaar aan stroom opgewekt. Greenchoice is vanaf het begin betrokken geweest bij dit initiatief en samen streven we naar een duurzame relatie tijdens de exploitatieperiode.

Zonnepark LangstraatZon in cijfers

- 165 leden
- 15.428 panelen
- 3,5 hectare
- 5,8 MWp opgesteld vermogen
- 5.500 MWh opgewekte stroom
- Energieopwekking voor 1.500 huishoudens

Energiecoöperaties

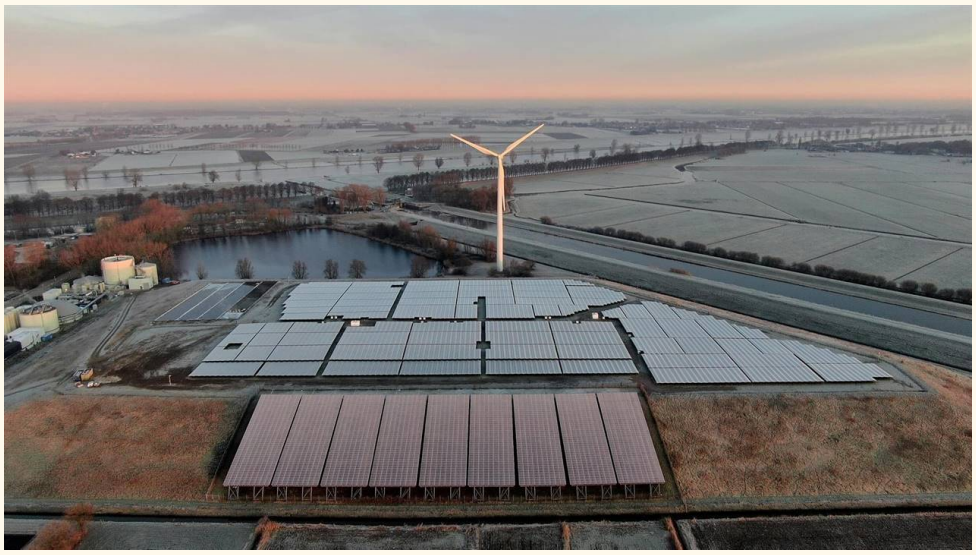

Foto (Airpro Waalwijk): Zonnepark LangstraatZon!

Delen Duurzame Energie (DDE)

Het in december 2021 gepresenteerde Coalitieakkoord biedt veel mogelijkheden voor particuliere woningeigenaren. Veel gehoorde kritiek is dat huurders worden vergeten. Vanwege de kosten is verduurzaming voor hen vaak nog een ‘ver-van-mijn-bed-show’. Samen met Delen Duurzame Energie B.V. brengen we daar verandering in. In 2021 openden we weer een nieuw collectief zonnestroomproject op het dak van een woningcorporatie waardoor sociale huurders direct financieel voordeel kunnen halen. Ditmaal samen met woningcorporatie Viveste in gemeente Houten. De huurders kunnen meedoen zónder de verplichting te investeren.

Guus van Schöll: Delen Duurzame Energie ziet de energietransitie als een maatschappelijke opgave en niet als een verdienmodel. Vanuit dit motto werkt D2E samen met woningcorporaties en krijgt dakoppervlak beschikbaar. Greenchoice ondersteunt en faciliteert het proces succesvol. Vanuit de samenwerking is het mogelijk gemaakt collectief opgewekte zonnestroom op daken van woningcorporaties tegen een laag tarief aan te bieden aan sociale huurders. Vanaf de eerste dag van de levering wordt hun energierekening lager. De huurders kunnen op deze manier zonder te investeren een

bijdrage leveren aan de energietransitie en blijven hun energielasten beheersbaar. Inmiddels zijn er projecten opgestart bij vijf woningcorporaties en een gemeente en zijn er gesprekken met meer woningcorporaties. Het tweede zonnestroomproject is in maart 2021 feestelijk geopend. De bouw van de 28 nieuwe installaties met een opwek van circa 1,5MWh goed voor circa 700 huishoudens is eind 2021 gestart. Deze worden begin 2022 opgeleverd."

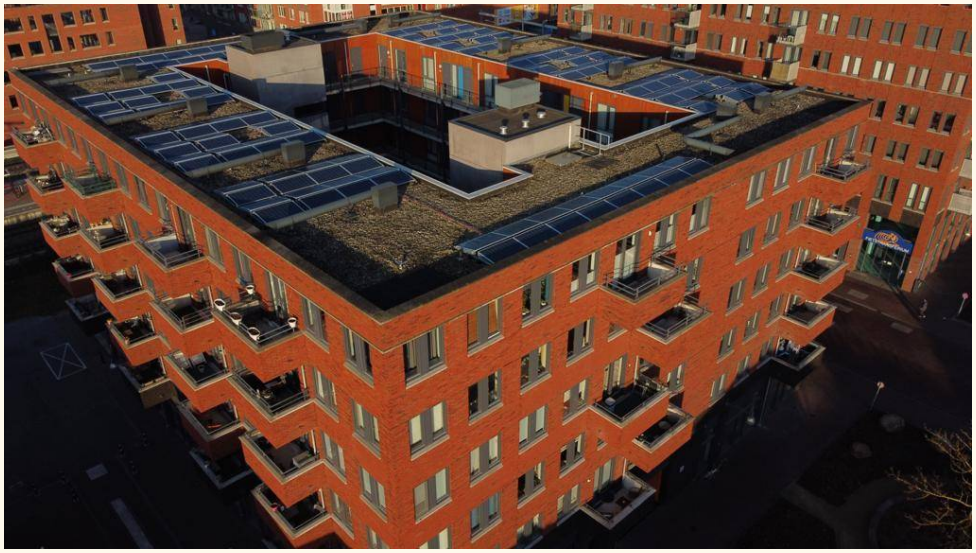

Foto: Zonnedak Woningcorporatie Viveste in gemeente Houten

Waarde voor onze klanten

Zonder tevreden klanten die onze service waarderen en zonder naamsbekendheid kunnen we de bovenstaande resultaten niet bereiken en de energietransitie niet vooruit helpen. Daarom investeren we in onze processen en medewerkers die klanten te woord staan. Ook besteden we veel aandacht aan een sociaal incassobeleid, wat in deze tijd waarin energiearmoede vaker voorkomt steeds belangrijker wordt. In totaal leverden we eind 2021 energie aan ruim 585.000 particuliere klanten en 34.000 zakelijke klanten.

Onze service wordt gewaardeerd

We hebben het afgelopen jaar hard gewerkt aan procesverbeteringen waardoor klanten zo veel mogelijk zelfstandig kunnen regelen en ze onze medewerkers daarvoor niet nodig hebben. Met alle verbeteringen hadden we het afgelopen jaar een klantcontact ratio van 0,89 (t.o.v. 1,22 in 2020) en 180.000 minder klantcontacten dan het jaar ervoor. Zo helpen wij de klant steeds efficiënter. Een hele prestatie, zeker gezien we in september verrast werden door de stijgende energieprijzen met veel klantgesprekken en lange wachttijden als gevolg. We hebben zo snel mogelijk een team opgesteld dat met elkaar zorgde voor goede communicatie, zowel naar de medewerker als naar onze klant.

Dit werd weer beloond. In 2021 werden we weer door consumenten uitgeroepen tot klantvriendelijkste energieleverancier van Nederland. Het onderzoek, het grootste naar klantvriendelijkheid in ons land, werd uitgevoerd door MarketResponse. “Jaarlijks verzamelen we circa 40.000 waarnemingen van consumenten die hun oordeel uitspreken over de organisaties waar zij klant zijn. Dat levert een ranglijst op maar vooral diepgaand inzicht in waar klantvriendelijkheid op gebaseerd is en welke trends er zijn.” Naast de 1e plaats in de categorie energieleveranciers, scoorden we de 10e plaats overall van de meest klantvriendelijkste bedrijven van heel Nederland in het onderzoek. Sinds de jaren daarvoor is een enorme sprong gemaakt. Een mooie waardering voor alle medewerkers van Greenchoice.

Europa’s grootste merkenonderzoek naar hoe in de perceptie van klanten een merk scoort op duurzaamheid, is de Sustainable Brand Index, Op basis van dit onderzoek mogen we ons voor het vijfde jaar op rij het meest duurzame energiemerk van Nederland noemen. Daarnaast behaalden we de derde plek in de totale ranking. We zijn er trots op dat onze inspanningen erkend worden door consumenten.

Wij meten klanttevredenheid aan de hand van de Net Promotor Score (NPS). Afgelopen jaar behaalden we een NPS van +15, een daling ten opzichte van vorig jaar (+23). Daarnaast werken wij met klantpanels voor de ontwikkeling van nieuwe diensten. In 2021, behaalden wij een klanttevredenheidsscore van 4,3 (uit 5) voor particuliere klanten. Dit was dezelfde score als in 2020.

Met gerichte campagnes vergroten we onze naamsbekendheid en daarmee het bewustzijn dat écht iedereen kan meedoen aan de energietransitie. We merken hoe bekender we worden, hoe vaker Nederlanders voor ons kiezen. In 2021 zagen we de naamsbekendheid van Greenchoice onder de Nederlandse bevolking gelijk blijven. Zowel de spontane bekendheid (van 22% naar 21%) als de geholpen (van 55% naar 55%) naamsbekendheid van Greenchoice verschoof in 2021 niet ten opzichte van het jaar ervoor.

Sociaal incassobeleid

Het aantal huishoudens dat door hogere energieprijzen hun rekening niet meer kan betalen, zal ondanks maatregelen van de overheid toenemen verwachten wij. Voor medewerkers is het vaak moeilijk om klanten met schulden goed te adviseren en de juiste hulp te vinden. Ook blijkt uit onderzoek dat medewerkers telefoongesprekken met klanten over geldzorgen lastig vinden. Daarom zijn we in 2021 een samenwerking aangegaan met Geldfit (Stichting NSR) en in 2022 gaan we de samenwerking intensiveren. Geldfit is inmiddels dé ingang waar we klanten met geldzorgen (klein en groot) naar kunnen doorverwijzen. Dit kan gratis en anoniem. Voorheen moesten we zelf uitzoeken welke klant, voor welk probleem, bij welke gemeente en welk loket terecht kon. Geldfit is daar nu tussen gaan zitten. Samen met de andere energieleveranciers en Geldfit werken we nu aan een actieplan om mensen te helpen die de energierekening niet meer kunnen betalen. Ook hierin wordt de samenwerking gezocht met de gemeenten, de energiebank en andere samenwerkingspartijen.

Ook zijn we in 2021 volledig overgegaan op vroegsignalering via BKR en Inforing. Dat wil zeggen dat we ons committeren aan het nieuwe convenant vroegsignalering dat gesloten is tussen E-N en de NVVK. Dit houdt in dat we ter bescherming van de klant en ter voorkoming van afsluiting pro-actief een bericht sturen aan de betreffende gemeente dat de klant gevaar loopt om afgesloten te worden. De gemeente heeft op haar beurt weer de wettelijke verplichting om hier opvolging aan te geven. Iedere gemeente doet dat weer op haar eigen manier (bijvoorbeeld via klantbezoeken).

Klachtenprocedure

Binnen Greenchoice is er een klachtenteam dat bestaat uit drie personen. Zij behandelen alle consumentenklachten. We vragen een klant de klacht bij voorkeur per e-mail in te dienen, zodat onze klachten medewerkers zich kunnen inlezen voordat zij (het liefst telefonisch) contact opnemen met de klant. Het komt voor dat we er niet uitkomen met de klant, deze kan indien gewenst de klacht voorleggen aan de Geschillencommissie Energie. De geschillencommissie is een externe en onafhankelijke instantie die een bindende uitspraak voor beide partijen zal doen over de klacht.

Onze eigen CO_2-footprint

Bij Greenchoice werken we aan het vergroenen van Nederland. Elke dag vragen we onze klanten groene keuzes te maken, maar we kijken natuurlijk ook naar onszelf. In 2017 zorgden we al dat ons kantoorpand in Rotterdam van label F naar A gebracht werd. Maar we wilden onze eigen CO_2-footprint nog verder verminderen en in kaart te brengen. Hiervoor gebruiken we de CO_2-Prestatieladder. Inmiddels zijn we gecertificeerd op CO_2-prestatieladder niveau 3. Het betekent dat we nu voor onze eigen organisatie en projecten een CO_2-managementsysteem hebben, dat jaarlijks zal worden getoetst op ambities, reductie en continue verbetering. We streven ernaar om in 2024 ten opzichte van 2018 66% minder CO_2 uit te stoten.

Onze totale CO_2 uitstoot scope 1 en 2 in 2021 was 490 ton. Dat is 20% hoger dan vorig jaar (407 ton CO_2) en daardoor een flinke tegenvaller. Deze stijging is voornamelijk te wijten aan het realiseren van meer zonprojecten, waar regelmatig nog dieselgeneratoren en dieselbedrijfsbusjes ingezet worden. Tijdens 2021 is met 1 elektrische aggregaat gewerkt. In de loop van 2022 gaan dit er meer worden en worden een aantal bedrijfsbusjes vervangen door elektrische exemplaren. Dit zal weer moeten zorgen voor een daling van de CO_2-footprint.

We stimuleren onze medewerkers om niet de auto te nemen door een OV-businesscard gratis beschikbaar te stellen en alleen bij hoge uitzondering parkeerruimte vrij te geven. Over het algemeen komen de meeste medewerkers met het OV of op de fiets naar kantoor. Het pand in Rotterdam is dichtbij het Centraal Station, waardoor ook zakelijke afspraken vaak makkelijk met het openbaar vervoer te bereiken zijn. Ook zijn elektrische deelauto's beschikbaar.

Goed om te weten: We hebben onze scope 1 en 2 emissies gecompenseerd met het Kibale aanplantproject in Oeganda. In onderstaande figuur zie je de CO_2 footprint per onderdeel. In de berekening zijn de 3 kantoren van de Greenchoice Groep meegenomen (in Rotterdam, Rosmalen en Nijmegen).

In onderstaande grafiek zie je onze totale CO_2 footprint. Brandstofverbruik bedrijfsmiddelen is de categorie met de grootste footprint. Deze categorie bestaat voor driekwart uit brandstof voor de generatoren die ingezet worden op de zonneprojecten en een kwart gaat naar de bedrijfsbusjes die ingezet worden op dezelfde projecten. Het is ons doel om in 2024 66% CO_2 reductie te realiseren ten opzichte van de totale uitstoot van 2018.

Ton CO2

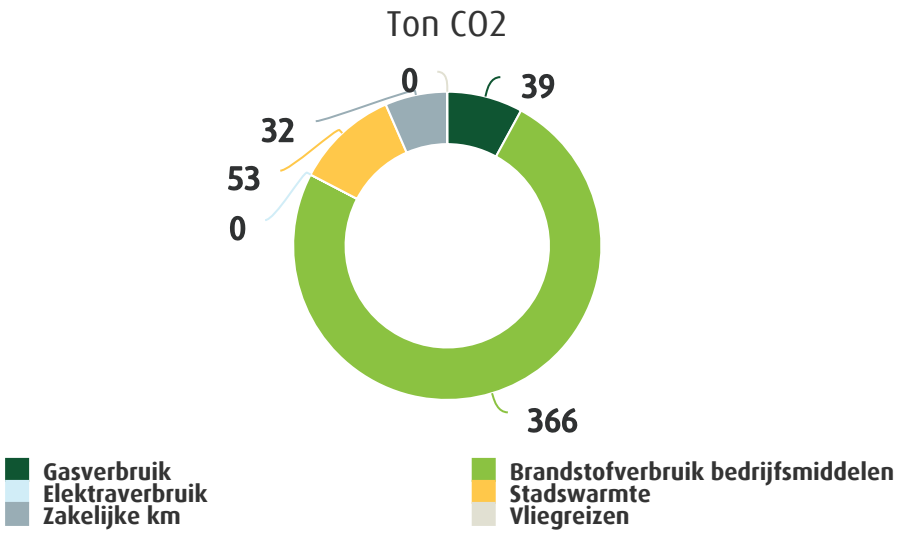

Bij CO_2 berekeningen maken we onderscheid tussen 3 scopes:

- Scope 1: Directe CO_2-uitstoot, die wordt veroorzaakt door eigen bronnen binnen onze organisatie. Het gaat hier om de uitstoot door eigen activiteiten.
- Scope 2 omvat de indirecte uitstoot van CO_2 door de opwekking van zelf gekochte en verbruikte energie, die we intern gebruiken.
- Scope 3 omvat de indirecte uitstoot van CO_2, veroorzaakt door bedrijfsactiviteiten van een andere organisatie. Dit is de uitstoot door bronnen niet in het bezit van Greenchoice en waar we ook geen directe invloed op kunnen uitoefenen. Denk bijvoorbeeld aan ingekochte materialen en uitbestede werkzaamheden.

In 2022 gaan wij ook onze Scope 3 footprint in kaart brengen. Hierin zal ook het gasverbruik van onze klanten opgenomen zijn en de inkoop van producten als zonnepanelen voor de zonneprojecten.

Boscompensatie

We dragen bij aan bosprojecten in Nederland en in het buitenland. Met die projecten zorgen we voor evenveel CO_2-impact als de CO_2-footprint van het gas dat we leveren. Daarnaast dragen we bij aan biodiversiteit, behoud van natuur en de kwaliteit van leven van lokale gemeenschappen. Hieronder lichten we dit graag toe.

Omdat onze klanten niet allemaal direct van het aardgas af kunnen, investeren we in de tussentijd in het beschermen van bestaande bossen, het herstellen van beschadigde ecosystemen en het aanplanten van nieuw bos. Zo proberen we de klimaatimpact van het gasverbruik te beperken.

Bomen en planten nemen tijdens hun groei CO_2 op uit de atmosfeer, slaan het op in de stam, takken, wortels, bladeren, en uiteindelijk ook in de grond. Deze natuurlijke CO_2-opslag van bosecosystemen is cruciaal in de totale aanpak van klimaatverandering. Naast de CO_2-impact leveren we met de boscompensatieprojecten ook een positieve bijdrage aan biodiversiteit, behoud van natuur en de kwaliteit van leven van lokale gemeenschappen.

Berekening

Voor elke geleverde kubieke meter aardgas leggen we een beetje geld opzij. Bij elkaar levert dat een aanzienlijk budget op, en met dat budget financieren we evenveel CO_2-impact als de CO_2-footprint van het geleverde aardgas. Om deze footprint te berekenen hielden we in 2021 1,884 kg CO_2/m^3 gas aan als emissiefactor. Van de projecten waar wij in investeren laten we berekenen (door partijen zoals Face the Future) wat de CO_2-impact is, volgens de methodologieën goedgekeurd door de VCS. Hierbij kiezen we ervoor de CO_2-impact ook al te kunnen claimen in het jaar dat we de financiële verplichting aangaan met de partij die het project gaat uitvoeren. Dit is anders dan CO_2-compensatie waarbij vaak alleen al gerealiseerde impact gebruikt mag worden.

Niet CO_2-neutraal

Het gas is volledig bosgecompenseerd, maar toch noemen we het geen "CO_2-neutraal gas", zoals sommige andere partijen nog wel doen. Waarom niet?

Voor 2020 lieten we volledig met aangekochte CO_2-certificaten van bosprojecten zien dat ons gas 100% gecompenseerd was. Die certificaten kwamen van projecten uit ontwikkelingslanden die onder het Kyoto-protocol geen eigen CO_2-target hadden. Vanaf 2021 hebben deze landen wel een eigen target onder het Parijs Akkoord. Dit maakt het in onze ogen ook in de gecertificeerde projecten in de toekomst vaak lastig om aan te tonen dat de CO_2-impact in de projecten bovenop de ambitie van het land zelf komt. Onder andere hierdoor willen wij dit gecompenseerde gas niet meer "CO_2-neutraal" of "klimaatneutraal" noemen. Een andere reden is dat we klanten ook niet de prikkel willen geven om onbeperkt gas te blijven gebruiken, omdat het toch wel klimaatneutraal zou zijn.

Bovendien vinden wij dat we ons CO_2-budget effectiever kunnen besteden aan het helpen opzetten van nieuwe bosprojecten (zowel bescherming, herstel en aanplant), nu meer bedrijven zich op de certificaten hebben gestort. Graag nemen we ook een katalysator-rol in, waarbij door onze financiering weer andere financiering aangetrokken wordt. Onze eis is wel dat de kwaliteit van de projecten en de monitoring van de impact net zo goed gewaarborgd blijft als bij gecertificeerde projecten.

Uitgaven aan projecten

In totaal is in 2021 bijna € 918.000 besteed aan bosprojecten. Dit is minder dan voorgaande jaren (circa € 3,5 miljoen in 2020 en € 1,8 miljoen in 2019), omdat we geswitcht zijn van een beleid waarin we vooral projecten steunden met directe certificaataankoop, naar het financieren van nieuwe projecten. De betalingen aan de nieuwe projecten zijn verspreid over meerdere jaren en zullen steeds meer op gang komen. Er staan nog gecommitteerde bedragen gereserveerd voor de komende jaren en het bedrag besteed aan bosprojecten zal de komende jaren weer toenemen.

Uitdaging: Waar letten we op ?

Om te zorgen dat we een zo groot mogelijke positieve impact maken met onze huidige of nieuwe bosprojecten houden we rekening met verschillende aspecten. Zo kijken we naar:

- Duurzaamheid - Blijven de maatregelen op lange termijn intact?
- Toegevoegde waarde - Kunnen we aantonen dat er zonder het bestaan van het bosproject meer CO_2 uitstoot was geweest, bijvoorbeeld door houtkap?
- 'Waterbedeffect' - Worden er CO_2-emissies verplaatst naar een ander gebied buiten de projectgrens?
- Lokale gemeenschap - Hebben lokale inwoners profijt van het project?
- Biodiversiteit - Draagt het project bij aan het beschermen of uitbreiden van de soortenrijkdom, of juist niet?

Totale impact van onze buitenlandse bosprojecten

Het geld dat we opzij zetten om aardgasverbruik van klanten te compenseren besteden we aan onze bosprojecten. In totaal droegen we bij aan de bescherming van meer dan 1 miljoen hectare (= 10.000 km^2). Dat is ongeveer een vierde van de oppervlakte van Nederland.

Hieronder vind je in de tabel cijfers van impact gerealiseerd in de verschillende bosprojecten. En op de volgende pagina's lees je meer over de specifieke impact per project die we steunen, in het buitenland en in Nederland!

Indicator	Totaal 2021
Hectare gericht op duurzame landbouw	16.446
Bomen geplant	900.913
Hectare aangeplant gebied	193
Hectare herbebost gebied	500
Bedreigde diersoorten volgens IUCN, die met bosprojecten beschermd worden	127
Trainingen gegeven over duurzame landbouw	1.136
Deelnemers in trainingen	3.269
Waterputten hersteld	137
Banen gecreëerd en behouden	570
Indirecte banen gesteund	8.734
Personen die direct gebruik maken van het bos-ecosysteem	302.692
Geïnvesteerd bedrag in lokale infrastructuur (US dollar)	60.543

Kibale – Oeganda

Kibale is één van de laatst overgebleven tropische bossen in Oeganda. Samen vormen de parken een wildcorridor – een ecologische verbindingszone – van 180 kilometer. Het is één van de gebieden met de hoogste biodiversiteit van Oeganda en vormt ook een thuis voor één van de meest bedreigde apen in Afrika. We planten bomen aan die inmiddels zijn volgroeid. Samen zorgen de bomen voor een gezond dik bladerdek wat helpt bij het herstel van de biodiversiteit van het park. Het project maakt een groot verschil op het gebied werkgelegenheid voor de lokale bevolking.

Omvang en ligging - 79.500 hectare ten westen van de hoofdstad Kampala. Het park grenst in het zuiden aan het Queen Elizabeth National Park.

Beschermd en aangeplant - De grootte van het beschermde gebied omvat 6790 hectare en er is al bijna 4200 hectare op een natuurlijke manier hersteld. Er zijn in 2021 in het project door Greenchoice 125.000 bomen geplant op 50 hectare.

Biodiversiteit - Er leven zeven ernstig bedreigde diersoorten waaronder chimpansees en rode franjeapen en dertien kwetsbare soorten, waaronder olifanten. Een nieuwe sprinkhaansoort werd ontdekt in Kibale National Park, genaamd *Phlogis kibalensis*. Het artikel voor meer info vind je hier: https://www.bbc.com/news/uk-england-cambridgeshire-60154018

Mens en maatschappij - De belangrijkste maatschappelijke impact van het project is het bieden van werkgelegenheid in een regio waar betaald werk schaars is. Het constante inkomen helpt boeren om schoolgeld te betalen, hun gezinsinkomen op te bouwen of te verbeteren. En in sommige gevallen om te investeren in kleine bedrijven. Het Kibale-project leverde in 2021 banen op voor ruim 430 mensen uit de lokale gemeenschap, zoals het houden van bijen, de aanplant van de bomen, brandpreventie en onderhoud van een olifantengreppel ter bescherming van de gemeenschappen. Ook zijn er 30 mensen getraind op het gebied van gro-forestry en er zijn 30 leden van de gemeenschap getraind in het maken van eco-houtskool (van *lantana camara*) en het maken van zuinige kachels. Dit heeft tot doel de afhankelijkheid van de park-/projectbomen als brandhout te verminderen en tegelijkertijd de druk van de invasieve soort *Lantana camara* te verminderen.

Er zijn 9 bijenteeltgroepen ondersteund met materialen voor het maken van lokale bijenkasten. In totaal zijn er 114 lokale bijenkorven gemaakt, en ook 25 bijenteeltgroepen getraind in bijenteeltbeheer, honingverwerking en waardetoevoeging. Dit zal naar verwachting toenemen op hun inkomen van de honingproducten.

Kariba – Zimbabwe

Het Kariba-project verbindt meerdere nationale parken en wildreservaten en draagt bij aan het behoud van de eco-passages die belangrijk zijn voor de biodiversiteit. De regio heeft helaas zwaar te kampen met ontbossing, armoede en droogte. Ook de ineenstorting van de landbouwproductie en de sterke groei van de bevolking veroorzaken een gevaar voor het bosgebied en ecosysteem. Het introduceren en stimuleren van duurzame landbouw bij de lokale bevolking werkt positief op de kwaliteit van landbouwgrond. Ook zorgt meer afwisseling in de verbouwde producten voor een gevarieerde én stabielere voedselproductie.

Omvang en ligging - Het projectgebied omvat 784.987 hectare bos en ligt aan Lake Kariba in Noord-Zimbabwe.

Beschermd en aangeplant - Er zijn 3.700 nieuwe bomen geplant in 2021.

Biodiversiteit - Er leven 38 diersoorten die op de Rode Lijst van IUCN voorkomen, waarvan 14 bedreigde soorten. Dit zijn onder andere olifanten, leeuwen, zebra's, buffalo's, wilde Afrikaanse honden en impala's.

Mens en maatschappij - Het project biedt direct werk aan 130 mensen. Indirect draagt het project bij aan meer dan 8.000 banen. De werkzaamheden variëren van de aanleg en het onderhoud van gemeenschapsmoestuinen tot aan werken aan brandveiligheid monitoren en beveiligen van het gebied via scouts. Tijdens deze monitoringperiode namen in totaal 12.926 mensen deel aan conserveringslandbouw (CF). Dit seizoen was een erg nat seizoen omdat er in het hele projectgebied goede regens vielen. In sommige gebieden was er sprake van wateroverlast, wat een negatief effect had op de gewassen. De vrouwen hebben gelijke kansen om deel te nemen aan de trainingen, waardoor ongeveer evenveel vrouwen als mannen werden geregistreerd bij de trainingen.

Bijenteeltactiviteiten worden nog steeds met succes uitgevoerd onder leden van de gemeenschap als alternatief inkomen of voedselbron. In deze periode werden 71 bijenteelttrainingen gegeven. Er werden in totaal 1.552 mensen geregistreerd, waarvan 973 mannen en 579 vrouwen. In totaal werd er in de loop van het jaar 5.328 kg honing geoogst.

Daarnaast zijn er 137 boorgaten onderhouden of gerepareerd. Dit komt overeen met ongeveer 34.250 mensen die toegang hebben tot verbeterde waterkwaliteit en toegang tot drinkwater bij een conservatief aantal van 250 mensen per boorgat.

Brandbestrijding en stroperij activiteiten blijven belangrijke projectactiviteiten. Gedurende het jaar werden 1.319 mandagen geregistreerd die werden besteed aan brandbestrijding en wegen. Er zijn 70 geregistreerde gemeenschapsbijeenkomsten over brandbewustzijn met in totaal meer dan 1.858 aanwezigen.

Amazonas – Brazilië

Greenchoice heeft al in 2004 het Amazone-project opgezet. In samenwerking met de Nederlandse stichting Forest For Ever en de Braziliaanse stichting Opção Verde werken we hier aan langdurige bosbescherming, om het bos voor toekomstige generaties te behouden. Waar we in 2004 begonnen met 150 hectare tropisch regenwoud zijn het er nu bijna 120.000 – bijna de oppervlakte van de provincie Utrecht. De bedoeling is dat delen van de oppervlakte de officiële status krijgen van ‘reservaat’, waarmee we de bescherming beter waarborgen.

Omvang en ligging - Het projectgebied omvat 117.427 hectare bos in de staat Amazonas, gedeeltelijk in de buurt van de plaats Coari en een ander deel ten Noorden van Manaus.

Beschermd en aangeplant - Het project richt zich op de bescherming van bestaand regenwoud, door donatie aan de Braziliaanse stichting die aankopen verricht.

Biodiversiteit - Er is nog geen onderzoek gedaan naar diersoorten. In een veldstudie met de organisatie Profafor in 2008 werd wel duidelijk dat het een gebied is met een hoge diversiteit aan boomsoorten: op minder dan 1 hectare staan alleen al meer dan 100 verschillende boomsoorten. Literatuurstudies laten meer dan 900 plantensoorten zien in de regio, 377 soorten vogels en bijvoorbeeld meer dan 600 soorten spinnen, waarvan nog niet alle soorten beschreven zijn.

Mens en maatschappij - Er zijn 6 cursussen gegeven op het gebied van duurzaam gebruik van producten uit het bos, ondernemerschap en voedselbewerking, vooral vanuit het kantoor in Coari. Hierin deden 280 mensen mee. (Zie bijv. https://youtu.be/Jh2tKRlMXxs)

Kigoma – Tanzania

Het Jane Goodall Instituut beschermt chimpansees en hun leefgebieden in Afrika. We werken daarbij samen met Roots & Shoots, het educatieve jongerenprogramma van het Jane Goodall Instituut. Roots & Shoots-studenten krijgen een platform om wat ze van de clubs leren, toe te passen op hun gemeenschap en op andere studenten. Gombe Nationaal Park is het park waar Jane Goodall ooit haar eerste onderzoekswerk deed naar het gedrag van Chimpansees.

Veel van de heuvels in de dorpen rond het nationale park Gombe zijn ontbost en vervolgens verlaten vanwege de degradatie die heeft geleid tot verlies van landvruchtbaarheid. De meeste boeren hebben een probleem met het bewerken van deze gronden en klagen over een lage oogst vanwege de onvruchtbaarheid van het land. Om deze redenen zijn de meeste van deze boerderijen op de heuvels verlaten. Sommige boeren zijn nog actief, maar hebben een lage oogst. Voor dit project hebben de gemeenschappen rond het nationale park van Gombe “kampioen-boeren” uit hun dorpen geïdentificeerd. Zij zullen met behulp van de steun het project, het herstel van vegetatie in beschadigde heuvels en duurzame landbouw aantonen door middel van grensbeplanting en met rust laten van nog bestaande boomstronken.

Omvang en ligging – Verspreid over het gebied in de buurt het Gombe nationaal park zijn op plots van in totaal 139 hectare bomen aangeplant en is zo’n 350 hectare beschermd.

Beschermd en aangeplant – Er zijn ongeveer 658.000 bomen geplant in 2021. De zaailingen waren gekweekt met 10 dorpskwekerijen en 8 kwekerijen verzorgd door scholen.

Biodiversiteit – De samenwerking is vooral gericht op het terugbrengen van vegetatie, als bufferzone voor de chimpansee populatie. Uiteindelijk hopen we dat meer bedreigde soorten profijt zullen hebben van de herstelwerkzaamheden.

Mens en maatschappij – 51 mensen zijn getraind. Naast het planten van bomen is begonnen met zogenaamde Farmer Managed Natural Regeneration (FMNR) werk dat de gedegradeerde heuvels. De boeren zijn overeengekomen om deze heuvels met rust te laten voor regeneratie en zullen gedurende een periode van vijf jaar geen landbouwactiviteiten of houtkap uitoefenen. Na deze periode zal een oogstplan worden opgesteld om de boeren in staat te stellen brandhout of hout op een duurzame manier te oogsten met behoud van de herstelde bossen. Het herstelde bos zal worden gedoneerd om een vruchtbaar land terug te geven dat kan worden gebruikt voor landbouwactiviteiten na selectief oogsten en een manier om het belang van bomen bij het leveren van voedingsstoffen aan de bodem aan te tonen.

Tavolo - Papoea Nieuw Guinea

Het bos van de Tavolo gemeenschap in New Britain in Papoea Nieuw Guinea staat onder zware druk. Alhoewel het bos, ter grootte van ruim 16.000 hectare, eigendom is van lokale stammen, is het land door de overheid toegewezen als 'grootschalig landbouwontwikkelingsgebied'. Er zijn vergunningen gegeven aan een groot houtkapbedrijf zonder instemming van de lokale bevolking. In sneltreinvaart wordt het bos in gebieden ten oosten van Tavolo gekapt, voor de export van hout en de ontwikkeling van palmolieplantages.

Greenchoice financiert Forcert, een lokale NGO die het bos beschermt en klimaatverandering tegengaat door duurzame CO_2-vastlegging. Forcert is bezig om de kapvergunning juridisch aan te vechten en dit beschermingsproject te laten certificeren. Speciaal voor dit project wordt een fonds opgericht voor de bevolking. Hierin kunnen de inkomsten van de CO_2-certificaten gestort worden. Hiermee laat Forcert zien dat de bevolking niet afhankelijk hoeft te blijven van inkomsten uit kappen van bos, maar juist zelfvoorzienend kan worden bij het laten staan van het bos.

Omvang en ligging – Het gebied, grenzend aan de kust van het eiland New Britain, waar met de lokale clans een “land use plan” gemaakt is, omvat bijna 22.000 hectare. Hiervan dreigt 16.000 hectare bos gekapt te worden.

Beschermd en aangeplant – 16.000 hectare is beschermd tegen houtkap en circa 2000 hectare wordt gebruikt door de lokale gemeenschap voor duurzame landbouw.

Biodiversiteit – Er zijn 3 soorten van de IUCN rode lijst in het gebied.

Mens en maatschappij – Er is bijgedragen aan schoolgeld voor gezinnen in de gemeenschappen Tavolo, Mukus en Lausus, door 50% van het schoolgeld voor geregistreerde middelbare scholieren te voldoen. Ook is de Tavolo Community Conservation Association officieel geregistreerd en zijn 44 mensen getraind in een “Workshop on the development of a Community Conservation Monitoring System”,

Mangroveproject - Guinee-Bissau (Wetlands International)

Greenchoice is eind 2020 een samenwerking aangegaan met Wetlands International. Binnen die samenwerking zijn we een mangrove-herstelproject in Guinee-Bissau gaan steunen dat op dit moment in de opstartende fase zit. Mangroven zijn zeer productieve ecosystemen met een primaire productie die gelijk is aan die van tropische regenwouden. Mangroven kunnen grote hoeveelheden koolstof opslaan in hun biomassa en bodem.

Guinee-Bissau heeft met meer dan 3000 km2 het op een na grootste mangrovegebied van Afrika. Veel mangroven zijn verloren gegaan als gevolg van het kappen en verbranden voor rijstteelt. De laatste jaren zijn veel boeren echter overgestapt op cashewnoten productie buiten de mangroven, terwijl anderen naar de stad zijn gemigreerd. Als gevolg hiervan kwamen tienduizenden hectares land bloot te liggen. Dit biedt de mogelijkheid om de mangroven te herstellen en koolstof op te slaan in het proces. De dijken rond de velden, die zijn aangelegd om het zoute zeewater buiten te houden, voorkomen dat mangroven zich op natuurlijke wijze herstellen. In een recente pilot heeft Wetlands International aangetoond dat bodemsanering en het doorbreken van de dijken mogelijkheden biedt voor een ecosysteem herstel dat efficiënter is en voor een robuuster herstel zorgt dan bij conventionele boomaanplant benaderingen. We zullen deze aanpak ook hier toepassen.

Omvang en ligging – Het totale projectgebied is 194.300 hectare verdeeld over de gebieden Cacheu en Castanhez in Guinee-Bissau.

Beschermd en aangeplant – In 2021 is 523 hectare mangrove-ecosysteem hersteld

Biodiversiteit – Er zijn 9 soorten van de IUCN rode lijst in het gebied.

Mens en maatschappij – Het doel van de activiteiten voor gemeenschapsbetrokkenheid is het verbeteren van het levensonderhoud en het diversifiëren en verbeteren van het inkomen van gemeenschappen in en rond de nationale parken Cacheu en Cantanhez. Tot op heden werden door middel van openbare raadplegingen prioriteiten voor het levensonderhoud vastgesteld en geprioriteerd voor 13 gemeenschappen. Proactief werd voorgesteld door de lokale gemeenschappen om de financiële onafhankelijkheid van vrouwen te versterken. Tot op heden (fase 1 van 3 van het project) zijn onder meer de volgende activiteiten geïdentificeerd:

- Verbeteringen in de distributie van bronwater
- Latrine revalidatie
- Ondersteuning om de duurzaamheid/efficiëntie van de lokale landbouw te verbeteren
- Inzet van een ijsmaker ter ondersteuning van een duurzame inkomstengenererende visserij
- Herstel van zonnepanelen
- Ondersteuning van de ontwikkeling van alternatieve inkomstenbronnen (bijv. honingproductie en commercialisering)
- Bewustmakingsactiviteiten zoals het organiseren van sportevenementen voor jongeren rond het thema van het behoud van ecosystemen.

Dodoma – Tanzania

In 2018 zijn Lead Foundation en Justdiggit hun vergroeningprogramma gestart in de Dodoma-regio in centraal Tanzania. Het doel van dit programma is om uiteindelijk bijna 9 miljoen bomen op landbouwgrond te regenereren en 180.000 boeren in de Dodoma-regio te activeren. In totaal gaat het om een 20-jarig programma, bestaande uit een interventie- en duurzaamheidsfase. Greenchoice is vanaf 2020 partner in dit programma en ondersteunt actief 6 dorpen: Vilundilo, Manungu, Mnyakongo, Chimotolo, Machenje en Mautya. De methode die hier wordt gehanteerd heet Farmer-managed natural regeneration (FMNR).

Omvang en ligging – De boeren die getraind worden in de 6 dorpen die Greenchoice ondersteunt beheren samen circa 6.600 hectare.

Beschermd en aangeplant – Er zijn ruim 114.000 bomen hersteld met FMNR

Mens en maatschappij – Meer dan 2700 boeren zijn getraind. “Ik kweek al jaren groenten. Nadat ik de Kisiki Hai-techniek op de boerderij ben gaan gebruiken, zijn de groenten beter gaan smaken. Dit komt omdat de groenten niet worden aangetast door direct zonlicht, de bladeren van de Kisiki Hai-bomen helpen de lichtintensiteit van de zon te verminderen, dit zorgt ervoor dat de groenten gezonder groeien maar ook beter smaken” - Fatuma Maganga uit Bumila, Mpwapwa District

Nederlandse bosprojecten

Greenchoice kiest ervoor om minimaal 10 procent van het te besteden bedrag aan boscompensatie in Nederland te besteden. Hier is grond en arbeid veel duurder, dus CO_2-impact maken met een Nederlands project kan niet zo efficiënt als in het buitenland. Maar we vinden het belangrijk om ook dichtbij onze klanten projecten te hebben, en door te inspireren misschien indirect net zoveel impact te maken. De laatste jaren zijn we ons meer en meer gaan inzetten voor de ontwikkeling van voedselbossen. Vanwege de schaarste van ruimte in Nederland zijn we vooral geïnteresseerd in het maken van CO_2-impact door ondersteuning van ecosystemen met multifunctioneel landgebruik. Een voedselbos is zo’n systeem. Het is een bos en een voedselproducerend landbouwsysteem, met vaak ook nog een sociale functie, waar extra CO_2 wordt vastgelegd en een hoge biodiversiteit wordt geherbergd. Dit doen we met de Stichting Voedselbosbouw Nederland, Staatsbosbeheer, Wageningen Universiteit en binnenkort ook met Natuurmonumenten. [link naar filmpjes]

Voedselbossen

Een voedselbos combineert het wilde van een natuurlijk bos, met de productie van een akker. Door verschillende beplantingslagen, die elkaar versterken, blijft het bos levend en weerbaar. Er groeien hoge kruinbomen zoals walnoot en tamme kastanje, klimmers als de kiwi en druif, struiken met bessen en noten, kruiden en bodembedekkers. Wij geloven in de voordelen van het multifunctionele karakter van voedselbossen en financieren daarom verschillende voedselbosinitiatieven.

Onze bosprojecten

Op acht hectare kaal grasland onder de rook van Amsterdam beheert Staatsbosbeheer momenteel één van de grootste voedselbossen van Nederland: Voedselbos Houtrak. Dit bos is deels nog in aanplant en wordt zo ingericht dat het zichzelf volledig in stand houdt. In 2021 zijn er ook weer plantdagen en excursies gehouden. Het bos is open voor bezoekers, die zich straks kunnen verwonderen over wat er allemaal op acht hectare te vinden en te plukken is. Het voedselbos komt tot stand door de visie en wilskracht van een lokale kerngroep, Stichting Voedselbosbouw Nederland en financiering van Greenchoice.

Greenchoice ondersteunt ook het Duurzame Doorbraak programma van de Stichting Voedselbosbouw Nederland. Er zijn in 2021, samen met de hulp van een paar andere sponsoren, projecten begonnen waarin in totaal 36 hectare bestaande landbouwgrond omgezet wordt in voedselbossen. Het betreft 5 landbouwgronden van boeren die met een deel van hun land willen experimenteren met voedselbosbouw.

Biodiversiteit

Vlakbij onze windmolens aan het Hartelkanaal en tegenover het industriegebied van de Maasvlakte ligt een klein natuurgebied: De Duinen van Oostvoorne. Het is een uniek maar ook kwetsbaar gebied met onder andere enkele vogelbroedeilanden. Door de stikstofuitstoot van de industrie vindt er overwoekering plaats. Samen met Stichting Het Zuid-Hollands Landschap richten we ons op het weer geschikt maken van de eilanden bij het Groene Strand voor vogels die in deze duingebieden broeden.

Het project lijkt echt effect te hebben op de biodiversiteit, want er zijn in de monitoringrondes een aantal bijzondere flora en fauna soorten gevonden. Toch was het voor de broedvogels een minder goed jaar. Door de covid-19 lockdown in het voorjaar, zijn er meer mensen het gebied in gekomen en hebben in sommige gevallen ook het broedgebied verstoord. Hierdoor zijn er een stuk minder broedparen waargenomen dan de twee jaren ervoor.

6. FINANCIËLE RESULTATEN

Om ook in de toekomst voor iedereen betaalbare groene energie te leveren en te kunnen blijven investeren in duurzame energie, is het belangrijk om competitief, veerkrachtig en financieel gezond te zijn. Het jaar 2020, waarin we als gevolg van de corona pandemie met een negatief resultaat werden geconfronteerd hebben we achter ons gelaten; in 2021 is de opgaande trend van vóór 2020 weer opgepakt met een mooi financieel resultaat tot gevolg. 2021 is afgesloten met een nettoresultaat van € 28,6 miljoen. Het incidentele verlies van 2020 is daarmee ruim goed gemaakt. Door de gestegen marktprijzen in combinatie met lagere afnamevolumes, behoud van onze klantportfolio en verkoop van gerealiseerde zonneprojecten hebben we het resultaat fors kunnen verbeteren. Het warme weer in 2021 heeft erin geresulteerd dat we overtollig gas hebben terugverkocht op de handelsmarkt tegen hogere spotprijzen dan waarvoor was ingekocht. Daarnaast zijn we, ondanks de moeilijke marktomstandigheden, in staat geweest onze klantportfolio in stand te houden op ruim boven de 600.000 klanten. Wel zagen we dat de zakelijke markt, net als in 2020, het zwaar heeft door de steeds maar oplopende energieprijzen.

Ten aanzien van onze zonactiviteiten, bij onze 100% dochter International Solar B.V. (KiesZon), zien we een gemengd beeld. Enerzijds positief doordat de omzetgroei zich verder heeft doorgezet en een positief resultaat is gerealiseerd als gevolg van de aandelenverkoop van International Solar Projects III en IV B.V. Anderzijds zien we druk op de marges door gestegen grondstofkosten in combinatie met lagere SDE toekenningen. De consumentenmarkt voor zonnepanelen is beter dan ooit maar wordt gehinderd door beperkte beschikbaarheid van installatiecapaciteit keten breed.

De EBITDA 2021 bedraagt € 66,8 miljoen (2020: € 15,2 miljoen). Daar waar 2020 fors negatief werd beïnvloed door de uitbraak van COVID-19, stond 2021 in het teken van de stijgende energieprijzen in combinatie met een lagere energievraag. Per saldo heeft dit geresulteerd in een stijging van de brutomarge met € 58,6 mln naar circa € 135,6 mln (+76%). De netto-omzet is met ruim € 48,3 mln tot € 565 mln (+(9%) gestegen. Reden hiervan betreft de verkoop van International Solar Projects III en IV B.V. in 2021. Daarnaast is er bij KiesZon een dubbel aantal MWp gerealiseerd op koopprojecten.

De bedrijfslasten (exclusief kosten van grond- en hulpstoffen) zijn toegenomen met € 6,4 miljoen ten opzichte van 2020 (+6,9%). De kosten stijgen met name als gevolg van de groei van het aantal medewerkers, vooral bij KiesZon. De totale stijging van de personeelskosten bedraagt € 2,5 miljoen. De afschrijvingskosten (inclusief overige waardeveranderingen van activa) zijn licht gestegen met € 1,8 miljoen, de overige bedrijfskosten zijn ten opzichte van 2020 gestegen met € 2,2 miljoen.

De rentelasten en soortgelijke kosten zijn € 1,3 miljoen gestegen ten aanzien van 2020. Enerzijds als gevolg van de groei bij KiesZon (realisatie zonprojecten) en de daardoor gestegen projectfinancieringen op de balans van KiesZon. Anderzijds door de negatieve rente op onze uitstaande liquiditeiten.

Balans en financiële positie

Eind 2021 heeft Greenchoice een solvabiliteit - gedefinieerd als de verhouding eigen vermogen ten opzichte van het totale vermogen (excl. ontvangen cash collaterals) van 26,3% (2020: 27,4%). Het netto werkkapitaal inclusief liquide middelen bedraagt € 50,2 miljoen (2020: € 3,2 miljoen). Het balanstotaal is gestegen met € 219,3 miljoen naar € 635,1 miljoen met name als gevolg van de ontvangen cash collaterals van onze handelspartijen (€ 94 mln). Het eigen vermogen is in 2021 toegenomen tot € 142,4 miljoen als gevolg van de toevoeging van het nettoresultaat.

Op 25 januari 2021 is Greenchoice een werkkapitaalfinanciering overeengekomen met ING Bank N.V. en Coöperatieve Rabobank U.A. van € 92,5 miljoen. Deze overeenkomst is per 30-12-2021 geamendeerd. De financiering zal voor eind 2022 geherfinancierd worden voor de kredietbehoefte vanaf 2023. Management verwacht voor 2023 dat het voortzetten van de huidige krediet- en garantielijnen voldoende is voor de financieringsbehoefte 2023. Management heeft wel het voornemen de huidige krediet- en garantielijnen te verhogen. In het bepalen van onze financieringsbehoefte houdt management rekening met ‘worst case’ scenario’s waarmee de kosten voor de aangetrokken financiering als verzekeringspremie gelden voor eventuele liquiditeitsrisico’s.

7. ONZE IMPACT

In 2015 heeft Nederland zich samen met 194 andere landen gecommitteerd aan de wereldwijde duurzame ontwikkelingsdoelen: de Sustainable Development Goals (SDG's) van de Verenigde Naties. Een ambitieuze ontwikkelingsagenda tot 2030, met zeventien globale doelstellingen. De SDG's worden veelvuldig gebruikt om de prestaties van overheden, organisaties, bedrijven en burgers ten aanzien van deze ontwikkelingsdoelen te monitoren en te beoordelen.

Door waarde te creëren voor onze stakeholders, dragen we bij aan de SDG's. We hebben vijf SDG's geïdentificeerd als meest relevant voor Greenchoice, wij geloven dat we het meest bijdragen aan deze doelen door onze kernprocessen en -activiteiten.

SDG 7 Betaalbare en duurzame energie

Greenchoice produceert en levert duurzame energie aan klanten en geeft hen tips over energiebesparing. Om verduurzaming en besparing te versnellen bieden we slimme en betaalbare producten. Wij leveren hierin een extra bijdrage door de lancering van onze nieuwe strategie 'Platform voor klimaatpositiviteit'. Het beoogde platform zal een plek zijn waar we onze klanten bij de hand nemen om de volgende stap naar duurzaamheid te zetten. We maken duidelijk wat die stap is en zorgen dat die gemakkelijk te zetten is.

SDG 11 Duurzame steden en gemeenschappen

Energie wordt steeds meer 'om de hoek' opgewekt door lokale projecten. Wij ondersteunen deze lokale energie-opwekkers en energiecoöperaties met onze kennis en middelen. Zo maken we energie van en vóór iedereen.

SDG 13 Klimaatactie

Onze eigen investeringen in duurzame energie, en die van onze klanten, zorgen voor een snellere transitie naar een CO_2-arme samenleving. Met onze bosprojecten compenseren we niet alleen de uitstoot van het gasverbruik van onze klanten, maar dragen we ook bij aan klimaatadaptatie. We werken hard tegen landdegradatie en stimuleren duurzame vormen van landbouw, zoals voedselbossen.

SDG 15 Leven op het land

Door de bosprojecten financieel te ondersteunen, dragen we bij aan het behoud van biodiversiteit en beschermde diersoorten in bijvoorbeeld het Amazonegebied.

SDG 17 Samenwerking voor de SDG's

Samenwerken met lokale energie-opwekkers, energiecoöperaties en onze partners is belangrijk voor ons daarom nemen we onze stakeholders mee in het vaststellen van onze materiële onderwerpen. Daarnaast hebben we door het jaar heen meerdere contactpunten waarbij we onze samenwerking en impact op brede maatschappelijke thema's bespreken. Dat is de manier waarop wij de energietransitie willen versnellen.

8. ONZE TOEKOMST

Vooruitzichten

In veel opzichten is 2021 een turbulent jaar geweest.

Die turbulentie gaat door in 2022, waar de verschrikkelijke oorlog in Oekraïne eens te meer het belang laat zien om zo snel mogelijk onafhankelijk te worden van fossiele brandstoffen. De urgentie om snel op verduurzaming over te gaan is steeds groter geworden. Echter, de klimaatcrisis is niet heel tastbaar en verder weg in de tijd voor veel mensen, waardoor actie uitblijft. De huidige situatie zorgt ervoor dat mensen wel snel af willen van aardgas uit Rusland, dan wel compleet van het aardgas af. Met onze strategie 'Platform voor klimaatpositiviteit' sluiten we naadloos aan bij deze roep naar onafhankelijkheid. Een belangrijke voorwaarde daarbij is dat iedereen de mogelijkheid moet krijgen om mee te doen in de energietransitie. Het mag niet zo zijn dat het voor de mensen die het kunnen betalen gemakkelijk is om erin te investeren en ervan te profiteren, terwijl anderen volledig buitenspel staan. De energietransitie moet lonen voor iedereen! Door bijvoorbeeld klanten te belonen met het aanbieden van bonusrente op crowdfunding-projecten als Kieszon voor de Toekomst, of door samen met woningcorporaties ervoor te zorgen dat huurders ook zonder inleg mee kunnen doen met een zonneproject, willen we het financieel aantrekkelijk maken voor iedereen. Maar we willen ook praktische oplossingen ontwikkelen, waarmee verduurzaming vanaf het eerste moment loont.

In 2022 zullen we onze strategie verder uitbouwen. Een nieuw leiderschapsteam zal de verantwoordelijkheid dragen om de strategie te implementeren en te overzien. Mede door de nieuwe strategie zijn we op een punt gekomen waar het aangaan van samenwerkingen nog belangrijker wordt. Aangezien we versneld nieuwe producten en diensten willen aanbieden, zoeken we partners om gezamenlijk tot concrete oplossingen te komen. Het betrekken van onze medewerkers zal hierin een speerpunt worden. Aansluitend op de ambitie om klanten te helpen klimaatpositief te worden, kijken wij natuurlijk ook naar onszelf. Wij brengen momenteel onze eigen CO2-footprint in kaart voor scope 1 en 2. In

2022 willen wij ook onze scope 3 ambitie gaan vastleggen. Dit omvat de indirecte uitstoot van CO2 veroorzaakt door bronnen niet in het bezit van Greenchoice en waar we ook geen directe invloed op kunnen uitoefenen. Hiermee zullen we van niveau 3 naar niveau 5 stijgen in de CO2-Prestatieladder en werken wij aan het reduceren van niet alleen de uitstoot van onze eigen organisatie maar ook de CO2-uitstoot in de keten en sector.

Een ander onderwerp waar wij ons in 2022 hard voor willen maken is het zoveel mogelijk voorkomen en bestrijden van energiearmoede. Onderzoeksbureau TNO schatte in dat bij 140.000 huishoudens sprake is van verborgen energiearmoede: huishoudens die vanwege financiële problemen minder energie consumeren dan ze zouden willen. Door stijgende prijzen van energie en vele andere producten raken steeds meer consumenten financieel in de problemen. De landelijke campagne 'Grip op je geld' is begin 2022 gelanceerd via het platform Geldfit.nl. In samenwerking met Eneco, Essent, Vattenfall, NSR en SchuldenLabNL hebben wij het initiatief genomen om een actieplan tegen energiearmoede te ontwikkelen. Hiermee willen wij mensen helpen om energie te besparen met de inzet van tips en middelen of een energiecoach aan huis. Daarnaast wijzen wij mensen op bestaande financiële regelingen, zoals de overheidscompensatie van € 800 die voor sociale minima beschikbaar is gesteld.

Het is op dit moment onduidelijk wanneer de energiemarkt weer tot rust komt. Toekomstige energieprijzen voorspellen is moeilijk, gegeven de volatiliteit in de energiemarkten. Belangrijk is om voor voldoende aanbod te blijven zorgen, zodat aan de vraag voldaan kan worden. Aangezien Greenchoice 100% groene stroom levert, zien wij het ook als onze verantwoordelijkheid om met alle pieken en dalen om te kunnen gaan. We willen blijven investeren in het flexibiliseren van energie-inzet, gezien de noodzaak van het opwekken van stroom uit duurzame bronnen voor het versnellen van de energietransitie. Echter zijn wij ons ook bewust van de vraagtekens die door de maatschappij geplaatst worden bij het duurzame karakter van zonne-energie. Wij zijn van mening dat steeds meer focus aangebracht moet worden op het vergroten van de transparantie omtrent productieomstandigheden. Als lid van Holland Solar binnen Nederland werken wij samen aan het vergroten van deze ketentransparantie. Via de Nederlandse brancheverenigingzoeken wij daarnaast de aansluiting met SolarPower Europe om zo onze impact te vergroten.

Schaarste zal een belangrijk thema blijven in 2022. Schaarste van ruwe grondstoffen kan een belemmering vormen voor de energietransitie. Door middel van samenwerkingsverbanden willen wij eventuele toekomstige risico's indekken. Hier zul je later de vruchten van plukken. Door een historie en wederzijds vertrouwen op te bouwen met afnemers kan je eerder op elkaar terugvallen in moeilijkere tijden. Daarnaast blijft de krapte op de arbeidsmarkt toenemen. Ook wij zullen collega's zien vertrekken en uitdagingen vinden in het aantrekken van talent. Het wordt hierdoor belangrijk om creatief te zijn, gezien wellicht niet alle plekken gevuld zullen worden. Prioriteiten stellen in werkzaamheden, de balans vinden in waar de impact ligt en wat er als eerste moet gebeuren zijn voorbeelden om hiermee om te gaan.

Samen met onze klanten willen we onze impact in de energietransitie verder uitbouwen. Maar zonder goede klantwaardering kan dat niet. Daarom zal onze aandacht nog meer liggen op klantgerichtheid richting zowel de zakelijke- als de consumentenmarkt. Aan de hand van een Customer Data Platform zullen we nog meer datagedreven aan de slag gaan om zo de juiste inzichten te genereren en met passende oplossingen te komen.

We gaan 2022 met veel vertrouwen tegemoet!

9. ONZE GOVERNANCE – HOE WIJ WAARDE BEHOUDEN

Met onze activiteiten realiseren we waarde voor verschillende stakeholders op de lange termijn. Tegelijkertijd is het van belang om te zorgen dat we dit ook kunnen blijven doen. In dit hoofdstuk leggen we verslag over onze organisatiestructuur en governance en hoe we inzetten op ethisch en integer handelen. Ook presenteren we een overzicht van onze financiële resultaten en laten we zien hoe we de belangrijkste risico's beheersen.

Verslag Raad van Commissarissen

Hierbij biedt de Raad van Commissarissen het jaarverslag aan waarin de jaarrekening over het boekjaar 2021 is opgenomen. De Raad van Commissarissen heeft goedkeuring verleend aan de jaarrekening. Op 17 juni 2022 zal de jaarrekening in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van Greenchoice (‘AvA’) ter vaststelling aan de aandeelhouders worden voorgelegd. De Raad van Commissarissen stelt voor dat de jaarrekening wordt vastgesteld, dat aan de directie decharge wordt verleend voor het gevoerde beleid en dat aan de Raad van Commissarissen decharge wordt verleend voor het gehouden toezicht.

Samenstelling en werkwijze Raad van Commissarissen

In 2021 zijn er geen wijzigingen geweest in de samenstelling van de Raad van Commissarissen.

Mevr. J.G.T.M. van Niersen
- In functie sinds: juni 2020
- Huidige functie: President-commissaris van Greenchoice
- Commissie: Auditcommissie; Remuneratiecommissie
- Andere posities/nevenactiviteiten:

- - CEO Remon BV/ Dellvest BV
- - Adviesraad Entrnce BV
- - Adviseur/coach regio Achterhoek MKB deal.
- - Raad van advies managementfaculteit universiteit Nijmegen

Dhr. M.B. Rexwinkel
- In functie sinds: december 2019
- Huidige functie: Commissaris van Greenchoice
- Commissie Remuneratiecommissie; Strategie en Innovatie Commissie
- Andere posities/ nevenactiviteiten:

- - Bestuur Stichting De Bomenridders Rotterdam
- - Bestuur Stichting Wild West (voor buurtactiviteiten en Spoortuin in Rotterdam-West)
- - Bestuur Stichting Essenburgpark
- - Bestuur Stichting Eerlijk Toezicht

Dhr. J.A. Bongartz
- In functie sinds: december 2019
- Huidige functie: Commissaris van Greenchoice
- Commissie: Auditcommissie; Strategie en Innovatie Commissie
- Andere posities/nevenactiviteiten:

- - Managing Director, LichtBlick SE (Hamburg/DE)
- - Lid Raad van Toezicht Marres, Huis voor hedendaagse cultuur (Maastricht)

Mevr. B.E.M. Zuiderwijk
- In functie sinds: mei 2020
- Huidige functie: Commissaris van Greenchoice
- Commissie: Auditcommissie
- Andere posities/nevenactiviteiten:

- - Directeur Green Giraffe

Dhr. W.B. Rootliep
- In functie sinds augustus 2020
- Huidige functie: Commissaris van Greenchoice
- Commissie: Remuneratiecommissie; Strategie en Innovatie Commissie
- Andere posities/nevenactiviteiten:

- - Interim-Directeur Strategy & Business Development bij Alliance Nutrition Group.
- - Consultant bij Van Ede & Partners, voor loopbaan en executive coaching

Naast het houden van toezicht staat de RvC de directie met raad terzijde. Tussen de beide organen wordt regelmatig overleg gevoerd, zowel in vergadering als buiten vergadering. Om dit verder te faciliteren heeft de RvC in 2020 een Audit, Finance & Riskcommissie en een Remuneratiecommissie ingesteld en in 2021 een Strategie & Innovatiecommissie ingesteld. Deze commissies dienen ter voorbereiding van de RvC vergaderingen met voltallige bezetting, waarin de besluitvorming als collectief plaatsvindt. Hierdoor komen besluiten op efficiënte wijze tot stand. De Raad van Commissarissen en de directie kwamen in 2021 vier keer bijeen in reguliere vergaderingen. Daarnaast heeft er twee keer een AvA plaatsgevonden.

Thema's 2021

Net als 2020 stond ook 2021 in het teken van het COVID-19 virus en de gevolgen daarvan voor de onderneming. Om de continuïteit te waarborgen heeft de directie diverse maatregelen genomen. De Raad van Commissarissen is daarvan op de hoogte gehouden en volgt de ontwikkelingen nauwlettend aan de hand van gesprekken met de directie en (financiële) rapportages.

Een ander belangrijk thema in 2021 was de herijking van de strategie. De nieuwe strategie (21' – 25') omvat het streven om groene keuzes te laten werken voor iedereen door het oprichten van een platform voor klimaatpositiviteit. Met de directie is gesproken over de onderbouwing voor deze nieuwe strategie waarbij het nieuwe businessmodel aansluit op de veranderende markt. We pakken hiermee een vooruitlopende rol in de energietransitie. Met de directie is er daarnaast verder gesproken over organisatorische aanpassingen voor het succesvol implementeren van de strategie. Een uitvloeisel daarvan is dat er een groep directors wordt aangesteld ter versterking van de leiderschapsstructuur, waarbij wordt gestreefd naar een evenwichtige samenstelling.

Daarnaast is er extra aandacht besteed aan de versteviging van de interne KiesZon organisatie. KiesZon is in 2021 sterk gegroeid wat zich op diverse fronten heeft gemanifesteerd. Samen met de directie is er gekeken naar de stappen die de organisatie diende te zetten om de interne organisatie te professionaliseren en verstevigen.

Verder stond het afgelopen jaar in het teken van stijgende energieprijzen en toenemende volatiliteit op de energiemarkten. Onder meer de geopolitieke situatie rondom de dreiging van de oorlog tussen Rusland en Oekraïne speelde daarbij een rol. De Raad van Commissarissen is betrokken bij scenarioschetsing, het in kaart brengen van de risico's en mitigerende maatregelen door middel van wekelijkse marktupdates. De directie van Greenchoice heeft samen met de Raad geëvalueerd waar het goed ging, maar ook waar

het niet goed ging in deze complexe omstandigheid. Ondanks de stijgende energieprijzen en volatiele marktomstandigheden heeft de organisatie een goed resultaat weten te behalen met behoud van klantfocus. De Raad van Commissarissen heeft hierbij toezicht gehouden op het handhaven van een goede balans tussen het in stand houden van de reguliere bedrijfsvoering en het ontwikkelen van nieuwe strategische initiatieven.

De Raad van Commissarissen kijkt terug op een bewogen jaar en dankt de directie en alle medewerkers voor hun inspanningen.

Namens de Raad van Commissarissen van Greenchoice B.V., J.G.T.M. van Niersen, voorzitter

10. CORPORATE GOVERNANCE

Greenchoice B.V. (Greenchoice) is een structuurvennootschap. De directie heeft de dagelijkse leiding over de onderneming en is verantwoordelijk voor het beleid. De Raad van Commissarissen (RvC) houdt toezicht op het beleid en de algemene gang van zaken binnen de onderneming. De commissarissen zijn benoemd door de aandeelhouders.

De Corporate governance structuur van Greenchoice is gebaseerd op de Nederlandse wet- en regelgeving en de statuten van de vennootschap. Bij de inrichting daarvan is beoogd om de belangen van de verschillende stakeholders op evenwichtige wijze tot hun recht te laten komen.

Onze groepsstructuur

De aandelen van Greenchoice zijn in handen van Energie Concurrent B.V. (70%) en Eneco Consumenten B.V. (30%).

Greenchoice heeft een aantal 100% dochterondernemingen. Daarvan zijn Greenchoice Zakelijk, International Solar (KiesZon) en Greenchoice Hartelkanaal de grootste. Vanuit Greenchoice Zakelijk bedienen wij onze zakelijke klanten. KiesZon realiseert zonnestroominstallaties voor zowel de zakelijke markt als de consumentenmarkt. In Greenchoice Hartelkanaal is ons gelijknamige windpark ondergebracht.

Daarnaast heeft Greenchoice minderheidsbelangen in enkele ondernemingen, waaronder een paar windparken. Voor een overzicht van onze groepsstructuur wordt verwezen naar de jaarrekening van Greenchoice van 2021, zoals vermeld onder Onze jaarcijfers.

Samengevat hebben we nu een belang in vier windparken met in totaal 87 MW vermogen:

- Hartel2 (24 MW)
- De Wieken (14 MW)
- Goede Buren Streepland (14 MW)
- Windpark Greenport Venlo (35 MW)

Raad van Commissarissen

Naast het houden van toezicht staat de RvC de directie met raad terzijde. Tussen de beide organen wordt regelmatig overleg gevoerd, zowel in vergadering als buiten vergadering. Om dit verder te faciliteren heeft de RvC een Auditcommissie, een Remuneratiecommissie en een Strategie, IT & Innovatiecommissie ingesteld. Per commissie is een beperkt aantal commissarissen vertegenwoordigd. Deze commissies dienen ter voorbereiding van de RvC vergaderingen met voltallige bezetting, waarin de besluitvorming als collectief plaatsvindt. Hierdoor komen besluiten op efficiënte wijze tot stand en worden maatschappelijk materiële onderwerpen besproken.

De RvC bestaat uit een onafhankelijke voorzitter, een door de ondernemingsraad aanbevolen commissaris, een derde onafhankelijke commissaris en twee commissarissen die gelieerd zijn aan de aandeelhouders. De raad streeft in zijn samenstelling naar voldoende complementariteit, pluriformiteit en diversiteit qua leeftijd, geslacht en herkomst.

Algemene Vergadering van Aandeelhouders

De Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AvA) wordt jaarlijks binnen zes maanden na afloop van het boekjaar gehouden. Tot de bevoegdheden van de AvA behoort onder meer het vaststellen van de jaarrekening.

Directie

Onze directie bestond in 2021 uit drie leden: een Algemeen directeur, een Financieel directeur en een Operationeel directeur, die wekelijks vergaderen. De Algemeen directeur en Financieel directeur hebben gezamenlijk de eindverantwoordelijkheid voor de resultaten van Greenchoice en haar groepsmaatschappijen. Hieronder vallen ook de sturing en de resultaten ten aanzien van de voor de onderneming materiële thema's. De sturing op duurzaamheidsthema's is bij Greenchoice integraal verankerd. Elke collega draagt vanuit zijn of haar functie bij aan de verduurzaming van Greenchoice en hiermee ook Nederland. Bij Greenchoice heeft de Algemeen directeur de eindverantwoordelijkheid voor deze onderwerpen.

- Dhr. C.E. (Coen) de Ruiter (1969), Algemeen directeur – In functie sinds 2020
- Dhr. M.J.W. (Martin) van Sleeuwen (1972), Financieel directeur – In functie sinds 2015

Juridische structuur

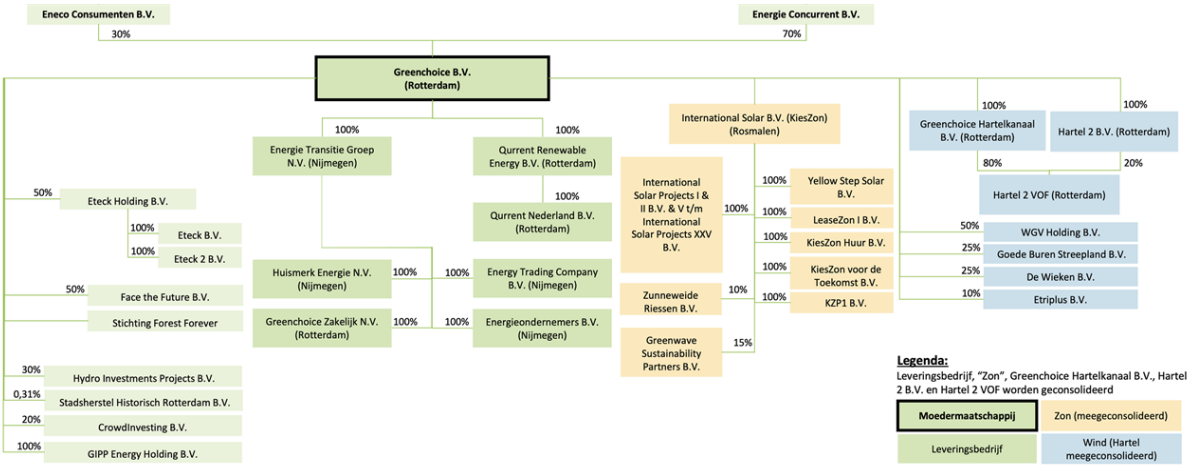

11. INTEGRITEIT EN COMPLIANCE

Gedragscode

Om aan de Greenchoice medewerkers duidelijk te maken wat wij van hen verwachten en welk gedrag wij juist niet tolereren, hebben wij een gedragscode opgesteld. In de Greenchoice Gedragscode zijn principes vastgelegd (waaronder het belang van ethisch, integer en compliant handelen) die we in acht (moeten) nemen bij het uitvoeren van ons werk. De principes zijn tegelijk ook een afspiegeling van de cultuur van openheid, respect en organisatiekwaliteit die we hebben en willen behouden.

Onze Gedragscode is gericht op het kennen en toepassen van de regels, de normen en waarden van Greenchoice in relatie tot elkaar, onze klanten, duurzaamheid, onze zakenpartners en onze stakeholders.

Awareness

Het belang van het handelen in overeenstemming met de principes uit de Gedragscode wordt onderstreept door opname van dit onderdeel in het awareness programma. Dit programma is bedoeld om iedereen in de organisatie bewust en bekwaam te maken op het gebied van de gedragscode, naast belangrijke onderwerpen als privacy en informatiebeveiliging.

Elke Greenchoice medewerker is verplicht de e-learning “Ons moreel kompas” af te ronden en daarnaast wordt ieders kennis en kunde up-to-date gehouden door een verplichte trainingsmodule in een app. Ultimo 2021 heeft 90% van de actieve medewerkers de e-learning “Ons moreel kompas” afgerond en 84% heeft de trainingsmodule in de app succesvol doorlopen. Doelstelling voor de e-learning en de trainingsmodule is gesteld op 90%.

Naast het doorlopen van het awareness programma wordt iedere Greenchoice medewerker gevraagd om jaarlijks te verklaren dat hij/zij zich bij de uitoefening van zijn/haar functie zal houden aan de Gedragscode. Per ultimo 2021 heeft 95% van de medewerkers verklaard te handelen in overeenstemming met de Gedragscode. Dit is boven de doelstelling die gesteld is op 90%.

Intern meldpunt en de vertrouwenspersoon

Binnen onze organisatie streven wij een cultuur na waarin collega's elkaar aanspreken op verantwoordelijkheden. In het geval van ongewenst of niet integer gedrag, kan elke medewerker daar (ook) melding van doen bij de vertrouwenspersoon en/of de compliance officer. In 2021 zijn er twee meldingen gedaan die verband houden met ongewenst gedrag zoals pesten, discriminatie, (seksuele) intimidatie of andere integriteitsissues. Waar nodig bespreekt de vertrouwenspersoon respectievelijk de compliance officer dit met de directie en kunnen disciplinaire maatregelen worden genomen en/of kunnen aanpassingen worden doorgevoerd om de situatie structureel te verbeteren. Dit is niet nodig gebleken in 2021.

Afgezien van de bovengenoemde mogelijkheden om zaken aan te kaarten is er ook een mogelijkheid om de integriteitsmeldingen vertrouwelijk te doen op basis van de klokkenluidersregeling. Van deze mogelijkheid is in 2021 geen gebruik gemaakt.

Naleving wet- en regelgeving

Greenchoice wil te allen tijde voldoen aan wet- en regelgeving. Greenchoice heeft daarom een compliance officer in dienst om de naleving van wet- en regelgeving te waarborgen. Dit wordt onder meer gewaarborgd door middel van het periodiek uitvoeren van Control Self Assessments (CSA) aan de hand van de Risk Control Matrices (RCM). Verder wordt extern toezicht gehouden door diverse toezichthouders, zoals de Autoriteit Consument & Markt (ACM) en de Autoriteit Persoonsgegevens. Van vier datalekken hebben we melding gedaan bij de Autoriteit Persoonsgegevens.

Naleving sector gedragscodes

Energie-Nederland heeft een tweetal gedragscodes opgesteld in overleg met toezichthouder ACM. De gedragscodes ‘Consument en Energieleverancier 2020’ en ‘Leveranciers Slimme Meters 2012’ van Energie-Nederland. Greenchoice heeft beide gedragscodes van toepassing verklaard. In de gedragscode ‘Consument en Energieleverancier 2020’ staan gedragsregels voor contacten tussen ons als energieleverancier en de consument met betrekking tot de werving, het aangaan, de voortzetting en de beëindiging van de leveringsovereenkomsten. In de Slimme meter gedragscode staat beschreven hoe wij omgaan met de gegevens uit de slimme meter. Greenchoice voldoet aan het gestelde in de beide gedragscodes.

12. RISICOBEHEERSING

Om als organisatie op lange termijn relevant te zijn, is het van belang onze risico's goed in kaart te brengen en deze te beheersen. Ons risicobeleid draagt bij aan onze waarden en is gedragen door de directie. Tegelijkertijd vinden we het belangrijk dat er een cultuur heerst waar iedereen binnen zijn of haar rol risicobewust is en acties geëvalueerd worden. Om zo als organisatie continu door te ontwikkelen.

In 2021 was Greenchoice al goed ingewerkt op de risico's die COVID-19 met zich meebracht, gezien de pandemie al vanaf maart 2020 de organisatie en haar klanten raakte. Waar in 2020 de commodity prijzen onder druk stonden, was dit aan het eind van 2021 ook het geval. Alleen nu de andere kant op, met hoge prijzen. Tijdens deze energieprijzen crisis was de risicocultuur van Greenchoice en de bijbehorende waarden duidelijk zichtbaar. Er is een crisisteam ingericht en verder gekeken dan alleen de financiële impact op het resultaat van Greenchoice. Maar bijvoorbeeld ook naar debiteurenbeheer, liquiditeit en invloed op het serviceniveau voor de klanten van Greenchoice.

Naar aanleiding van de extreme prijsstijgingen op de Europese energiemarkt, die al heeft geleid tot meerdere faillissementen van energiebedrijven in binnen- en buitenland, heeft Greenchoice een aantal extra controls ingericht. Naast het risicobeleid, met hierin beschreven en gehanteerde richtlijnen omtrent inkoop, mandaten en controls intern, zijn er ook een aantal extra controls (notities, rapportages en overleggen) in werking gezet. Met als doel om risico's die voortkomen uit de extreme marktsituaties tijdig te identificeren, de potentiële invloed (positief en negatief) in kaart te brengen, en indien nodig mitigerende maatregelen op te starten. De volatiliteit van de marktprijzen liet zien hoe belangrijk het inrichten van een goed risicomanagementsysteem is.

Dataveiligheid

2021 kenmerkte zich als het tweede jaar van het hybride werken als gevolg van covid. Het aantal cyberaanvallen bleef stijgen en werd ingewikkelder. Door het meer hybride werken wordt het aanvalsoppervlakte van organisaties steeds groter, omdat medewerkers ook thuis risico lopen op een aanval. Naast innovaties is het belangrijk om het bestaande IT landschap voortdurend te blijven beschermen.

Op security vlak zijn er de nodige ontwikkelingen geweest om de toenemende dreigingen bij te houden en het veiligheidsbewustzijn op peil te houden. Zo is er in 2021 er een benchmark uitgevoerd op de getroffen maatregelen op basis van de ISO-27002 norm en het CIS-7 framework. Deze benchmark geeft richting voor de verdere aanscherping van informatiebeveiliging over de komende jaren.

Aanvullend daarop zijn ook een aantal belangrijke projecten uitgevoerd. Zo is er een start gemaakt aan de inrichting van Data Loss Prevention, is de back-up policy geëvalueerd en is er flink geïnvesteerd in vulnerability management oplossingen. Niet alle verbeterde maatregelen waren preventief van aard. Zo is de security monitoring verder uitgebreid met een focus op resources in de cloud, die in de hybride werksituatie steeds belangrijker zijn geworden.

Governance omtrent risico's

De directie is verantwoordelijk voor het risicomanagement, het onderhouden van een functionerend risicomanagementsysteem en de uitvoering van systematisch risicomanagement binnen Greenchoice. Directieleden zijn verantwoordelijk voor het promoten van risicobewustzijn en vervullen een voorbeeldfunctie. Ook leggen zij verantwoording af aan de RvC over de structuur en het algemene risicoprofiel.

In de dagelijkse praktijk heeft de directie specifieke bevoegdheden toegewezen aan het Portfolio Management Overleg (PMO), het Commercieel Overleg (CO) en het Operationeel Overleg (OO). Er is opdracht gegeven aan Team Risk om de dekking en werking van het risicomanagementbeleid te evalueren.

Risicobeleid

Het risicobeleid van Greenchoice is erop gericht om het risicobewustzijn bij alle medewerkers zo hoog mogelijk te krijgen. Door de pandemie en de extreme marktprijs bewegingen in 2020 was men al hoog alert. Het reageren op risico's ging hierdoor een stuk soepeler.

Dit heeft de ruimte gegeven om aan het eind van het jaar te kijken hoe de vijf principes van het risicobeleid van Greenchoice nog beter kunnen worden gerealiseerd en hoe de Risk Governance verder kan worden aangescherpt.

Ons risicobeleid gaat uit van vijf principes:

1. Risicomanagement draagt bij aan onze waarden
2. Risicomanagement voldoet aan eigen interne richtlijnen en aan externe regelgeving.
3. Risicomanagement is gedragen door onze directie
4. Risicomanagement is ingebed in bedrijfs- en strategische processen
5. Risicomanagement vindt plaats binnen een cultuur van blijvend verbeteren

Het verbinden van de feedback vanaf operationeel niveau tot aan de directie, stond in deze optie centraal. Parallel aan de evaluatie en herziening van het risicomanagement beleid en systeem, zijn de oude methodieken zoals de Risk Control Matrices en Control Self Assessments uitgevoerd en verder uitgerold. Op externe gebeurtenissen is gereageerd middels verschillende overlegstructuren zoals het Portfolio Management Overleg (PMO), het Commercieel Overleg (CO) en Operationeel Overleg (OO).

Risico-assessment

In 2021 zijn de risico's die onze strategie direct raken geïdentificeerd en herijkt. De directie schat de mogelijke impact van de strategische risico's in op vijf gebieden:

1. Klantimpact (conflicten met klantgroepen)
2. HSE en intern/klantdata (inclusief cyber)
3. Financieel (financiële schade)
4. Juridisch/compliance (boetes en sancties wegens niet naleven van wetgeving)
5. Imago (negatieve publiciteit)

Tijdens deze risico-assessment zijn de controlemaatregelen beoordeeld op effectiviteit. In deze risico-assessment worden ook frauderisico's meegenomen en de daarbij behorende mitigerende controlemaatregelen. Vervolgens zijn deze vertaald naar acties en KPI's die uitgezet worden binnen de organisatie. De voortgang is gemonitord met behulp van control self-assessments (CSA's) zodat de verantwoordelijkheid voor risicobeheersing in alle lagen van de organisatie belegd is. Indien nodig worden CSA's opgevolgd met verbeterprojecten, zodat we als organisatie blijven leren en verbeteren.

Risicobereidheid is de mate waarin we bereid zijn om bepaalde risico's te accepteren bij het nastreven van onze doelen. Deze is gebaseerd op ons 'draagvermogen': de maximale financiële impact die we als organisatie kunnen hebben, zonder dat onze continuïteit hierbij in gevaar komt.

Belangrijkste risico's en mitigerende maatregelen

In de onderstaande tabel zijn de belangrijkste risico's weergegeven. De risico's zijn gerangschikt naar de kans dat de dreiging zich voordoet en de grootte van de impact (beiden op een schaal van 1=klein tot 5=groot). In de kolom rechts staan de belangrijkste maatregelen die we ondernemen om het risico te vermijden.

Nr.	Titel	Oorzaak	Kans	Impact	Mitigerende maatregelen
1	Weereffect Gas en Elektra	De weersverwachtingen stemmen niet overeen met de werkelijke temperaturen wat kan leiden tot hogere of lagere in- en verkoopvolumes of negatieve marges.	4,0	4,0	- Dagelijkse monitoring en eventuele bijsturing door teamInkoop. - Effectief portfoliomanagement (day ahead en intraday trading anticiperen op weersverwachtingen). - Periodiek bespreken van de weersverwachting en resultaten in het Portfoliomanagement Overleg (PMO). - Investeringen in opties als opslagcapaciteit.
2	Pricing/ inkoopstrategie	De forecasting met betrekking tot de opgegeven verwachte sales volumes stemmen niet overeen met de werkelijkheid wat kan leiden tot een sourcing risico (de juiste inkoopstrategie hanteren bij de laatste marktontwikkelingen) Hetgeen kan leiden tot een hedge risico doorvertaald naar een MtM risico(door prijsschommelingen ontstaat er een liquiditeitsrisico op onze ingekochte posities bij onze counterparties).	3,0	4,5	- In het PMO overleg worden de ontwikkelingen in de markt besproken (m.b.v. de VAR en MtM) en hierop geanticipeerd moet worden. Daarnaast wordt de MtM besproken en welke posities in te nemen voor (specifieke) campagnes (of veilingen). De campagnes (of veilingen) worden afzonderlijk gerapporteerd op waardeontwikkeling per klantgroep. - MarktRisicoBeleid is opgesteld in relatie tot het handels mandaat. Indien afwijkingen ontstaan, dienen goedgekeurd te worden door de directie. De goedkeuring van de afwijkingen worden voorgelegd in het PMO. Verder worden specifieke hedge strategieën gebruikt. - Ontwikkelingen worden besproken in het Pricing Board voor de bepaling van de periodieke tarieven en ter bepaling van de sales forecast.
3	Toenemende (markt)churn	Hogere klant mobiliteit in de markt dan de verwachtingen door actievere partners/kanalen en nieuwe producten en diensten. Deze extra bewegingen in de markt verhogen de druk op onze service.	4,0	4,0	- Via marketing en slimme productontwikkeling werven en behouden we zoveel mogelijk klanten. Ook het overnemen van concurrenten draagt bij aan de groei van ons marktaandeel.
4	Concurrentie zakelijk markt	Druk op pricing (lichtgroene segment) en productproposities voor de zakelijke markt kan leiden tot een MtM-risico.	2,0	3,0	- Lancering merk Greenchoice zakelijk in de zakelijke markt met een breder pakket met name voor het lichtgroene segment en verdieping pricing mechaniek (bodemprijs en GvO).
5	COVID-19	Door een pandemie kan het gebruik van de klanten onvoorspelbaar worden en daarmee de inkoopplanning beïnvloed worden alsmede klantengedrag wordt onvoorspelbaar met een mogelijk gevolg op betalingsgedrag.	3,0	3,0	- Uitwerking van verschillende scenario's (best en worst case) om de mogelijke impact te bepalen en dit constant te monitoren. Tevens behoudt actief crisisteam voor de doorvertaling van RIVM richtlijnen naar beleid intern.

6	Marktontwikkelingen KiesZon	Onverwachte marktontwikkelingen kunnen voor KiesZon leiden tot:- te weinig installatie capaciteit om de gecontracteerde projecten te realiseren,- door de druk op het regionale net is er onvoldoende capaciteit om nieuwe zonnestroomprojecten op het net aan te sluiten.	4,0	4,0	- Optimaliseren van partner samenwerking en samenwerking met financiers.
7	Compliance	De wet- en regelgeving en de marktafspraken van onder andere de ACM worden niet op adequate wijze geborgd in de kernprocessen en systemen, leidende tot het niet kunnen opvolgen en/of inhoudelijk juist rapporteren van de vereiste criteria. Dit kan tevens leiden tot een grotere druk op de operatie.	2,5	3,0	- Continue scanning op Legal, Tax en sector regulering . Gesignaleerde wijzigingen of aandachtspunten worden intern gerapporteerd. -Maandelijkse rapportage van Compliance Officer en overleg met directie over gesignaleerde compliance issues en follow up (bewustwording). -Opleiding en training (incl. coaching) van medewerkers, onder andere kwaliteitsmetingen op administratieve werkzaamheden binnen operations.
8	HSE/Veiligheid medewerkers	Optimaal (thuis)werkklimaat waarin ziekteverzuim, persoonlijk letsel, arbeidsongeschiktheid, materiële- en milieuschade worden voorkomen en productiviteit en kwaliteit worden geoptimaliseerd. Veiligheid bij installeren van zoninstallaties en toenemende werkdruk.	1,0	3,0	- Voor de VCA-certificatie van KiesZon worden reguliere inspecties uitgevoerd door de directie Greenchoice op de operatie van KiesZon. - Een RI&E is uitgevoerd en de uitkomsten worden opgevolgd. - Conform het calamiteitenplan wordt er eens per jaar een ontruimingsoefening gehouden. Dit wordt georganiseerd door de verantwoordelijke veiligheidsmedewerkers en uitkomsten teruggekoppeld naar de directie. - Monitoring ziekteverzuim door maandelijkse rapportages en terugkoppeling observaties bedrijfsarts in DO- Binnen Greenchoice zijn er diverse BHV medewerkers aanwezig die periodiek een training volgen. - Regelmatig aandacht voor het creëren van een goed (thuis)werkomgeving en bedrag ter beschikking gesteld voor medewerkers om faciliteiten te kopen voor de thuiswerkplek. Tevens is het mogelijk om faciliteiten van Greenchoice te lenen.

9	Datalekken/Privacy	Ongeautoriseerd toegang tot of vernietiging, wijziging of vrijkomen van persoonsgegevens	2,5	4,0	- Implementatie en verdere uitrol van cyber security, met o.a. voorlichting en e-learnings voor medewerkers. - Security en autorisatie beleid, procedures en controles hierop door Risk en Information Security Officer. - Borging in IT vastlegging (track & trace)/logging. En het gevoerde back-up beleid van IT. - HR procedures ingericht (vertrouwelijkheid, hoe omgaan met info dragers e.d.). - Aandacht in opleiding, training en coaching. Verplichte e-learnings over diverse onderwerpen voor alle medewerkers. -Toegangscontrole pand: plaatsing van toegangspoortjes en externen moeten aangemeld worden en ontvangen bezoekerspas.
10	Adaptability (IT) systemen/processen	Het gebrek aan snelheid en flexibiliteit van aanpassingen in het IT systeem (o.a. veroorzaakt door de legacy in het IT systeem en overvolle backlogs), kan leiden tot het niet tijdig en volledig volgen van de dynamiek van de markt.	3,0	3,0	- De belangrijkste legacy problemen worden de komende periode uitgefaseerd middels opgestelde roadmap. - In de scrum agile methodiek worden de compliance en business vereisten meegewogen in de prioriteitsbepaling van wijzigingen. - Indien dit nodig is, bijvoorbeeld wanneer de roadmap m.b.t. het uitfaseren van de legacy in gevaar komt, wordt er tijdig bijgestuurd en keuzes gemaakt.

Geconsolideerde balans per 31 december 2021

€			31-12-2021		31-12-2020
Vóór resultaatbestemming					
ACTIVA					
Vaste activa					
Immateriële vaste activa	*1*		71.986.521		80.600.347
Materiële vaste activa	*2*		77.310.743		98.529.419
Financiële vaste activa	*3*		12.171.183		13.681.134
Totaal van vaste activa			**161.468.447**		**192.810.900**
Vlottende activa					
Voorraden	*4*		26.142.908		27.343.039
Onderhanden projecten	*5*		4.402.565		1.453.372
Vorderingen					
Vorderingen op handelsdebiteuren	*6*	51.711.926		40.524.850	
Belastingen en premies sociale verzekeringen	*7*	999.513		7.567.590	
Vorderingen ter zake van pensioenen		-		151.192	
Rekening-courant vorderingen	*8*	522.100		2.170.330	
Overige vorderingen en overlopende activa	*9*	274.301.469		107.569.549	
			327.535.008		157.983.511
Liquide middelen	*10*		115.505.033		36.187.673
Totaal van vlottende activa			**473.585.514**		**222.967.595**
Totaal activa			**635.053.961**		**415.778.495**

€			31-12-2021		31-12-2020
PASSIVA					
Groepsvermogen	*11*				
Eigen vermogen		142.434.834		113.799.728	
Minderheidsbelang derden		57.588		72.388	
			142.492.422		**113.872.116**
Voorzieningen	*12*				
Latente belastingverplichtingen		5.668.499		5.913.359	
Overige voorzieningen	*13*	5.207.340		3.017.119	
			10.875.839		**8.930.478**
Langlopende schulden	*14*				
Achtergestelde leningen	*15*	388.000		392.000	
Obligatieleningen	*16*	19.800.000		5.077.500	
Schulden aan banken	*17*	38.129.408		61.314.157	
			58.317.408		**66.783.657**
Kortlopende schulden					
Schulden aan kredietinstellingen		6.072.800		5.993.657	
Schulden aan leveranciers en handelskredieten	*18*	30.808.121		46.037.778	
Belastingen en premies sociale verzekeringen	*19*	57.155.173		56.180.681	
Overige schulden en overlopende passiva	*20*	329.332.198		117.980.128	
			423.368.292		**226.192.244**
Totaal passiva			**635.053.961**		**415.778.495**

Geconsolideerde winst-en-verliesrekening over 2021

€			2021		2020
Netto-omzet	*21*	564.938.254		516.664.031	
Overige bedrijfsopbrengsten	*22*	867.630		3.180.433	
Som der bedrijfsopbrengsten			**565.805.884**		**519.844.464**
Kosten van grond- en hulpstoffen	*23*	429.340.704		439.610.732	
Lonen en salarissen [1]	*24*	26.463.209		23.551.051	
Sociale lasten en pensioenlasten	*25*	6.122.974		5.521.956	
Overige personeelsbeloningen	*26*	6.925.050		7.985.442	
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa	*27*	29.604.080		28.224.099	
Overige waardeveranderingen van immateriële en materiële vaste activa	*28*	410.560		-	
Overige bedrijfskosten	*29*	30.202.982		28.022.936	
Som der bedrijfslasten			**529.069.559**		**532.916.216**
Bedrijfsresultaat			**36.736.325**		**-13.071.752**
Opbrengst van vorderingen die tot de vaste activa behoren en van effecten		7.365		-	
Rentebaten en soortgelijke opbrengsten	*30*	155.787		197.503	
Waardeveranderingen van vorderingen en deelnemingen die tot de vaste activa behoren	*31*	-5.486		128.376	
Rentelasten en soortgelijke kosten	*32*	-3.483.137		-2.340.292	
			-3.325.471		**-2.014.413**
Resultaat vóór belastingen			**33.410.854**		**-15.086.165**
Belastingen	*33*		-4.658.211		2.534.529
			28.752.643		**-12.551.636**
Aandeel in resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen	*34*		-132.336		4.598.440
Resultaat na belastingen			**28.620.307**		**-7.953.196**
Resultaat aandeel derden	*35*		14.799		-6.914
Nettoresultaat			**28.635.106**		**-7.960.110**
Totaal van de rechtstreekse mutaties in het eigen vermogen als onderdeel van het groepsvermogen			-		-
Totaalresultaat			**28.635.106**		**-7.960.110**

1 Aangepast voor vergelijkingsdoeleinden

Geconsolideerd kasstroomoverzicht over 2021

€		2021		2020
Kasstroom uit operationele activiteiten				
Bedrijfsresultaat		**36.736.325**		**-13.071.752**
Aanpassingen voor:				
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa	29.604.081		25.891.469	
Boekresultaat op immateriële en materiële vaste activa	5.896.259		2.339.450	
Bijzondere waardevermindering van immateriële en materiële vaste activa	410.560		-	
Mutatie voorzieningen	2.190.220		-865.935	
		38.101.120		**27.364.984**
Veranderingen in werkkapitaal		**24.750.238**		**-1.005.855**
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		**99.587.683**		**13.287.377**
Ontvangen interest	-		108.949	
Ontvangen dividend	155.400		-	
Betaalde interest	-3.531.403		-2.340.292	
Betaalde belastingen	-1.752.431		-2.434.277	
Ontvangen belastingen	1.677.789		3.312.236	
Kasstroom uit operationele activiteiten		**-3.450.645**		**-1.353.384**
Totaal van kasstroom uit investeringsactiviteiten				
Investeringen in immateriële vaste activa	-11.876.980		-15.153.425	
Investeringen in materiële vaste activa	-33.767.078		-36.561.148	
Investeringen in financiële vaste activa	-3.085.331		-17.962.694	
Verstrekkingen van uitstaande leningen	-1.750.968		-	
Ontvangsten uit hoofde van vervreemding van materiële vaste activa	43.404		-	
Ontvangsten uit hoofde van vervreemding van financiële vaste activa	299.951		2.686.090	
Ontvangsten uit hoofde van aflossingen uitstaande leningen	2.624.870		-	
Totaal van kasstroom uit investeringsactiviteiten		**-47.512.132**		**-66.991.177**

Kasstroom uit financieringsactiviteiten				
Betaald dividend	-		-2.528.572	
Ontvangsten uit hoofde van leningen	37.792.327		21.559.405	
Uitgaven ter aflossing van leningen	-7.099.873		-5.359.608	
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		**30.692.454**		**13.671.225**
Netto kasstroom		**79.317.360**		**-41.385.959**
Liquide middelen acquisities		-		7.471.429
Totaal van toename (afname) van geldmiddelen		**79.317.360**		**-33.914.530**
Verloop mutatie geldmiddelen				
Stand per begin boekjaar		36.187.673		70.102.203
Mutaties in boekjaar		79.317.360		-41.385.959
		115.505.033		28.716.244
Liquide midddelen acquisitie Energie Transitie Groep N.V.		-		7.471.429
Stand per einde boekjaar		**115.505.033**		**36.187.673**

Toelichting behorende tot de geconsolideerde jaarrekening 2021

Grondslagen van waardering en resultaatbepaling van de geconsolideerde jaarrekening

Informatie over de rechtspersoon

Vestigingsadres en inschrijfnummer handelsregister

Greenchoice B.V. is feitelijk en statutair gevestigd op Kruisplein 15, te Rotterdam en is ingeschreven bij het handelsregister onder nummer 24302685.

Algemene toelichting

De belangrijkste activiteiten van de rechtspersoon

De activiteiten van Greenchoice B.V. (voorheen Groene Energie Administratie B.V.) en haar groepsmaatschappijen (hierna: Greenchoice) bestaan voornamelijk uit het leveren van groene stroom, bosgecompenseerd gas in Nederland en het inkopen en naar de markt brengen van duurzaam opgewekte energie.

Verslaggevingsperiode

Deze jaarrekening heeft betrekking op het boekjaar 2021, dat is geëindigd op balansdatum 31 december 2021.

Toegepaste standaarden

Deze jaarrekening bevat de financiële informatie van zowel de onderneming als de geconsolideerde groepsmaatschappijen van de onderneming en is opgesteld volgens de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek. De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten, tenzij anders vermeld in de verdere grondslagen.

Toepassing van artikel 402 Boek 2 BW

De financiële gegevens van Greenchoice B.V. zijn verwerkt in de geconsolideerde jaarrekening zodat, gebruikmakend van artikel 402 Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek, kan worden volstaan met een verkorte winst-en-verliesrekening in de enkelvoudige jaarrekening. Hierin wordt slechts het aandeel in het resultaat van vennootschappen waarin wordt deelgenomen na belastingen en het overige resultaat na belastingen weergegeven.

Presentatie- en functionele valuta

De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, wat tevens de functionele valuta is van de onderneming. Alle financiële informatie in euro's is afgerond naar hele euro's.

Continuïteit

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Groepsverhoudingen

Greenchoice B.V. te Rotterdam, is een besloten vennootschap en maakt deel uit van een groep. Energie Concurrent B.V. te Rotterdam, heeft 70% van de aandelen in haar bezit en is hiermee de moedermaatschappij van Greenchoice B.V. De overige 30% van de aandelen zijn in bezit van Eneco Consumenten B.V. te Rotterdam.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van vaste activa en verplichtingen en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

De belangrijkste schattingspost betreft de balanspost "Nog te verrekenen inzake geleverde elektra en gas". Deze post bevat de positie voor klanten waarvoor nog geen (eind)afrekening is opgemaakt en bestaat uit een schatting voor het verschil tussen enerzijds de aan hen in rekening gebrachte voorschotten en anderzijds de verwachte op te maken (eind)afrekening.

De totale positie is in de balans gesplitst in een actief- en een passiefpost op basis van klanten die naar verwachting moeten bijbetalen (actiefpost) en klanten die naar verwachting geld zullen terugontvangen (passiefpost). Deze posten zijn in de balans

opgenomen onder respectievelijk overige vorderingen en overlopende activa en overige schulden en overlopende passiva (zie ook noot 9 en noot 20).

Naast bovenstaande schattingen bestaat er ook een inschatting ten aanzien van de reconciliaties met de verschillende sourcing partijen. Het gaat dan om schattingen ten aanzien van ingekochte volumes op basis van berekend verbruik (profielallocatie) en het vastgestelde werkelijk verbruik.

Consolidatiekring

De geconsolideerde jaarrekening omvat de financiële gegevens van de onderneming en haar dochtermaatschappijen in de groep, andere groepsmaatschappijen en andere rechtspersonen waarover overheersende zeggenschap kan worden uitgeoefend dan wel waarover de centrale leiding bestaat. Dochtermaatschappijen zijn deelnemingen waarin de onderneming (en/of één of meer van haar dochtermaatschappijen) meer dan de helft van de stemrechten in de algemene vergadering kan uitoefenen, of meer dan de helft van de bestuurders of van de commissarissen kan benoemen of ontslaan. Groepsmaatschappijen zijn deelnemingen waarin de onderneming een meerderheidsbelang heeft, of waarop op een andere wijze beleidsbepalende invloed kan worden uitgeoefend. Bij de bepaling of beleidsbepalende invloed kan worden uitgeoefend, worden financiële instrumenten betrokken die potentiële stemrechten bevatten en zodanig kunnen worden uitgeoefend dat ze daardoor de onderneming meer of minder invloed verschaffen.

Belangen die uitsluitend worden aangehouden om ze te vervreemden, worden niet geconsolideerd indien bij verwerving al het voornemen bestaat om het belang af te stoten en de verkoop binnen een jaar waarschijnlijk is. Deze belangen worden opgenomen onder effecten onder de vlottende activa ('slechts aangehouden om te vervreemden').

Nieuw verworven deelnemingen worden in de consolidatie betrokken vanaf het tijdstip waarop beleidsbepalende invloed kan worden uitgeoefend. Afgestoten deelnemingen worden in de consolidatie betrokken tot het tijdstip van beëindiging van deze invloed.

De geconsolideerde jaarrekening van Greenchoice B.V. omvat de financiële gegevens van Greenchoice B.V. en de volgende groepsmaatschappijen:

- GIPP Energy Holding B.V. (Rotterdam, 100%)
- Greenchoice Hartelkanaal B.V. (Rotterdam, 100%)
- Hartel2 B.V. (Rotterdam, 100%)
- Hartel2 V.O.F. (Zeist, 100%)

- Energie Transitie Groep N.V. (Nijmegen, 100%)
- Huismerk Energie N.V. (Nijmegen, 100%)
- Greenchoice Zakelijk N.V. (Nijmegen, 100%)
- Energy Trading Company B.V. (Nijmegen, 100%)
- Energieondernemers B.V. (Nijmegen, 100%)
- Qurrent Renewable Energy B.V. (Rotterdam, 100%)
- Qurrent Nederland B.V. (Rotterdam, 100%)
- International Solar B.V. ('s-Hertogenbosch, 100%)
- International Solar Projects I B.V. (Rotterdam, 100%)
- International Solar Projects II B.V. (Rotterdam, 100%)
- International Solar Projects V B.V. t/m XXV B.V ('s-Hertogenbosch, 100%)
- KiesZon Huur B.V. ('s-Hertogenbosch, 100%)
- Yellow Step Solar B.V. ('s-Hertogenbosch, 100%)
- Lease Zon I B.V. ('s-Hertogenbosch, 100%)
- KiesZon Voor de Toekomst B.V. ('s-Hertogenbosch, 100%)
- KZ P1 B.V. ('s-Hertogenbosch, 100%)
- Stichting Forest For Ever (Geldrop-Mierlo)

Doordat Greenchoice B.V. eveneens zitting neemt in het bestuur van Stichting Forest For Ever en hiermee beleidsbepalende invloed heeft, wordt de Stichting Forest For Ever meegenomen in de consolidatiekring van Greenchoice B.V., ondanks dat Stichting Forest For Ever geen kapitaalbelang is.

In de jaarrekening wordt veelal gesproken over groepsmaatschappij KiesZon. Dit is de handelsnaam van International Solar B.V. Impliciet wordt hiermee International Solar B.V. en haar onderliggende groepsmaatschappijen bedoeld.

Consolidatiemethode

De posten in de geconsolideerde jaarrekening worden opgesteld volgens uniforme grondslagen van waardering en resultaatbepaling van de groep.

In de geconsolideerde jaarrekening zijn de onderlinge aandelenverhoudingen, schulden, vorderingen en transacties geëlimineerd. Tevens zijn de resultaten op onderlinge transacties tussen groepsmaatschappijen geëlimineerd voor zover de resultaten niet door transacties met derden buiten de groep zijn gerealiseerd en er geen sprake is van een bijzondere waardevermindering. Bij een transactie waarbij de rechtspersoon een niet-100%-belang heeft in de verkopende groepsmaatschappij, wordt de eliminatie uit het groepsresultaat pro rata toegerekend aan het minderheidsbelang op basis van het aandeel van de minderheid in de verkopende groepsmaatschappij.

De groepsmaatschappijen zijn integraal geconsolideerd, waarbij het minderheidsbelang van derden afzonderlijk tot uitdrukking is gebracht binnen het groepsvermogen. Indien de aan het minderheidsbelang van derden toerekenbare verliezen het minderheidsbelang in het eigen vermogen van de geconsolideerde maatschappij overtreffen, dan wordt het verschil, alsmede eventuele verdere verliezen, volledig ten laste van de meerderheidsaandeelhouder gebracht, tenzij en voor zover de minderheidsaandeelhouder de verplichting heeft, en in staat is, om die verliezen voor zijn rekening te nemen. Het aandeel van derden in het resultaat wordt afzonderlijk als laatste post in de geconsolideerde winst-en-verliesrekening in aftrek op het groepsresultaat gebracht.

De veranderingen in consolidatiekring

International Solar B.V. heeft 27 september 2021 100% van haar aandelen in International Solar Projects III B.V. en International Solar Projects IV B.V. verkocht. International Solar Projects III B.V. en International Solar Projects IV B.V. zijn als gevolg van de verkoop geen groepsmaatschappij meer en worden vanaf 27 september 2021 niet meer meegenomen in de consolidatie.

Overnames

Een overname is een transactie waarbij de groep de beschikkingsmacht verkrijgt over het vermogen (activa en verplichtingen) en de activiteiten van een overgenomen partij.

Overnames worden verwerkt op basis van de 'purchase accounting' methode op de datum waarop de zeggenschap overgaat naar de groep (de overnamedatum). De verkrijgingsprijs wordt daarbij gesteld op het overeengekomen geldbedrag of equivalent voor de verkrijging van de overgenomen partij, dan wel de reële waarde van de op overnamedatum verstrekte tegenprestaties. De verkrijgingsprijs wordt vermeerderd met de kosten die direct toerekenbaar zijn aan de overname. Bij uitgestelde betaling van de koopsom wordt de verkrijgingsprijs gesteld op de contante waarde van de koopsom.

De identificeerbare activa en verplichtingen van de overgenomen partij verwerkt de groep op de overnamedatum. Deze activa en verplichtingen worden afzonderlijk verwerkt tegen hun reële waarden, mits het waarschijnlijk is dat toekomstige economische voordelen naar de groep zullen vloeien (activa) dan wel de afwikkeling zal resulteren in een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen (verplichtingen), en de kostprijs of reële waarde ervan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Voor de verwerking van eventuele positieve of negatieve goodwill die ontstaat bij de overname, verwijzen wij naar de grondslag onder immateriële vaste activa.

Een overeengekomen mogelijke aanpassing van de verkrijgingsprijs die afhankelijk is gesteld van toekomstige gebeurtenissen wordt opgenomen in de verkrijgingsprijs zodra de aanpassing waarschijnlijk is en het bedrag ervan betrouwbaar kan worden bepaald. Ook is het mogelijk dat een eerdere schatting van de aanpassing van de verkrijgingsprijs moet worden herzien. Dergelijke aanpassingen van de verkrijgingsprijs, die worden verwerkt als schattingswijzigingen, resulteren ook in aanpassingen van de bepaalde goodwill. De aangepaste goodwill wordt prospectief afgeschreven vanaf het moment van de wijziging van de verkrijgingsprijs. Vergelijkende cijfers worden niet aangepast.

Algemene grondslagen voor verslaggeving

De standaarden op basis waarvan de jaarrekening is opgesteld

De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 Burgerlijk Wetboek en de stellige uitspraken van de Raad voor de jaarverslaggeving.

De financiële gegevens over 2020 zijn geherrubriceerd teneinde vergelijkbaarheid met 2021 mogelijk te maken. Bezoldiging bestuurders en commissarissen wordt in 2021 niet meer separaat weergegeven, maar verantwoord onder lonen en salarissen. Daarnaast worden de autokosten als onderdeel van de algemene kosten weergegeven.

Activa en passiva worden tegen historische kostprijs opgenomen, tenzij anders vermeld in de grondslagen.

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de onderneming zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Activa die hier niet aan voldoen worden niet in de balans verwerkt, maar worden aangemerkt als niet in de balans opgenomen activa.

Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Onder verplichtingen worden mede voorzieningen begrepen. Verplichtingen die hier niet aan voldoen worden niet in de balans opgenomen, maar worden verantwoord als niet in de balans opgenomen verplichtingen.

Een in de balans opgenomen actief of verplichting blijft op de balans opgenomen als een transactie niet leidt tot een belangrijke verandering in de economische realiteit met betrekking tot het actief of de verplichting. Dergelijke transacties geven evenmin aanleiding tot het verantwoorden van resultaten. Bij de beoordeling of er sprake is van een belangrijke verandering in de economische realiteit wordt uitgegaan van de economische voordelen en risico’s die zich naar alle waarschijnlijkheid in de praktijk zullen voordoen en niet op basis van voordelen en risico’s waarvan redelijkerwijze niet te verwachten is dat zij

zich zullen voordoen.

Een actief of verplichting wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot het actief of de verplichting aan een derde zijn overgedragen. Een actief of verplichting blijft echter op de balans verwerkt indien transacties niet leiden tot een belangrijke wijziging in de economische realiteit met betrekking tot het betreffende actief of de verplichting. De resultaten van de transactie worden in dat geval direct in de winst-en-verliesrekening opgenomen, rekening houdend met eventuele voorzieningen die dienen te worden getroffen in samenhang met de transactie.

Indien de weergave van de economische realiteit ertoe leidt dat het opnemen van activa waarvan de rechtspersoon niet het juridisch eigendom bezit, wordt dit feit vermeld.

Baten worden in de winst-en-verliesrekening opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

De opbrengsten en kosten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben. Opbrengsten worden verantwoord indien alle belangrijke risico’s met betrekking tot de levering van energie zijn overgedragen aan de afnemer.

Schattingswijziging

Er hebben in 2021 geen schattingswijzigingen plaatsgevonden.

Stelselwijzigingen

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaande jaar.

Foutherstel

Met betrekking tot de jaarrekening 2020 is, nadat deze is vastgesteld, bij een dochtermaatschappij van International Solar B.V., een fout geconstateerd in de waardering van de voorraad. Aangezien International Solar B.V. tot onze consolidatiekring behoort, heeft deze fout ook impact op de jaarrekening van Greenchoice B.V.

In het administratieve proces rondom de inkoop van zonnepanelen, is ten onrechte de tussenrekening “nog te ontvangen facturen” ten gunste van het resultaat gebracht in plaats van afgeboekt op de onderhanden projecten positie. Een deel van deze projecten betreft zogenaamde leaseprojecten en worden in de jaarrekening gepresenteerd als (materiële) vaste activa in uitvoering. De negatieve impact van de fout bedraagt € 4,3 miljoen voor belastingen. Daarnaast heeft een verdere analyse van de overige vorderingen en schulden ook nog geleid tot een positieve resultaatcorrectie van € 0,1 miljoen voor belastingen. De negatieve impact op het nettoresultaat van boekjaar 2020 bedraagt € 3,2 miljoen.

De negatieve invloed op het eigen vermogen op 31 december 2020 bedraagt € 3,2 miljoen. Aangezien de fout eind 2020 is ontstaan is er geen negatieve invloed op het eigen vermogen op 1 januari 2020.

De vergelijkende cijfers over 2020 zijn aangepast. Tevens is als gevolg van de hiervoor genoemde aanpassing ook het geconsolideerde kasstroomoverzicht aangepast.

Een volledig overzicht van de impact op de posten van de balans, de winst-en-verliesrekening, het totaalresultaat en het kasstroomoverzicht is als volgt:

Geconsolideerde balans per 31 december 2020

€ x 1.000	Eerder gerapporteerd	Effect foutenherstel	Herrubricering[1]	Gecorrigeerd
Immateriële vaste activa	79.196	-	1.404	80.600
Materiële vaste activa	103.481	-3.548	-1.404	98.529
Financiële vaste activa	12.631	1.050[2]	-	13.681
Voorraden	27.343	-	-	27.343
Onderhanden werk	2.211	-758	-	1.453
Vorderingen	157.984	-	-	157.984
Liquide middelen	36.188	-	-	36.188
Totaal activa	**419.034**	**-3.256**	**-**	**415.778**
Voorzieningen	8.930	-	-	8.930
Langlopende schulden	66.784	-	-	66.784
Kortlopende schulden	226.295	-103	-	226.192
Totaal verplichtingen	**302.009**	**-103**	**-**	**301.906**
Totaal groepsvermogen per 31 december 2020	**117.025**	**-3.153**	**-**	**113.872**

1 Naast het foutenherstel 2020 heeft eveneens een herrubricering plaatsgevonden van acquisitiekosten van materiële vaste activa naar immateriële vaste activa

2 Het effect op de vennootschapsbelasting van de herstelfout bedraagt € 1,05 miljoen

Geconsolideerde winst-en-verliesrekening en geconsolideerd overzicht totaalresultaat 2020

€ x 1.000	Eerder gerapporteerd	Effect foutenherstel	Gecorrigeerd
Som der bedrijfsopbrengsten	519.608	237	519.845
Kosten van grond- en hulpstoffen	435.171	4.440	439.611
Overige bedrijfslasten	93.306	-	93.306
Rentebaten, -lasten en waardeveranderingen	-2.014	-	-2.014
Belastingen	1.484	1.050	2.534
Resultaat deelnemingen	4.598	-	4.598
Resultaat aandeel derden	-7	-	-7
Netto resultaat	**-4.808**	**-3.153**	**-7.960**
Rechtstreekse mutaties in het eigen vermogen	-	-	-
Totaalresultaat Greenchoice	**-4.808**	**-3.153**	**-7.960**

Geconsolideerd kasstroomoverzicht 2020

€ x 1.000	Eerder gerapporteerd	Effect foutenherstel	Gecorrigeerd
Kasstroom uit operationele activiteiten			
Bedrijfsresultaat	-8.868	-4.203	-13.071
Afschrijvingen op (im)materiële vaste activa	25.891	-	25.891
Boekresultaat op (im)materiële vaste activa	2.339	-	2.339
Mutatie voorzieningen	-866	-	-866
Verandering werkkapitaal	-5.209	4.203	-1.006
Betaalde/ontvangen interest en belastingen	-1.353	-	-1.353
Kasstroom uit operationele activiteiten	**11.934**	**-**	**11.934**
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	**-66.991**	**-**	**-66.991**
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	**13.671**	**-**	**13.671**
Netto kasstroom	**-41.386**	**-**	**-41.386**

Leases

De onderneming kan financiële en operationele leasecontracten afsluiten. Een leaseovereenkomst waarbij de voor- en nadelen verbonden aan het eigendom van het leaseobject geheel of nagenoeg geheel door de lessee worden gedragen, wordt aangemerkt als een financiële lease. Alle andere leaseovereenkomsten classificeren als operationele leases. Bij de leaseclassificatie is de economische realiteit van de transactie bepalend en niet zozeer de juridische vorm. Classificatie van de lease vindt plaats op het tijdstip van het aangaan van de betreffende leaseovereenkomst.

Financiële leases

Als de onderneming optreedt als lessee in een financiële lease, wordt het leaseobject (en de daarmee samenhangende schuld) bij de aanvang van de leaseperiode in de balans verwerkt tegen de reële waarde van het leaseobject of, indien deze lager is, tegen de contante waarde van de minimale leasebetalingen. Beide waardes worden bepaald op het tijdstip van het aangaan van de leaseovereenkomst. De toegepaste rentevoet bij de berekening van de contante waarde is de impliciete rentevoet. Indien deze rentevoet praktisch niet te bepalen is, wordt de marginale rentevoet gehanteerd. De initiële directe kosten worden opgenomen in de eerste waardering van het leaseobject.

De grondslagen voor de vervolgwaardering van het leaseobject zijn beschreven onder materiële vaste activa. Als geen redelijke zekerheid bestaat dat de onderneming eigenaar van een leaseobject zal worden aan het einde van de leaseperiode, wordt het object afgeschreven over de kortste termijn van de leaseperiode of over de gebruiksduur van het object.

De minimale leasebetalingen worden gesplitst in rentelasten en aflossing van de uitstaande leaseverplichting. De rentelasten worden gedurende de leaseperiode zodanig toegerekend dat dit resulteert in een constante periodieke rentevoet over de resterende netto-verplichting. Voorwaardelijke leasebetalingen worden als last verwerkt in de periode dat aan de voorwaarden tot betaling wordt voldaan.

Operationele leases

De vennootschap heeft leasecontracten waarbij een groot deel van de voor- en nadelen die aan de eigendom verbonden zijn, niet bij de vennootschap ligt. Deze leasecontracten worden verantwoord als operationele leasing. Leasebetalingen worden, rekening houdend met ontvangen vergoedingen van de lessor, op lineaire basis verwerkt in de geconsolideerde winst- en-verliesrekening over de looptijd van het contract.

Financiële instrumenten

Financiële instrumenten omvatten investeringen in aandelen en obligaties, handels- en overige vorderingen, geldmiddelen, leningen en overige financieringsverplichtingen, afgeleide financiële instrumenten (derivaten), handelsschulden en overige te betalen posten. Termijncontracten die zijn bestemd voor eigen gebruik waarmee het prijsrisico op energie commodities (commoditycontracten) wordt afgedekt worden verwerkt als een normale inkoop of verkoop van energie commodities op het moment van feitelijke levering (volgens de 'eigen gebruik uitzondering'). Financiële activa en financiële verplichtingen worden in de balans opgenomen op het moment dat contractuele rechten of verplichtingen ten aanzien van dat instrument ontstaan.

Een financieel instrument wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot de positie aan een derde zijn overgedragen.

Financiële instrumenten (en afzonderlijke componenten van financiële instrumenten) worden in de geconsolideerde jaarrekening gepresenteerd in overeenstemming met de economische realiteit van de contractuele bepalingen. Presentatie vindt plaats op basis van afzonderlijke componenten van financiële instrumenten als financieel actief, financiële verplichting of als eigen vermogen. In financiële en niet-financiële contracten kunnen afspraken zijn gemaakt die voldoen aan de definitie van derivaten. Een dergelijke afspraak wordt afgescheiden van het basiscontract en als derivaat verwerkt als zijn economische kenmerken en risico's niet nauw verbonden zijn met de economische kenmerken en risico's van het basiscontract, een afzonderlijk instrument met dezelfde voorwaarden zou voldoen aan de definitie van een derivaat, en het samengestelde instrument niet wordt gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening.

In contracten besloten financiële instrumenten die niet worden gescheiden van het basiscontract, worden verwerkt in overeenstemming met het basiscontract.

Van het basiscontract gescheiden derivaten worden, in overeenstemming met de waarderingsgrondslag voor derivaten waarop geen kostprijs hedge accounting wordt toegepast, gewaardeerd tegen kostprijs of lagere reële waarde.

Financiële instrumenten worden bij de eerste waardering verwerkt tegen reële waarde, waarbij (dis)agio en de direct toerekenbare transactiekosten in de eerste opname worden meegenomen. Indien echter financiële instrumenten bij de vervolgwaardering worden gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-

en-verliesrekening, worden direct toerekenbare transactiekosten bij de eerste waardering direct verwerkt in de winst-en-verliesrekening.

Na de eerste opname worden financiële instrumenten op de hierna beschreven manier gewaardeerd.

Handelsportefeuille
Indien de onderneming financiële instrumenten heeft verworven of is aangegaan met het doel het instrument op korte termijn te verkopen, maken deze deel uit van de handelsportefeuille en worden deze na eerste opname gewaardeerd tegen reële waarde met directe verwerking van waarde-wijzigingen in de winst-en-verliesrekening. Aan- en verkopen van financiële activa die tot de categorie handelsportefeuille behoren, worden verantwoord op de transactiedatum.

Verstrekte leningen en overige vorderingen
Verstrekte leningen en overige vorderingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve-rentemethode, verminderd met bijzondere waardeverminderingsverliezen. De effectieve rente en eventuele bijzondere waardeverminderingsverliezen worden direct in de winst-en-verliesrekening verwerkt. Aan- en verkopen van financiële activa die tot de categorie verstrekte leningen en overige vorderingen behoren, worden verantwoord op de transactiedatum.

Investeringen in eigenvermogensinstrumenten zonder beursnotering
Beleggingen in aandelen zonder beursnotering worden na eerste opname tegen kostprijs of lagere marktwaarde gewaardeerd. Aan- en verkopen van financiële activa die tot de categorie investeringen in eigenvermogensinstrumenten zonder beursnotering behoren, worden verantwoord op de transactiedatum. Dividenden worden in de winst-en-verliesrekening verantwoord op het moment dat deze betaalbaar zijn gesteld.

Langlopende en kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen
Langlopende en kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve-rentemethode. De effectieve rente wordt direct in de winst-en-verliesrekening verwerkt. De aflossingsverplichtingen voor het komend jaar van de langlopende schulden worden opgenomen onder kortlopende schulden.

Afgeleide financiële instrumenten
Na eerste opname worden afgeleide financiële instrumenten gewaardeerd op kostprijs of lagere marktwaarde, tenzij hedge accounting onder het kostprijs hedgemodel wordt

toegepast. Aan- en verkopen van afgeleide financiële instrumenten worden verantwoord op de transactiedatum.
Indien afgeleide financiële instrumenten of portefeuilles van afgeleide financiële instrumenten toebehoren aan een subcategorie van financiële instrumenten, worden de afgeleide financiële instrumenten na eerste verwerking gewaardeerd overeenkomstig die subcategorie.

Hedge accounting bij waardering van afgeleide instrumenten op kostprijs
Indien kostprijs hedge accounting wordt toegepast, vindt geen herwaardering van dit instrument plaats, zolang het afgeleide instrument betrekking heeft op afdekking van het specifieke risico van een toekomstige transactie die naar verwachting zal plaatsvinden. Zodra de verwachte toekomstige transactie (in het geval de onderliggende transactie betrekking heeft op financiële activa of verplichtingen) leidt tot verantwoording in de winst-en-verliesrekening, wordt het met het afgeleide instrument samenhangende resultaat in de winst-en-verliesrekening verwerkt.

Indien de afgedekte positie van een verwachte toekomstige transactie leidt tot de opname in de balans van een niet-financieel actief of een niet-financiële verplichting, wordt bij eerste verwerking van dit actief of deze verplichting de kostprijs aangepast met de afdekkingsresultaten die nog niet in de winst-en-verliesrekening zijn verwerkt.

Indien de afgedekte positie van een verwachte toekomstige transactie leidt tot de opname in de balans van een financieel actief of een financiële verplichting, worden de nog niet in de winst-en-verliesrekening verwerkte afdekkingsresultaten verwerkt in de winst-en-verliesrekening in de periode(n) dat het verkregen actief of de aangegane verplichting van invloed is op de winst of het verlies.

Indien afgeleide instrumenten aflopen of worden verkocht, wordt de cumulatieve winst die of het cumulatieve verlies dat tot dat moment nog niet in de winst-en-verliesrekening was verwerkt, als overlopende post in de balans opgenomen, totdat de afgedekte transacties plaatsvinden, consistent met de verwerking van de effecten van de oorspronkelijk afgedekte transacties in de winst-en-verliesrekening. Indien de transacties naar verwachting niet meer plaatsvinden, wordt de cumulatieve winst of het cumulatieve verlies overgeboekt naar de winst-en-verliesrekening.

Indien afgeleide instrumenten niet langer voldoen aan de voorwaarden voor hedge accounting, maar het financiële instrument niet wordt verkocht, wordt ook de hedge accounting beëindigd. De vervolgwaardering van het financiële instrument is dan tegen kostprijs of lagere marktwaarde.

Voorwaarden aan hedge accounting
De onderneming documenteert de hedgerelaties in generieke hedgedocumentatie en toetst periodiek de effectiviteit van de hedgerelaties door vast te stellen dat er sprake is van een effectieve hedge respectievelijk dat er geen sprake is van overhedges.

De onderneming bepaalt op elke balansdatum de mate van ineffectiviteit van de combinatie van het afdekkingsinstrument en de afgedekte positie (de hedgerelatie). De mate van ineffectiviteit van de hedgerelatie wordt vastgesteld door het vergelijken van de kritische kenmerken van het afdekkingsinstrument en de afgedekte positie in de hedgerelatie.

Indien de kritische kenmerken, beoordeeld in de context van de hedgerelatie, aan elkaar gelijk zijn (geweest), is geen sprake (geweest) van ineffectiviteit. Indien de kritische kenmerken, beoordeeld in de context van de hedgerelatie, niet aan elkaar gelijk zijn (geweest), is sprake (geweest) van ineffectiviteit. In dat geval wordt de mate van ineffectiviteit vastgesteld door de verandering in reële waarde van het afdekkingsinstrument te vergelijken met de verandering in reële waarde van de afgedekte positie. Indien sprake is van een cumulatief verlies op de hedgerelatie over de periode vanaf eerste verwerking van het afdekkingsinstrument tot aan balansdatum, wordt deze ineffectiviteit (het verlies) direct in de winst-en-verliesrekening verwerkt. Tevens wordt ineffectiviteit als gevolg van het verschil tussen de (ontwikkeling in de) reële waarde van het afdekkingsinstrument en de (ontwikkeling in de) reële waarde van de afgedekte positie direct in de winst-en-verliesrekening verwerkt.

Bijzondere waardevermindering financiële activa
Een financieel actief dat niet wordt gewaardeerd tegen (1) reële waarde met waardewijzigingen in de winst-en verliesrekening of (2) geamortiseerde kostprijs of lagere marktwaarde, wordt op iedere verslagdatum beoordeeld om te bepalen of er objectieve aanwijzingen bestaan dat het actief een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan.

Een financieel actief wordt geacht onderhevig te zijn aan een bijzondere waardevermindering indien er objectieve aanwijzingen zijn dat na de eerste opname van het actief zich een gebeurtenis heeft voorgedaan die een negatief effect heeft gehad op de verwachte toekomstige kasstromen van dat actief en waarvan een betrouwbare schatting kan worden gemaakt.

Objectieve aanwijzingen dat financiële activa onderhevig zijn aan een bijzondere waardevermindering omvatten financiële problemen van de rechtspersoon of de

schuldenaar die het instrument heeft uitgegeven, contractbreuk zoals het niet nakomen van betalingsverplichtingen en/of achterstallige betaling met betrekking tot rente of aflossingen, herstructurering van een aan de onderneming toekomend bedrag onder voorwaarden die de onderneming anders niet zou hebben overwogen, aanwijzingen dat een debiteur of emittent failliet zal gaan of waarschijnlijk tot een financiële reorganisatie zou overgaan en het verdwijnen van een actieve markt voor een bepaald effect. Daarnaast worden subjectieve indicatoren samen met objectieve aanwijzingen voor bijzondere waardevermindering overwogen. Voorbeelden hiervan zijn het wegvallen van actieve markten in het geval van financiële activa met een beursnotering, een verlaging van de kredietwaardigheid van de andere partij zijnde de rechtspersoon of schuldenaar van het uitgegeven instrument of een daling van de reële waarde van een financieel actief beneden de kostprijs of geamortiseerde kostprijs.

Aanwijzingen voor bijzondere waardeverminderingen van vorderingen en beleggingen die door de onderneming worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs worden zowel op het niveau van specifieke activa als op collectief niveau in aanmerking genomen. Van afzonderlijk belangrijke vorderingen en beleggingen wordt beoordeeld of deze individueel onderhevig zijn aan bijzondere waardevermindering.

Van afzonderlijk belangrijke vorderingen en beleggingen, die niet individueel onderhevig zijn gebleken aan bijzondere waardevermindering en van afzonderlijk niet belangrijke vorderingen, wordt collectief beoordeeld of deze onderhevig zijn aan bijzondere waardevermindering, dit door samenvoeging van vorderingen en beleggingen met vergelijkbare risicokenmerken.

Bij de beoordeling van de collectieve waardevermindering gebruikt de onderneming historische trends met betrekking tot de waarschijnlijkheid van het niet nakomen van betalingsverplichtingen, het tijdsbestek waarbinnen incassering plaatsvindt en de hoogte van gemaakte verliezen. De uitkomsten worden bijgesteld als de ondernemingsleiding van oordeel is dat de huidige economische en kredietomstandigheden zodanig zijn dat het waarschijnlijk is dat de daadwerkelijke verliezen hoger dan wel lager zullen zijn dan historische trends suggereren.

Een bijzonder waardeverminderingsverlies met betrekking tot een tegen geamortiseerde kostprijs gewaardeerd financieel actief wordt berekend als het verschil tussen de boekwaarde en de contante waarde van de verwachte toekomstige kasstromen, gedisconteerd tegen de oorspronkelijke effectieve rente van het actief. Bijzondere waardeverminderingsverliezen worden opgenomen in de winst-en-verliesrekening. Rente op het aan een bijzondere waardevermindering onderhevig actief blijft verantwoord

worden via oprenting van het actief met de oorspronkelijke effectieve rente van het actief.

Als in een latere periode de waarde van het actief, onderhevig aan een bijzondere waardevermindering, stijgt en het herstel objectief in verband kan worden gebracht met een gebeurtenis die plaatsvond na de opname van het bijzondere waardeverminderingsverlies, wordt het bedrag uit hoofde van het herstel (tot maximaal de oorspronkelijke kostprijs) opgenomen in de winst-en-verliesrekening.

Saldering van financiële instrumenten
Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als de onderneming beschikt over een deugdelijk juridisch instrument om het financiële actief en de financiële verplichting gesaldeerd af te wikkelen en de onderneming het stellige voornemen heeft om het saldo als zodanig netto of simultaan af te wikkelen. Als sprake is van een overdracht van een financieel actief dat niet voor verwijdering uit de balans in aanmerking komt, wordt het overgedragen actief en de daarmee samenhangende verplichting niet gesaldeerd.

Grondslagen

Immateriële vaste activa

Immateriële vaste activa worden in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige voordelen die dat actief in zich bergt, zullen toekomen aan de onderneming en de kosten van dat actief betrouwbaar kunnen worden vastgesteld.

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs, verminderd met cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen.

De uitgaven na eerste verwerking van een gekocht of zelf vervaardigd immaterieel vast actief worden toegevoegd aan de verkrijgings- of vervaardigingsprijs als het waarschijnlijk is dat de uitgaven zullen leiden tot een toename van de verwachte toekomstige economische voordelen en de uitgaven en de toerekening aan het actief op betrouwbare

wijze kan worden vastgesteld. Als niet wordt voldaan aan de voorwaarden voor activering worden de uitgaven verantwoord als kosten in de winst-en-verliesrekening.

De grondslagen voor de vaststelling en verwerking van bijzondere waardeverminderingen zijn opgenomen onder nijzondere waardeverminderingen van vaste activa.

Ontwikkelingskosten

Ontwikkelingskosten worden geactiveerd voor zover deze betrekking hebben op commercieel haalbaar geachte projecten. De ontwikkeling van een immaterieel vast actief wordt commercieel haalbaar geacht als het technisch uitvoerbaar is om het actief te voltooien, de onderneming de intentie heeft om het actief te voltooien en het vervolgens te gebruiken of te verkopen is (inclusief het beschikbaar zijn van adequate technische, financiële en andere middelen om dit te bewerkstelligen), de onderneming het vermogen heeft om het actief te gebruiken of te verkopen, het waarschijnlijk toekomstige economische voordelen zal genereren en de uitgaven gedurende de ontwikkeling betrouwbaar zijn vast te stellen. Ontwikkelingskosten worden gewaardeerd tegen vervaardigingsprijs, verminderd met cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen. De vervaardigingsprijs omvat voornamelijk de salariskosten van het betrokken personeel. De geactiveerde kosten worden na beëindiging van de ontwikkelingsfase (actief gereed voor ingebruikname) afgeschreven over de verwachte gebruiksduur, die 3 jaar bedraagt.

De afschrijving vindt plaats volgens de lineaire methode. De kosten voor onderzoek en de overige kosten voor ontwikkeling worden ten laste van het resultaat gebracht in de periode waarin deze zijn gemaakt.

Voor het nog niet afgeschreven deel van de geactiveerde ontwikkelingskosten wordt een wettelijke reserve gevormd.

Intellectueel eigendom

Intellectuele eigendom wordt gewaardeerd tegen aanschafprijs, verminderd met cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen. Het geactiveerde bedrag wordt volgens de lineaire methode afgeschreven over de verwachte gebruiksduur, die 3 jaar bedraagt.

Goodwill

Goodwill wordt bepaald als het positieve verschil tussen de verkrijgingsprijs van de deelnemingen (inclusief direct aan de overname gerelateerde transactiekosten) en het belang van de groep in de netto reële waarde van de overgenomen identificeerbare activa en verplichtingen van de overgenomen deelneming, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen. Intern gegenereerde goodwill wordt niet geactiveerd.

De geactiveerde goodwill wordt lineair afgeschreven over de geschatte economische levensduur, zoals toegelicht onder noot 1.

Bij gehele of gedeeltelijke verkoop van een deelneming wordt de aan het verkochte deel toegerekende positieve goodwill proportioneel afgeboekt (in geval van geactiveerde goodwill) en ten laste van het resultaat gebracht.

Vooruitbetalingen op immateriële vaste activa

Vooruitbetalingen op immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Op vooruitbetalingen op immateriële vaste activa wordt niet afgeschreven.

Overige immateriële vaste activa

De overige immateriële vaste activa bestaan uit de klantenportefeuille en de acquisitiekosten. De overige immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen aanschafprijs onder aftrek van de afschrijvingen en eventuele bijzondere waardeverminderingen. De klantenportefeuille wordt lineair in 7-10 jaar afgeschreven. De acquisitiekosten worden lineair afgeschreven over de geschatte economische levensduur gebaseerd op de verwachte contractduur van de overeengekomen contracten (1-5 jaar).

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden in de balans verwerkt indien het waarschijnlijk is dat de toekomstige prestatie-eenheden met betrekking tot dat actief zullen toekomen aan de onderneming en de kosten van het actief betrouwbaar kunnen worden vastgesteld.

De bedrijfsgebouwen en -terreinen, machines en installaties, inventaris, vervoermiddelen, andere vaste bedrijfsmiddelen, vooruitbetalingen en bedrijfsactiva in uitvoering worden gewaardeerd tegen kostprijs verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en eventuele bijzondere waardeverminderingen.

De kostprijs van de genoemde activa bestaat uit de verkrijgings- of vervaardigingsprijs en

overige kosten om de activa op hun plaats en in de staat te krijgen noodzakelijk voor het beoogde gebruik.

De kostprijs van de activa die door de onderneming in eigen beheer zijn vervaardigd, bestaat uit de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten die rechtstreeks kunnen worden toegerekend aan de vervaardiging. Verder omvat de vervaardigingsprijs een redelijk deel van de indirecte kosten en de rente op schulden over het tijdvak dat kan worden toegerekend aan de vervaardiging van de activa.

Investeringssubsidies worden in mindering gebracht op de kostprijs van de activa waarop de subsidies betrekking hebben.

De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de aanschafprijs volgens de lineaire methode op basis van de economische levensduur, rekening houdend met de eventuele restwaarde van de individuele activa. Op materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa wordt niet afgeschreven. Afschrijving start op het moment dat een actief beschikbaar is voor het beoogde gebruik en wordt beëindigd bij buitengebruikstelling of bij afstoting.

Onderhoudsuitgaven worden slechts geactiveerd indien zij de gebruiksduur van het object verlengen en/of leiden tot toekomstige prestatie-eenheden met betrekking tot het object.

Buiten gebruik gestelde activa worden gewaardeerd tegen boekwaarde of lagere opbrengstwaarde.

Financiële vaste activa

Deelnemingen met invloed van betekenis

De deelnemingen waarin invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid wordt uitgeoefend, worden gewaardeerd volgens de vermogensmutatiemethode op basis van de nettovermogenswaarde.

Bij de vaststelling of er sprake is van een deelneming waarin de onderneming invloed van betekenis uitoefent op het zakelijke en financiële beleid, wordt het geheel van feitelijke omstandigheden en contractuele relaties (waaronder eventuele potentiële stemrechten) in aanmerking genomen.

Bij de bepaling van de nettovermogenswaarde worden de waarderingsgrondslagen van de onderneming gehanteerd.

Indien de deelnemende rechtspersoon een actief of een passief overdraagt aan een deelneming die volgens de vermogensmutatiemethode wordt gewaardeerd, wordt de winst of het verlies voortvloeiend uit deze overdracht naar rato van het relatieve belang dat derden hebben in de deelnemingen verwerkt (proportionele resultaatsbepaling). Een verlies dat voortvloeit uit de overdracht van vlottende activa of een bijzondere waardevermindering van vaste activa wordt wel volledig verwerkt. Resultaten op transacties waarbij overdracht van activa en passiva tussen de onderneming en haar deelnemingen en tussen deelnemingen onderling heeft plaatsgevonden, worden geëlimineerd voor zover deze als niet gerealiseerd kunnen worden beschouwd.

De niet gerealiseerde winst wordt geëlimineerd uit het resultaat van de onderneming. Deze correctie wordt verwerkt door eliminatie op het resultaat deelneming en deze eliminatie in de balans in mindering te brengen op de waarde van de deelneming.

De onderneming realiseert de geëlimineerde winst als gevolg van verkoop aan derden, afschrijvingen of door middel van het verantwoorden van een bijzondere waardevermindering door de desbetreffende deelneming.

Deelnemingen met een negatieve nettovermogenswaarde worden op nihil gewaardeerd. Bij deze waardering worden ook langlopende vorderingen op de deelnemingen meegenomen die feitelijk moeten worden gezien als onderdeel van de netto-investering. Dit betreft met name leningen waarvan de afwikkeling in de nabije toekomst niet is gepland en niet waarschijnlijk is. Een aandeel in de winst van de deelneming in latere jaren wordt pas verwerkt als en voor zover het cumulatieve niet verwerkte aandeel in het verlies is ingelopen. Wanneer de onderneming geheel of ten dele garant staat voor de schulden van de betreffende deelneming wordt een voorziening gevormd. Deze voorziening wordt primair ten laste van de vorderingen op deze deelneming gevormd en voor het overige onder de voorzieningen ter grootte van het aandeel in de door de deelneming geleden verliezen, dan wel voor de verwachte betalingen door de onderneming ten behoeve van deze deelneming.

Deelnemingen zonder invloed van betekenis

Deelnemingen waarin geen invloed van betekenis op wordt uitgeoefend, worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of duurzaam lagere realiseerbare waarde. Indien sprake is van een stellig voornemen tot afstoting vindt waardering plaats tegen de eventuele lagere verwachte verkoopwaarde. Indien de onderneming een actief of een passief overdraagt aan een deelneming die wordt gewaardeerd op verkrijgingsprijs, wordt de winst of het verlies voortvloeiend uit deze overdracht direct en volledig in de geconsolideerde winst-en-verliesrekening verwerkt, tenzij de winst op de overdracht in

wezen niet is gerealiseerd.

Samenwerkingsverbanden
Deelnemingen waarin de onderneming de zeggenschap gezamenlijk met andere deelnemers uitoefent (joint ventures), worden gewaardeerd volgens de vermogensmutatiemethode op basis van de nettovermogenswaarde.

Bij inbreng in of verkoop van activa door de vennootschap aan een joint venture, verantwoordt de vennootschap dat deel van het resultaat in de winst-en-verliesrekening dat correspondeert met het relatieve belang van de andere deelnemers in de joint venture. Er wordt geen resultaat verantwoord als de door de deelnemers ingebrachte niet-monetaire activa ongeveer aan elkaar gelijk zijn wat betreft aard, gebruik (in dezelfde bedrijfsactiviteit) en reële waarde. Eventuele niet verantwoorde resultaten worden in mindering gebracht op de nettovermogenswaarde van de joint venture. Eventuele verliezen op vlottende activa of bijzondere waardeverminderingen van vaste activa verantwoordt de onderneming daarentegen direct en volledig.

Bij verkoop van activa door de joint venture aan de vennootschap, verantwoordt de vennootschap het aandeel in de winst of verlies van de joint venture op die verkoop pas in de winst-en-verliesrekening als het betreffende actief is (door)verkocht aan een derde. Als echter sprake is van een verlies op vlottende activa of een bijzondere waardevermindering van vaste activa, neemt de vennootschap zijn aandeel in dit verlies direct.

Overige financiële vaste activa
Kapitaalbelangen die niet worden aangemerkt als deelneming worden onder de effecten gerubriceerd.

Vorderingen op niet-geconsolideerde deelnemingen worden initieel gewaardeerd tegen de reële waarde, vermeerderd met direct toerekenbare transactiekosten. Vervolgens worden deze vorderingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve-rentemethode, verminderd met bijzondere waardeverminderingsverliezen.

De grondslagen voor de overige financiële vaste activa zijn verder opgenomen onder Financiële instrumenten.

Dividenden worden verantwoord in de periode waarin zij betaalbaar worden gesteld. Dividenden van deelnemingen die worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, worden verantwoord als opbrengsten uit deelnemingen (onder de financiële baten).

Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa

Voor materiële en immateriële vaste activa en deelnemingen waarin invloed van betekenis kan worden uitgeoefend wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat deze activa onderhevig zijn aan bijzondere waardeverminderingen. Als dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief geschat. De realiseerbare waarde is de hoogste van de bedrijfswaarde en de opbrengstwaarde. Als het niet mogelijk is de realiseerbare waarde te schatten voor een individueel actief, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort.

Wanneer de boekwaarde van een actief of een kasstroomgenererende eenheid hoger is dan de realiseerbare waarde, wordt een bijzonder waardeverminderingsverlies verantwoord voor het verschil tussen de boekwaarde en de realiseerbare waarde. Indien sprake is van een bijzonder waardeverminderingsverlies van een kasstroomgenererende eenheid, wordt het verlies allereerst toegerekend aan goodwill die is toegerekend aan de kasstroomgenererende eenheid. Een eventueel restant verlies wordt toegerekend aan de andere activa van de eenheid naar rato van hun boekwaarden.

Verder wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er enige indicatie is dat een in eerdere jaren verantwoord bijzonder waardeverminderingsverlies is verminderd. Als een dergelijke indicatie aanwezig is, wordt de realiseerbare waarde van het betreffende actief (of kasstroomgenererende eenheid) geschat.

Terugneming van een eerder verantwoord bijzonder waardeverminderingsverlies vindt alleen plaats als sprake is van een wijziging van de gehanteerde schattingen bij het bepalen van de realiseerbare waarde sinds de verantwoording van het laatste bijzonder waardeverminderingsverlies. In dat geval wordt de boekwaarde van het actief (of kasstroomgenererende eenheid) opgehoogd tot de geschatte realiseerbare waarde, maar niet hoger dan de boekwaarde die bepaald zou zijn (na afschrijvingen) als in voorgaande jaren geen bijzonder waardeverminderingsverlies voor het actief (of kasstroomgenererende eenheid) zou zijn verantwoord.

Een bijzonder waardeverminderingsverlies voor goodwill wordt niet teruggenomen in een volgende periode.

In afwijking van datgene wat hiervoor is gesteld, wordt op iedere balansdatum de realiseerbare waarde bepaald voor immateriële vaste activa die nog niet in gebruik zijn

genomen (ongeacht of sprake is van aanwijzingen voor een bijzondere waardevermindering).

Voor verkoop beschikbare vaste activa worden gewaardeerd tegen boekwaarde of lagere opbrengstwaarde.

Voorraden

De voorraden worden gewaardeerd tegen kostprijs of lagere opbrengstwaarde. De kostprijs bestaat uit de verkrijgings- of vervaardigingsprijs (alle kosten die samenhangen met de verkrijging of vervaardiging) en gemaakte kosten om de voorraden op hun huidige plaats en in hun huidige staat te brengen. De opbrengstwaarde is de geschatte verkoopprijs onder aftrek van direct toerekenbare verkoopkosten. Bij de bepaling van de opbrengstwaarde wordt rekening gehouden met de incourantheid van de voorraden.

Grond- en hulpstoffen en handelsgoederen worden gewaardeerd tegen aanschafprijs op basis van de 'first-in, first-out' (FIFO)-methode of lagere opbrengstwaarde.

Handelskortingen, rabatten en soortgelijke (te) ontvangen vergoedingen met betrekking tot de inkoop van voorraden worden in mindering gebracht op de verkrijgingsprijs.

Onderhanden projecten

De post onderhanden projecten bestaat uit het saldo van gerealiseerde projectkosten, toegerekende winst, verwerkte verliezen en reeds gedeclareerde termijnen.

In de waardering van onderhanden projecten worden de kosten begrepen die direct betrekking hebben op het project (zoals personeelskosten voor werknemers direct werkzaam aan het project, kosten van constructiematerialen, kosten van uitrusting die bij de uitvoering van het project worden gebruikt), de kosten die toerekenbaar zijn aan projectactiviteiten in het algemeen en toewijsbaar zijn aan het project (onder meer verzekeringskosten, kosten van ontwerp en technische assistentie en overheadkosten van projectactiviteiten en rente op schulden over het tijdvak dat aan het project kan worden toegerekend) en andere kosten die contractueel aan de opdrachtgever kunnen worden toegerekend.

De toerekening van opbrengsten, kosten en winstneming op onderhanden projecten geschiedt naar rato van de verrichte prestaties bij de uitvoering van het werk ('percentage of completion'-methode). De mate waarin prestaties van een onderhanden project zijn verricht wordt bepaald aan de hand van de tot de balansdatum gemaakte technische voortgang van de installatie.

Verwerking vindt plaats zodra een betrouwbare schatting kan worden gemaakt van het resultaat van een onderhanden project.

Het resultaat van een aanneemcontract kan betrouwbaar worden ingeschat als de totale projectopbrengsten, de vereiste projectkosten om het project af te maken en de mate waarin het onderhanden project is voltooid betrouwbaar kunnen worden vastgesteld, het waarschijnlijk is dat de economische voordelen naar de vennootschap zullen toevloeien en de aan het onderhanden project toe te rekenen projectkosten duidelijk te onderscheiden zijn en op betrouwbare wijze te bepalen zijn.

Het resultaat van een regiecontract kan betrouwbaar worden ingeschat als het waarschijnlijk is dat de economische voordelen naar de vennootschap zullen toevloeien en de aan het onderhanden project toe te rekenen projectkosten duidelijk te onderscheiden zijn en op betrouwbare wijze te bepalen zijn.

Indien het resultaat van een onderhanden project niet betrouwbaar kan worden ingeschat, worden de projectopbrengsten slechts verwerkt in de winst-en-verliesrekening tot het bedrag van de gemaakte projectkosten dat waarschijnlijk kan worden verhaald. De projectkosten worden verwerkt in de winst-en-verliesrekening in de periode waarin ze zijn gemaakt.

Onder projectopbrengsten wordt verstaan de in het contract overeengekomen opbrengsten vermeerderd met eventuele opbrengsten op grond van meer- of minderwerk, claims en vergoedingen, indien en voor zover het waarschijnlijk is dat de opbrengsten zullen worden gerealiseerd en betrouwbaar kunnen worden bepaald. De projectopbrengsten worden bepaald op de reële waarde van de tegenprestaties die is of zal worden ontvangen.

Uitgaven die verband houden met projectkosten die na de balansdatum tot te verrichten prestaties leiden, worden als onderdeel van de voorraden (vooruitbetalingen) verwerkt indien het waarschijnlijk is dat ze in een volgende periode zullen leiden tot opbrengsten. Verwerking van de projectkosten in de winst-en-verliesrekening vindt plaats als de prestaties in het project worden geleverd en zijn gerealiseerd. Verwachte verliezen op onderhanden projecten worden onmiddellijk in de winst-en-verliesrekening verwerkt. Het bedrag van het verlies wordt bepaald ongeacht of het project reeds is aangevangen, het stadium van realisatie van het project of het bedrag aan winst dat wordt verwacht op andere, niet gerelateerde projecten.

Vorderingen

Voor de grondslagen van vorderingen wordt verwezen naar de grondslag Financiële instrumenten.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde. Indien liquide middelen niet ter vrije beschikking staan, wordt hiermee rekening gehouden bij de waardering en opgenomen in de toelichting bij noot 10.

Liquide middelen die naar verwachting langer dan 12 maanden niet ter beschikking staan van de onderneming, worden gerubriceerd als financiële vaste activa.

Eigen Vermogen

Uitgegeven financiële instrumenten die op grond van de economische realiteit worden aangemerkt als eigenvermogensinstrumenten, worden gepresenteerd onder het eigen vermogen. Uitkeringen aan houders van deze instrumenten worden in mindering op het eigen vermogen gebracht na aftrek van eventueel hiermee verband houdend voordeel uit hoofde van belasting naar de winst.

Uitgegeven financiële instrumenten die op grond van de economische realiteit worden aangemerkt als een financiële verplichting, worden gepresenteerd onder schulden. Rente, dividenden, baten en lasten met betrekking tot deze financiële instrumenten worden in de winst-en-verliesrekening verantwoord als kosten of opbrengsten.

Agio

De door de aandeelhouders ingebrachte bedragen boven het nominaal aandelenkapitaal worden verantwoord als agio. Hieronder worden tevens begrepen additionele vermogensstortingen door bestaande aandeelhouders zonder uitgifte van aandelen of uitgifte van rechten tot het nemen of verkrijgen van aandelen van de onderneming.

Kosten en kapitaalbelasting verbonden aan de plaatsing van aandelen die niet worden geactiveerd, worden onder aftrek van belastingeffecten, ten laste van het agio gebracht. Indien en voorzover het agio ontoereikend is, worden de bedragen ten laste van de overige reserves gebracht.

Aandeel in het groepsvermogen dat niet aan de rechtspersoon toekomt

Het minderheidsbelang derden wordt gewaardeerd op het proportionele deel van derden in de nettowaarde van de activa en verplichtingen van een geconsolideerde maatschappij, bepaald volgens de waarderingsgrondslagen van de onderneming.

Voorzieningen

Een voorziening wordt in de balans opgenomen, wanneer er sprake is van:

- een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting die het gevolg is van een gebeurtenis in het verleden; en
- van die verplichting een betrouwbare schatting kan worden gemaakt; en
- het waarschijnlijk is dat voor afwikkeling van die verplichting een uitstroom van middelen nodig is.

Rechten en verplichtingen voortvloeiend uit eenzelfde overeenkomst worden niet in de balans opgenomen indien en voor zover noch de onderneming noch de tegenpartij heeft gepresteerd. Opname in de balans geschiedt wanneer de nog te ontvangen respectievelijk te leveren prestatie en tegenprestatie niet (meer) met elkaar in evenwicht zijn en dit voor de onderneming nadelige gevolgen heeft.

Indien (een deel van) de uitgaven die noodzakelijk zijn om een voorziening af te wikkelen waarschijnlijk geheel of gedeeltelijk door een derde worden vergoed bij afwikkeling van de voorziening, wordt de vergoeding als afzonderlijk actief gepresenteerd.

Indien de tijdswaarde van geld materieel is en de periode waarover de uitgaven contant worden gemaakt meer dan een jaar is, worden voorzieningen gewaardeerd tegen de contante waarde van de beste schatting van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen en verliezen af te wikkelen. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde indien de tijdswaarde van het geld niet materieel is of de periode waarover de uitgaven contant worden gemaakt maximaal een jaar is.

Voorziening lange termijn bonussen

De voorziening lange termijn bonussen betreft een voorziening voor toekomstige bonusuitkeringen. De voorziening betreft het geschatte bedrag van de in de toekomst uit te keren bonusuitkeringen. De berekening is gebaseerd op gedane toezeggingen en realisatiekansen.

Voorziening voor verlieslatende contracten

De voorziening voor verlieslatende contracten betreft het negatieve verschil tussen de verwachte voordelen uit de door de onderneming na de balansdatum te ontvangen prestaties en de onvermijdbare kosten om aan de verplichtingen te voldoen. De onvermijdbare kosten zijn de kosten die ten minste moeten worden gemaakt om van de overeenkomst af te komen, zijnde de laagste van enerzijds de kosten bij het voldoen aan de verplichtingen en anderzijds de vergoedingen of boetes bij het niet voldoen aan de verplichtingen.

Langlopende schulden

Voor de grondslagen van langlopende schulden wordt verwezen naar de grondslag Financiële instrumenten.

Kortlopende schulden

Voor de grondslagen van kortlopende schulden wordt verwezen naar de grondslag Financiële instrumenten.

Netto-omzet

Opbrengst uit verkoop van goederen

Opbrengsten uit verkoop van goederen worden verantwoord in de netto-omzet tegen de reële waarde van de ontvangen of te ontvangen vergoedingen na aftrek van retouren en tegemoetkomingen, kortingen, belastingen en heffingen, zoals energie- en omzetbelasting alsmede netbeheervergoedingen. Opbrengsten van geleverde goederen worden in de winst-en-verliesrekening verwerkt wanneer de belangrijke risico's en voordelen van eigendom aan de koper zijn overgedragen, het bedrag van de opbrengsten op betrouwbare wijze kan worden bepaald, de inning van de verschuldigde vergoeding waarschijnlijk is, de hiermee verband houdende kosten of eventuele retouren van goederen betrouwbaar kunnen worden ingeschat en er geen sprake is van voortgezette betrokkenheid bij de goederen.

Opbrengsten uit de verkoop van energie aan eindverbruikers worden opgenomen op het moment van levering. Bij levering worden de voordelen van het eigendom en het risico van een eventuele waardevermindering overgedragen aan de afnemer. Onder eindverbruikers verstaan wij particuliere en zakelijke klanten, maar ook de doorlevering van energie aan een externe programma verantwoordelijke.

Energieverbruik van particuliere en klein zakelijke klanten wordt vastgesteld op basis van jaarlijkse meterstanden die gedurende het jaar periodiek worden gemeten. De jaarlijkse omzet uit energie wordt bepaald op basis van het uit hoofde van energie gefactureerde

bedrag, vermeerderd met vaste lasten en het geschatte nog te factureren (zowel nog te debiteren als nog te crediteren) energieverbruik, onder aftrek van het nog te factureren verbruik van eind vorig boekjaar.

Diensten
Opbrengsten uit het verlenen van diensten worden opgenomen in de netto-omzet tegen de reële waarde van de ontvangen of te ontvangen vergoeding, na aftrek van tegemoetkomingen en kortingen. Opbrengsten uit het verlenen van diensten worden in de winst-en-verliesrekening verwerkt wanneer het bedrag van de opbrengsten op betrouwbare wijze kan worden bepaald, de inning van de te ontvangen vergoeding waarschijnlijk is, de mate waarin de dienstverlening op balansdatum is verricht betrouwbaar kan worden bepaald en de reeds gemaakte kosten en de kosten die (mogelijk) nog moeten worden gemaakt om de dienstverlening te voltooien op betrouwbare wijze kunnen worden bepaald.

Indien het resultaat van een bepaalde opdracht tot dienstverlening niet op betrouwbare wijze kan worden bepaald, worden de opbrengsten verwerkt tot het bedrag van de kosten van de dienstverlening die worden gedekt door de opbrengsten.

Opbrengsten uit hoofde van verleende diensten worden in de winst-en-verliesrekening als netto-omzet opgenomen naar rato van het stadium van voltooiing van de transactie op verslagdatum. Het stadium van voltooiing wordt bepaald aan de hand van beoordelingen van de verrichte werkzaamheden de tot dat moment verrichte dienstverlening als percentage van de totaal te verrichten dienstverlening.

Bedragen die worden gefactureerd en geïncasseerd voor derden worden niet als opbrengst verantwoord. Hiervan is sprake doordat Greenchoice namens de netbeheerders de facturering voor transport van elektriciteit en gas uitvoert. Deze opbrengsten en kosten worden niet meegenomen in de omzet en kostprijs omzet van Greenchoice, maar gepresenteerd als overlopende post op de balans.

Kosten van grond- en hulpstoffen
Onder de inkoopwaarde van de omzet wordt verstaan de kosten die direct toerekenbaar zijn aan de geleverde goederen en diensten. Terugleveringen vanuit onze eigen programma verantwoordelijkheid zijn onderdeel van de kosten grond- en hulpstoffen.

Ter afdekking van het prijsrisico op met klanten afgesloten verkoopcontracten waarin de verkoopprijs voor gas en elektriciteit vaststaat gedurende de looptijd van de

overeenkomst, worden door de vennootschap op termijn elektriciteit en gas ingekocht door middel van termijncontracten. Deze inkoopcontracten zijn aangegaan en blijven in stand met als enig doel het daadwerkelijk verkrijgen van elektriciteit en gas in overeenstemming met het verwachte verbruik van klanten. Deze contracten worden pas op het moment van feitelijke levering gewaardeerd en in de balans opgenomen.

Overheidssubsidies

Exploitatiesubsidies worden ten gunste gebracht van de winst-en-verliesrekening in het jaar waarin de gesubsidieerde bestedingen zijn gemaakt of waarin de opbrengsten zijn gederfd, of het exploitatietekort zich heeft voorgedaan. De vooruit ontvangen bedragen (zowel kort- als langlopend) worden onder de overlopende passiva opgenomen.

Subsidies met betrekking tot investeringen in materiële vaste activa worden in mindering gebracht op het desbetreffende actief en als onderdeel van de afschrijvingen verwerkt in de geconsolideerde winst-en-verliesrekening

Lonen en salarissen

Personeelsbeloningen uit hoofde van een arbeidsovereenkomst worden als last verwerkt in de periode waarin de arbeidsprestatie is verricht. Voor zover de verschuldigde beloningen niet zijn uitbetaald, wordt daarvoor een verplichting op de balans opgenomen. Ook de opbouw van rechten op bonussen wordt hieronder begrepen. Als de reeds uitbetaalde bedragen de verschuldigde beloningen overtreffen, wordt een overlopend actief opgenomen voor zover er sprake zal zijn van terugbetaling door het personeel of van verrekening met toekomstige betalingen door de rechtspersoon.

Een verwachte vergoeding ten gevolge van winstdelingen en bonusbetalingen worden verantwoord indien de verplichting tot betaling van die vergoeding is ontstaan op of vóór balansdatum en een betrouwbare schatting van de verplichtingen kan worden gemaakt.

Indien een beloning wordt betaald, waarbij geen rechten worden opgebouwd (bijvoorbeeld doorbetaling in geval van ziekte of arbeidsongeschiktheid), worden de verwachte lasten verantwoord in de periode waarover deze beloning is verschuldigd. Voor op balansdatum bestaande verplichtingen tot het in de toekomst doorbetalen van beloningen (inclusief ontslagvergoedingen) aan personeelsleden die op balansdatum naar verwachting blijvend geheel of gedeeltelijk niet in staat zijn om werkzaamheden te verrichten door ziekte of arbeidsongeschiktheid, wordt een voorziening opgenomen.

De verantwoorde verplichting betreft de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de desbetreffende verplichting op balansdatum af te wikkelen. De beste schatting is gebaseerd op contractuele afspraken met personeelsleden (CAO en individuele arbeidsovereenkomsten). Toevoegingen aan en vrijval van verplichtingen worden ten laste respectievelijk ten gunste van de winst-en-verliesrekening gebracht.

Pensioenlasten

Met ingang van 1 januari 2019 heeft Greenchoice een nieuwe pensioenregeling voor haar werknemers afgesloten.

De pensioenregeling is ondergebracht bij Zwitserleven, handelsnaam van de pensioenuitvoerder SRLEV N.V. De uitvoeringsovereenkomst met de pensioenuitvoerder heeft een looptijd van 5 jaar.

De pensioenregeling wordt volgens de Pensioenwet gekarakteriseerd als premieovereenkomst. De werkgeverspremie is gebaseerd op een leeftijdsafhankelijke premiestaffel van maximaal 31,5% van de pensioengrondslag. De bijdrage is voor iedere werknemer gelijk en bedraagt 4,3% van de pensioengrondslag.

Uitgangspunt van de pensioenregeling is dat de in de verslagperiode te verwerken pensioenlast gelijk is aan de over die periode aan de pensioenverzekeraar verschuldigde pensioenpremies. Eventuele tekorten bij Zwitserleven hoeven niet bijgestort te worden door Greenchoice. Voor zover de verschuldigde premies op balansdatum nog niet zijn voldaan, wordt hiervoor een verplichting opgenomen. Als de op balansdatum reeds betaalde premies de verschuldigde premies overtreffen, wordt een overlopende actiefpost opgenomen voor zover sprake zal zijn van terugbetaling door de verzekeraar of van verrekening met in de toekomst verschuldigde premies.

Overige bedrijfskosten

De kosten worden bepaald op basis van historische kosten en toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben.

Rentebaten en -lasten

De rentebaten en -lasten hebben betrekking op liquide middelen en verstrekte en opgenomen leningen. Rentebaten worden verantwoord in de periode waartoe zij behoren, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende actiefpost. Rentelasten en soortgelijke lasten worden verantwoord in de periode waartoe zij behoren.

Belastingen

Belastingen omvatten de over de verslagperiode verschuldigde en verrekenbare winstbelastingen en latente belastingen. De belastingen worden in de winst-en-verliesrekening opgenomen, behalve voor zover deze betrekking hebben op posten die rechtstreeks in het eigen vermogen worden opgenomen, in welk geval de belasting in het eigen vermogen wordt verwerkt, of op overnames.

De over het boekjaar verschuldigde en verrekenbare belasting is de naar verwachting te betalen belasting over de belastbare winst over het boekjaar, berekend aan de hand van belastingtarieven die zijn vastgesteld op verslagdatum, dan wel waartoe materieel al op verslagdatum is besloten, en eventuele correcties op de over voorgaande jaren verschuldigde belasting.

Indien de boekwaardes van activa en verplichtingen ten behoeve van de financiële verslaggeving afwijken van hun fiscale boekwaardes, is sprake van tijdelijke verschillen.

Voor belastbare tijdelijke verschillen wordt een voorziening latente belastingverplichtingen getroffen.

Voor verrekenbare tijdelijke verschillen, beschikbare voorwaartse verliescompensatie en nog niet gebruikte fiscale verrekeningsmogelijkheden wordt een latente belastingvordering opgenomen, maar uitsluitend voor zover het waarschijnlijk is dat er in de toekomst fiscale winsten beschikbaar zullen zijn voor verrekening respectievelijk compensatie. Latente belastingvorderingen worden per iedere verslagdatum herzien en verlaagd voor zover het niet langer waarschijnlijk is dat het daarmee samenhangende belastingvoordeel zal worden gerealiseerd.

Voor belastbare tijdelijke verschillen inzake groepsmaatschappijen, deelnemingen en joint ventures wordt een latente belastingverplichting opgenomen tenzij de onderneming in staat is het tijdstip van afloop van het tijdelijke verschil te bepalen en het waarschijnlijk is dat het tijdelijke verschil in de voorzienbare toekomst niet zal aflopen.

Voor verrekenbare tijdelijke verschillen inzake groepsmaatschappijen, deelnemingen en joint ventures wordt een latente belastingvordering opgenomen uitsluitend voor zover het waarschijnlijk is dat het tijdelijke verschil in de voorzienbare toekomst afloopt en er fiscale winst beschikbaar zal zijn ter compensatie van het tijdelijk verschil.

Latente belastingvorderingen en -verplichtingen worden in de balans gesaldeerd gepresenteerd indien voor zover de onderneming beschikt over een deugdelijk juridisch

instrument om niet-latente belastingvorderingen te verrekenen met niet-latente belastingverplichtingen, voor zover deze betrekking hebben op hetzelfde boekjaar en de belastinglatenties verband houden met winstbelastingen die door dezelfde fiscale autoriteit worden geheven op dezelfde belastbare rechtspersoon, of dezelfde fiscale eenheid.

De waardering van latente belastingverplichtingen en latente belastingvorderingen wordt gebaseerd op de fiscale gevolgen van de door de vennootschap op balansdatum voorgenomen wijze van realisatie of afwikkeling van zijn activa, voorzieningen, schulden en overlopende passiva. Latente belastingvorderingen en -verplichtingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Fiscale eenheid

De onderneming vormt samen met GIPP Energy Holding B.V., Greenchoice Hartelkanaal B.V., Qurrent Renewable Energy B.V., Qurrent Nederland B.V., Energie Transitie Groep N.V., Huismerk Energie N.V., Greenchoice Zakelijk N.V., Energy Trading Company B.V., Energieondernemers B.V., International Solar B.V., International Solar Projects I B.V., International Solar Projects II B.V., International Solar Projects V B.V., KiesZon Huur B.V., Yellow Step Solar B.V., LeaseZon I B.V. en KiesZon voor de Toekomst B.V. een fiscale eenheid voor de vennootschapsbelasting.

Per 31 augustus 2021 zijn International Solar Projects X B.V., International Solar Projects XIII B.V. en International Solar Projects XV B.V. onderdeel van de fiscale eenheid voor de vennootschapsbelasting.

Per 27 september 2021 maken International Solar Projects III B.V. en International Solar Projects IV B.V. als gevolg van de verkoop van de aandelen geen deel meer uit van de fiscale eenheid.

De vennootschapsbelasting is in elk van de vennootschappen opgenomen voor dat deel dat de desbetreffende vennootschap als zelfstandig belastingplichtige verschuldigd zou zijn.

Aandeel in resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen

Het aandeel in het resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen omvat het aandeel van de groep in de resultaten van deze deelnemingen, bepaald op basis van de grondslagen van de groep. Resultaten op transacties, waarbij overdracht van activa en passiva tussen de groep en de niet-geconsolideerde deelnemingen en tussen niet-geconsolideerde deelnemingen onderling heeft plaatsgevonden, zijn niet verwerkt voor zover deze als niet gerealiseerd kunnen worden beschouwd.

De resultaten van deelnemingen die gedurende het boekjaar zijn verworven of afgestoten worden vanaf het verwervingsmoment respectievelijk tot het moment van afstoting verwerkt in het resultaat van de groep.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode.

De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen en beleggingen die zonder beperkingen en zonder materieel risico van waardeverminderingen als gevolg van de transactie kunnen worden omgezet in geldmiddelen.

Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest, ontvangen dividenden en winstbelastingen zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. Betaalde dividenden zijn opgenomen onder de kasstroom uit financieringsactiviteiten.

De verkrijgingsprijs van de verworven groepsmaatschappij is opgenomen onder de kasstroom uit investeringsactiviteiten, voor zover betaling in geld heeft plaatsgevonden. De in de verworven groepsmaatschappij aanwezige geldmiddelen zijn op de aankoopprijs in mindering gebracht.

Kasstromen uit financiële afgeleide instrumenten die worden verantwoord als hedges worden in dezelfde categorie ingedeeld als de kasstromen uit de afgedekte balansposten. Kasstromen uit financiële derivaten waarbij hedge accounting niet langer wordt toegepast, worden consistent met de aard van het instrument ingedeeld, vanaf de datum waarop de hedge accounting is beëindigd.

Verbonden partijen

Transacties met verbonden partijen (zie noot 3 en noot 36 voor de geïdentificeerde verbonden partijen) worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Van deze transacties wordt de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht toegelicht.

Gebeurtenissen na balansdatum

Gebeurtenissen die nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum en die blijken tot aan de datum van het opmaken van de jaarrekening worden verwerkt in de jaarrekening.

Gebeurtenissen die geen nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum worden niet in de jaarrekening verwerkt. Als dergelijke gebeurtenissen van belang zijn voor de oordeelsvorming van de gebruikers van de jaarrekening, worden de aard en de geschatte financiële gevolgen ervan toegelicht in de jaarrekening.

Toelichting op de geconsolideerde balans per 31 december 2021

Vaste activa

1. Immateriële vaste activa

€	Ontwikkelings-kosten	Intellectuele eigendom	Goodwill	Klanten-portefeuille	Acquisitie-kosten	Vooruitbetaald immateriële vaste activa	Totaal
Stand per 1 januari 2021							
Aanschaffingswaarde	13.274.301	22.500	34.241.750	40.110.548	29.390.437	2.207.031	119.246.567
Cumulatieve afschrijvingen	-7.577.845	-	-6.434.218	-8.156.981	-16.477.176	-	-38.646.220
Boekwaarde per 1 januari 2021	**5.696.456**	**22.500**	**27.807.532**	**31.953.567**	**12.913.261**	**2.207.031**	**80.600.347**
Mutaties							
Investeringen	1.858.091	247.660	1.971.448	-	7.977.481	1.430.415	13.485.095
Gereedgekomen	802.919	-	-	-	1.404.112	-2.207.031	-
Afschrijvingen	-3.529.827	-3.907	-2.942.222	-4.331.217	-10.881.188	-	-21.688.361
Waardeverminderingen	-	-	-	-	-410.560	-	-410.560
Desinvesteringen	-	-	-	-	-72.743	-	-72.743
Afschrijvingen op desinvesteringen	-	-	-	-	72.743	-	72.743
Saldo mutaties	**-868.817**	**243.753**	**-970.774**	**-4.331.217**	**-1.910.155**	**-776.616**	**-8.613.826**
Stand per 31 december 2021							
Aanschaffingswaarde	15.935.311	270.160	36.213.198	40.110.548	38.699.287	1.430.415	132.658.919
Cumulatieve afschrijvingen	-11.107.672	-3.907	-9.376.440	-12.488.198	-27.285.621	-	-60.261.838
Cumulatieve waardevermindering	-	-	-	-	-410.560	-	-410.560
Boekwaarde per 31 december 2021	**4.827.639**	**266.253**	**26.836.758**	**27.622.350**	**11.003.106**	**1.430.415**	**71.986.521**

De ontwikkelingskosten betreffen de kosten voor ontwikkeling van operationele systemen voor een bedrag van € 15,9 miljoen (2020: € 13,3 miljoen). De ontwikkelingskosten worden in 3 tot 5 jaar afgeschreven.
Voor de totaal geactiveerde ontwikkelingskosten (inclusief de vooruitbetaalde immateriële vaste activa) is per jaareinde 2021 een wettelijke reserve gevormd van € 5,3 miljoen (zie ook noot 44).

De ten laste van de winst-en-verliesrekening gebrachte ontwikkelingskosten, inclusief afschrijvingen op geactiveerde kosten, bedragen € 3,5 miljoen (2020: € 3,7 miljoen).

In 2016 heeft Greenchoice B.V. 100% van de aandelen in International Solar B.V. verkregen. De verkrijgingsprijs bestaat uit een directe betaling (inclusief advieskosten) en voorwaardelijke koopsomverplichtingen in de vorm van een earn-out. De earn-out is afhankelijk van de verwachte kasstromen uit vastgestelde projecten, waarvan een vast percentage toekomt aan de verkopers. De earn-out is gespreid betaald in de periode 2017 tot en met 2021. De omvang van de earn-out was afhankelijk van de omvang van de vastgestelde projecten van International Solar B.V. en het verwachte rendement op deze projecten. Eind 2021 is de uit te keren earn-out vastgesteld op nihil (2020: € 1,9 miljoen), de investering in goodwill uit hoofde van de earn-out in 2021 bedraagt € 0,4 miljoen (2020: € 2,3 miljoen) en de aanschafwaarde van de goodwill uit hoofde van de earn-out bedraagt per ultimo 2021 € 20,8 miljoen (2020: € 19,4 miljoen).

De goodwill zal over de verwachte economische levensduur van 10 tot 15 jaar (gebaseerd op de gemiddelde verwachte projectduur) worden afgeschreven.

De klantenportefeuille van Qurrent Renewable Energy B.V. ad € 27,8 miljoen wordt met ingang van 1 oktober 2018 in 10 jaar afgeschreven.
De klantenportefeuille van Energie Transitie Groep N.V. ad € 12,4 miljoen wordt met ingang van 1 januari 2020 in 7 jaar afgeschreven.

In 2021 bedraagt de investering in acquisitiekosten totaal € 9,4 miljoen. De acquisitiekosten worden in 1 tot 5 jaar afgeschreven op basis van de contractduur van klanten.

Onder de vooruitbetaalde immateriële vaste activa zijn kosten opgenomen met betrekking tot de aankoop en ontwikkeling van operationele IT-systemen die in gebruik zijn bij Greenchoice. In boekjaar 2021 is een deel in gebruik genomen en derhalve opgenomen onder ontwikkelingskosten.

Bijzondere waardeverandering immateriële vaste activa

In 2021 heeft op de acquisitiekosten een bijzondere waardevermindering van € 0,4 miljoen plaatsgevonden als gevolg van een verlieslatend contract.

2. Materiële vaste activa

€	Bedrijfs-gebouwen en -terreinen	Machines en installaties	Inventaris	Vervoer-middelen	Andere vaste bedrijfs-middelen	Vooruit-betalingen en bedrijfs-activa in uitvoering	Totaal
Stand per 1 januari 2021							
Aanschaffingswaarde	2.114.970	95.761.492	4.440.489	265.248	1.720.700	22.273.881	126.576.780
Cumulatieve afschrijvingen	-697.627	-23.602.976	-2.719.746	-210.503	-816.509	-	-28.047.361
Boekwaarde per 1 januari 2021	**1.417.343**	**72.158.516**	**1.720.743**	**54.745**	**904.191**	**22.273.881**	**98.529.419**
Mutaties							
Investeringen	59.212	15.937.141	447.155	-	-	25.586.771	42.030.279
Gereedgekomen	-	22.273.881	-	-	-	-22.273.881	-
Afschrijvingen	-212.999	-6.822.566	-783.604	-12.168	-84.382	-	-7.915.719
Desinvesteringen	-	-40.784	-	-11.104	-86.801	-	-138.689
Afschrijvingen op desinvesteringen	-	4.703	-	11.103	43.798	-	59.604
Deconsolidaties	-	-46.990.950	-	-	-	-8.263.201	-55.254.151
Saldo mutaties	**-153.787**	**-15.638.575**	**-336.449**	**-12.169**	**-127.385**	**-4.950.311**	**-21.218.676**
Stand per 31 december 2021							
Aanschaffingswaarde	2.174.182	80.732.574	4.887.643	254.145	1.633.899	17.323.570	107.006.013
Cumulatieve afschrijvingen	-910.626	-24.212.633	-3.503.350	-211.568	-857.093	-	-29.695.270
Boekwaarde per 31 december 2021	**1.263.556**	**56.519.941**	**1.384.293**	**42.577**	**776.806**	**17.323.570**	**77.310.743**

De bedrijfsgebouwen en terreinen worden in 20 jaar afgeschreven.

Onder de machines en installaties zijn zowel de acht windturbines van Hartel2 als de zonnestroominstallaties gerealiseerd door KiesZon verwerkt, deze worden in 15 jaar afgeschreven.

De deconsolidaties onder de machines en installaties betreffen het deconsolideren van de zonnestroominstallaties van International Solar Projects III B.V. en International Solar Projects IV B.V. Door de verkoop van het meerderheidsbelang in International Solar Projects III B.V. en International Solar Projects IV B.V. worden deze niet meer in de consolidatie opgenomen.

Inventarissen worden in 3 tot 5 jaar afgeschreven, vervoermiddelen worden in 5 jaar afgeschreven.

De andere vaste bedrijfsmiddelen betreffen zonnepanelen uit het project Zonvast die door Greenchoice zijn geïnstalleerd bij afnemers. De panelen blijven eigendom van Greenchoice. De andere vaste bedrijfsmiddelen worden in 20 jaar afgeschreven.

Onder vooruitbetalingen en bedrijfsactiva in uitvoering zijn de vooruitbetalingen aan voornamelijk zonnestroominstallaties opgenomen, hierop wordt nog niet afgeschreven.

De materiële vaste activa dienen voor een bedrag van € 61,3 miljoen (2020: € 77,7 miljoen) als onderpand voor schulden aan kredietinstellingen.

Bijzondere waardeverandering materiële vaste activa
In 2021 hebben geen bijzondere waardeverminderingen of terugnemingen hiervan plaatsgevonden.

3. Financiële vaste activa

€	Deelnemingen	Vorderingen op deelnemingen	Overige effecten	Actieve belasting-latenties	Overige vorderingen	Totaal
Stand per 1 januari 2021						
Aanschaffingswaarde	7.272.951	1.871.960	225.332	2.637.797	2.094.838	14.102.878
Cumulatieve waardevermindering	-	-	-	-	-421.744	-421.744
Boekwaarde per 1 januari 2021	**7.272.951**	**1.871.960**	**225.332**	**2.637.797**	**1.673.094**	**13.681.134**
Mutaties						
Investeringen	3.085.331	-	-	-	-	3.085.331
Verstrekkingen	-	1.446	-	-	1.750.968	1.752.414
Mutatie	-	-	-	-1.484.954	-	-1.484.954
Resultaat	-226.046	-	-	-	-	-226.046
Bijzondere waardevermindering	-	-	-	-	-4.420	-4.420
Terugneming waardeverminderingen	-	-	-	-	-1.066	-1.066
Desinvesteringen	-1.908.067	-	-	-	-	-1.908.067
Aflossingen	-	-1.390.000	-	-	-1.234.870	-2.624.870
Deconsolidaties	-	-	-	-98.273	-	-98.273
Saldo mutaties	**951.218**	**-1.388.554**	**-**	**-1.583.227**	**510.612**	**-1.509.951**
Stand per 31 december 2021						
Aanschaffingswaarde	8.224.169	483.406	225.332	1.054.570	2.610.936	12.598.413
Cumulatieve waardeverminderingen	-	-	-	-	-427.230	-427.230
Boekwaarde per 31 december 2021	**8.224.169**	**483.406**	**225.332**	**1.054.570**	**2.183.706**	**12.171.183**

Bijzondere waardeverandering financiële vaste activa

In het boekjaar is een terugname op een overige vordering verwerkt van € 1.066 als gevolg van ontvangen aflossingen op de betreffende lening. Tevens is een bijzondere waardevermindering doorgevoerd op overige vorderingen, deze bestaat uit het voorzien van rente en het afboeken van een tweetal overige vorderingen van in totaal € 4.420.

Voor een nadere uiteenzetting wordt verwezen naar noot 31.

Kapitaalbelangen

Greenchoice B.V. te Rotterdam staat aan het hoofd van de groep en heeft de volgende kapitaalbelangen per 31 december 2021:

	31-12-2021	31-12-2020
	%	%
Geconsolideerde deelnemingen:		
GIPP Energy Holding B.V., Rotterdam	100	100
Greenchoice Hartelkanaal B.V., Rotterdam	100	100
Hartel2 B.V., Rotterdam	100	100
Hartel2 V.O.F., Zeist	100	100
Energie Transitie Groep N.V., Nijmegen	100	100
Huismerk Energie N.V., Nijmegen	100	100
Greenchoice Zakelijk N.V., Nijmegen	100	100
Energy Trading Company B.V., Nijmegen	100	100
Energieondernemers B.V., Nijmegen	100	100
Qurrent Renewable Energy B.V, Rotterdam	100	100
Qurrent Nederland B.V., Rotterdam	100	100
International Solar B.V., 's-Hertogenbosch	100	100
International Solar Projects I B.V., Rotterdam	100	100
International Solar Projects II B.V., Rotterdam	100	100
International Solar Projects III B.V., 's-Hertogenbosch	-	100
International Solar Projects IV B.V., 's-Hertogenbosch	-	100
International Solar Projects V B.V., 's-Hertogenbosch	100	100
International Solar Projects VI B.V. t/m XXV B.V., 's-Hertogenbosch	100	-
KiesZon Huur B.V., 's-Hertogenbosch	100	100
Yellow Step Solar B.V., 's-Hertogenbosch	100	100
LeaseZon I B.V., 's-Hertogenbosch	100	100
KiesZon Voor de Toekomst B.V., 's-Hertogenbosch	100	100
KZ P1 B.V., 's-Hertogenbosch	100	100
Overige deelnemingen:		
Etriplus B.V., Venlo	10	10
Crowdinvesting B.V., Amsterdam	20	20
Goede Buren Windpark Streepland B.V., Utrecht	25	25
Greenwave Sustainable Partners B.V.	15	-
Eteck Holding B.V., Waddinxveen	50	50
Hydro Investment Projects B.V., Amsterdam	30	30

Face the Future B.V., Wageningen	50	50
Zunneweide Riessen B.V., Rijssen	10	10
WGV Holding B.V., Rotterdam	50	50
De Wieken B.V., Zwolle	25	25

Deelnemingen

€	31-12-2021	31-12-2020
Overige deelnemingen (waardering kostprijs)		
Etriplus B.V.	81.550	195.350
Crowdinvesting B.V.	187.793	187.793
Goede Buren Windpark Streepland B.V.	572.125	469.000
Greenwave Sustainable Partners B.V.	884.490	-
Zunneweide Riessen B.V.	8.560	8.560
	1.734.518	**860.703**
Overige deelnemingen (waardering nettovermogenswaarde)		
Eteck Holding B.V.	1.364.494	1.589.594
Hydro Investment Projects B.V.	214.502	214.502
Face the Future B.V.	202.483	201.326
WGV Holding B.V.	4.576.175	2.480.562
De Wieken B.V.	131.997	1.926.264
	6.489.651	**6.412.248**
	8.224.169	**7.272.951**

Greenchoice B.V. heeft zowel voor WGV Holding B.V. (€ 2,1 miljoen) als voor Goede Buren Windpark Streepland B.V. (€ 0,1 miljoen) een informele kapitaalstorting (agio) verricht.

Eind september heeft International Solar B.V. een 15% aandelenbelang gekocht in Greenwave Sustainable Partners B.V. voor € 0,9 miljoen. Met deze investering is KiesZon een samenwerkingsverband aangegaan met de aandeelhouder van het overige 85%-belang. Dit aandelenbelang is verwerkt onder overige deelnemingen en gewaardeerd tegen kostprijs.

De deelneming WGV Holding B.V. classificeert zich als joint venture op grond van de samenwerkingsovereenkomst die de vennootschap heeft gesloten met de andere aandeelhouders van WGV Holding B.V.

Vorderingen op deelnemingen

€	31-12-2021	31-12-2020
Hydro Investment Projects B.V.	483.406	481.960
Zunneweide Riessen B.V.	-	1.390.000
	483.406	**1.871.960**

Aan Hydro Investment Projects B.V. zijn vanaf 2015 meerdere leningen verstrekt, met een rente van 0,3%. De leningen worden in onderling overleg afgelost. Er zijn met betrekking tot deze leningen geen zekerheden gesteld. Gezien het feit dat de rente pas betaald wordt op het moment van aflossing van de lening, wordt de rente bij de lening bijgeschreven.

Gedurende het boekjaar 2021 is de (achtergestelde) lening met hoofdsom € 1,4 miljoen aan Zunneweide Riessen B.V. geheel afgelost.

Actieve belastinglatentie

€	2021	2020
Stand per 1 januari	**2.637.797**	**632.886**
Mutatie	-1.484.954	1.608.108
Nieuwe consolidaties	-	396.803
Deconsolidaties	-98.273	-
Stand per 31 december	**1.054.570**	**2.637.797**

De vordering latente vennootschapsbelasting is onder andere gevormd in verband met verrekenbare tijdelijke verschillen uit hoofde van waardering van de klantenportefeuille van Qurrent Renewable Energy B.V. onder de immateriële vaste activa (€ 0,7 miljoen).

Daarnaast is sprake van opgebouwde fiscale voorvoegingsverliezen van Greenchoice Zakelijk N.V., waardoor toekomstige fiscale winsten gecompenseerd kunnen worden (€ 0,1 miljoen).

Deze actieve belastinglatenties hebben een looptijd langer dan een jaar.

Overige vorderingen

€	31-12-2021	31-12-2020
Eteck B.V. en Eteck 2 B.V.	723.213	723.213
International Hydro B.V.	164.908	163.874
Overige	1.295.585	786.007
	2.183.706	**1.673.094**

De vorderingen op Eteck B.V. en Eteck 2 B.V. zijn achtergesteld met een gezamenlijk openstaande (nominale) hoofdsom van € 0,9 miljoen.
Onder de overige vorderingen zijn leningen aan partners in de groene energiesector en een drietal leningen aan personeelsleden opgenomen met een openstaande (nominale) hoofdsom van € 4,5 miljoen. De overeengekomen rente van deze leningen varieert tussen 0% en 8% per jaar. De leningen met aflossingsverplichting (hoofdsom € 3,6 miljoen) dienen uiterlijk eind 2033 afgelost te worden, voor de overige leningen (hoofdsom € 0,9 miljoen) zijn geen aflossingsverplichtingen overeengekomen.

Voor het verstrekken van één van de leningen heeft Greenchoice als zekerheid het pandrecht verkregen op de aandelen van lnternational Hydro B.V. in de vennootschappen WKA Remse GmbH & Co. KG en Hydro lnvestment Projects B.V.

Van het openstaande bedrag per 31 december 2021 is nihil kortlopend.

Vlottende activa

4. Voorraden

€	31-12-2021	31-12-2020
Grond- en hulpstoffen	14.362.627	3.094.774
Handelsgoederen	9.894.846	23.309.758
Vooruitbetaald op voorraden	1.885.435	938.507
	26.142.908	**27.343.039**

De grond- en hulpstoffen betreffen volledig de opslag van gas. De enorm gestegen marktprijzen van gas hebben geleid tot een hogere waardering van de gasvoorraad.

Onder de voorraad handelsgoederen is voor € 5,6 miljoen voorraad zonnepanelen en omvormers opgenomen (2020: € 19,7 miljoen). De afname van de voorraad is ontstaan doordat, als gevolg van COVID-19, geplande zonnestroominstallaties in 2020 doorgeschoven zijn naar 2021.

Daarnaast bestaat de voorraad handelsgoederen voor € 4,3 miljoen uit groencertificaten (2020: € 3,6 miljoen). Groencertificaten vormen een garantie van oorsprong van duurzaam opgewekte elektriciteit en worden door energieleveranciers gebruikt om geleverde elektra te vergroenen. Ingekochte certificaten zijn een jaar geldig en worden als verbruikt beschouwd naar rato van de mate waarin de aan de garantie gekoppelde elektra is geleverd.

5. Onderhanden projecten

€	31-12-2021	31-12-2020
Geactiveerde kosten onderhanden projecten	20.708.640	9.469.796
Gefactureerde termijnen	-15.740.767	-9.412.839
Voorziening verliezen onderhanden projecten	-146.625	-
Toegerekend resultaat	-418.683	1.396.416
	4.402.565	**1.453.372**

De hierboven weergegeven onderhanden projecten bestaan voor € 13,7 miljoen uit projecten met per saldo een debetstand en voor € 9,3 miljoen uit projecten met per saldo een creditstand.

6. Vorderingen op handelsdebiteuren

€	31-12-2021	31-12-2020
Handelsdebiteuren	54.278.250	42.981.080
Voorziening dubieuze vorderingen op handelsdebiteuren	-2.566.324	-2.456.230
	51.711.926	**40.524.850**

In de handelsdebiteuren is een bedrag begrepen van € 2 miljoen (2020: € 2,8 miljoen) met een openstaand saldo langer dan 1 jaar.

7. Belastingen en premies sociale verzekeringen

€	31-12-2021	31-12-2020
Vennootschapsbelasting	998.627	4.067.076
Energiebelasting	-	2.264.966
Omzetbelasting	-	1.234.662
Pensioenen	886	886
	999.513	**7.567.590**

Voor een toelichting op de vennootschapsbelasting wordt verwezen naar de belastingpositie in noot 33.

8. Rekening-courant vorderingen

€	31-12-2021	31-12-2020
Rekening-courant Coöperatie Qurrent U.A.	312.420	241.063
Rekening-courant Zunneweide Riessen B.V.	70.058	1.929.267
Rekening-courant International Solar Projects III B.V.	139.622	-
	522.100	**2.170.329**

Over het openstaande rekening-courant saldo wordt een rente geheven tussen de 4% en 5%. De verwachting is dat de vorderingen binnen een jaar afgelost worden. De boekwaarde van deze vorderingen benadert de reële waarde.

9. Overige vorderingen en overlopende activa

€	31-12-2021	31-12-2020
Vooruitbetaalde en nog te ontvangen inkoopkosten elektra en gas	87.098.363	12.858.342
Nog te verrekenen inzake geleverde elektra en gas	148.518.231	65.302.434
Waarborgsommen	21.284.504	9.654.974
Nog te factureren wind-, biovergistings- en waterkrachtenergie	4.639.486	8.424.402
Nog te factureren overige bedragen	5.510.754	3.950.759
Omzet- en energiebelasting op afgeboekte vorderingen	200.000	567.837
Te ontvangen rente	354.720	143.301
Overige vorderingen en overlopende activa	6.695.411	6.667.500
	274.301.469	**107.569.549**

Vooruitbetaalde en nog te ontvangen inkoopkosten elektra en gas

Hieronder zijn eind 2021 de posities vooruitbetaalde en nog te ontvangen inkopen elektra en gas gesaldeerd per leverancier opgenomen. De stijging van deze positie vergeleken met voorgaand jaar is het gevolg van de weereffecten en de gestegen energieprijzen in 2021.

Nog te verrekenen inzake geleverde elektra en gas

De onder overige vorderingen en overlopende activa opgenomen post “Nog te verrekenen inzake geleverde elektra en gas”, betreft het verschil tussen het werkelijk geschatte verbruik en het in rekening gebrachte voorschot, voor die periode waarover de klant nog geen afrekening heeft ontvangen. De negatieve te verrekenen bedragen zijn opgenomen onder overige schulden en overlopende passiva. Bij het opmaken van de jaarnota’s of eindafrekeningen met klanten wordt op basis van meterstanden uiteindelijk de definitieve vordering of schuld bepaald. De stijging van deze positie vergeleken met voorgaand jaar is het gevolg van gestegen energieprijzen in 2021.

Waarborgsommen

Hieronder worden waarborgsommen aan leveranciers opgenomen. De toename ten opzichte van 2020 kan worden verklaard doordat in 2021 meer aanvullende stortingen aan leveranciers noodzakelijk waren als gevolg van stijgende marktprijzen per jaareinde 2021.

Overige vorderingen en overlopende activa

Onder de overige vorderingen en overlopende activa zijn met name de nog te ontvangen bedragen van derden opgenomen ter grootte van € 2,9 miljoen (2020: € 3,4 miljoen). Tevens zijn hieronder voor € 3,2 miljoen aan vooruitbetaalde kosten (2020: € 1,4 miljoen) opgenomen en diverse overige vorderingen voor € 0,6 miljoen (2020: € 1,8 miljoen).

Alle overige vorderingen en overlopende activa hebben naar verwachting een looptijd korter dan 1 jaar. De boekwaarde van de opgenomen vorderingen benadert de reële waarde, gegeven het kortlopende karakter van de vorderingen en het feit dat waar nodig voorzieningen voor oninbaarheid zijn gevormd.

10. Liquide middelen

De liquide middelen bedragen per 31 december 2021 € 115,5 miljoen (2020: € 36,2 miljoen). De liquide middelen staan tot een bedrag van € 100,1 miljoen (2020: € 5,9 mln) niet ter vrije beschikking. Dit betreft € 94 miljoen (2020 nihil) ontvangen waarborgsommen van leveranciers die niet vrij besteedbaar zijn, € 6,1 miljoen (2020: € 4,5 miljoen) geblokkeerde bedragen zijn ter zekerheid voor afgegeven bankgaranties en geblokkeerde spaarrekeningen en nihil geblokkeerde rekeningen van derden (2020: € 1,4 miljoen).

Groepsvermogen

11. Groepsvermogen

Het eigen vermogen wordt in de enkelvoudige balans nader toegelicht.

Minderheidsbelang derden

€	31-12-2021	31-12-2020
Aandeel derden in Stichting Forest For Ever	57.588	72.388

Voorzieningen

12. Voorzieningen

€	Latente belasting-verplichtingen	Overige voorzieningen	Totaal
Stand per 1 januari 2021	**5.913.359**	**3.017.119**	**8.930.478**
Dotatie ten laste van resultaat	-	5.059.455	5.059.455
Overboeking naar acute vennootschapsbelasting	-152.723	-	-152.723
Onttrekking	-92.137	-2.869.234	-2.961.371
Stand per 31 december 2021	**5.668.499**	**5.207.340**	**10.875.839**

In verband met een belastbaar tijdelijk verschil uit hoofde van de investering in het windmolenpark Hartel2 in 2013 is een passieve belastinglatentie ontstaan van € 4,5 miljoen. Het langlopende deel van deze voorziening bedraagt per jaareinde € 2,1 miljoen. Per 31 december 2021 bedraagt de latente belastingverplichting hiervoor € 2,4 miljoen (2020: € 2,7 miljoen).

Daarnaast is per eind 2020 een latentie gevormd van € 2,2 miljoen, deze hangt samen met de waardering van de klantenportefeuille van de gekochte klanten van Energie Transitie Groep N.V. Per 31 december 2021 bedraagt de latente belastingverplichting hiervoor € 2 miljoen (2020: € 2,2 miljoen).

Als laatste worden diverse immateriële vaste activa fiscaal in één keer ten laste van het resultaat gebracht, de gevormde latentie hiervoor bedraagt € 1,1 miljoen

De voorziening is berekend naar het hoogst geldende belastingtarief. De belastingverplichtingen zullen naar verwachting eind 2030 verrekend zijn.

13. Overige voorzieningen

€	Voorziening voor toekomstig te betalen earn-out	Voorziening lange termijn bonussen	Voorziening verlieslatende contracten	Totaal overige voorzieningen
Stand per 1 januari 2021	**1.902.816**	**1.114.303**	**-**	**3.017.119**
Dotatie ten laste van resultaat	-	-	5.059.455	5.059.455
	1.902.816	1.114.303	5.059.455	8.076.574
Onttrekking	-1.902.816	-966.418	-	-2.869.234
Stand per 31 december 2021	**-**	**147.885**	**5.059.455**	**5.207.340**

De earn-out gerelateerd aan de overnamen van International Solar B.V. is in 2021 afgewikkeld.

Eind 2021 is € 1 miljoen uitgekeerd van de voorziening voor lange termijn bonussen. Van de voorziening voor lange termijn bonussen heeft het gehele bedrag van € 0,1 miljoen een looptijd korter dan één jaar.

Daarnaast is in 2021 een voorziening verlieslatende contracten opgenomen voor € 6,4 miljoen (stand 31 december 2021 € 5,1 miljoen) naar aanleiding van een gewonnen veiling. De voorziening heeft een looptijd korter dan een jaar.

Langlopende schulden

14. Langlopende schulden

€	Stand per 31 december 2021	Aflossings-verplichting < 1 jaar	Langlopend per 31 december 2021	Resterende looptijd > 1 jaar < 5 jaar	Resterende looptijd > 5 jaar	Rente-percentage (%)
Achtergestelde leningen	392.000	4.000	**388.000**	30.000	358.000	-
Obligatieleningen	19.845.000	45.000	**19.800.000**	19.665.000	135.000	5,00
Leningen o/g	43.424.868	5.295.460	**38.129.408**	22.394.616	15.734.792	2,00
	63.661.868	5.344.460	**58.317.408**	42.089.616	16.227.792	

15. Achtergestelde leningen

€	2021	2020
Hoofdsom	430.000	430.000
Cumulatieve aflossing	-34.000	-30.000
Stand per 1 januari	**396.000**	**400.000**
Aflossing	-4.000	-4.000
Saldo mutaties	**-4.000**	**-4.000**
Hoofdsom	430.000	430.000
Cumulatieve aflossing	-38.000	-34.000
Kortlopend deel	-4.000	-4.000
Stand per 31 december	**388.000**	**392.000**

De achtergestelde lening Stichting Doen bestaat uit twee leningdelen. De eerste achtergestelde lening ad € 200.000 is verstrekt aan International Solar Projects I B.V. en de tweede achtergestelde lening ad € 230.000 is verstrekt aan International Solar Projects II B.V. Beide leningdelen zijn verstrekt ter financiering van de ontwikkeling van zonne-energie installaties. Aflossing vindt plaats over een periode van 10 jaar. De eerste aflossing heeft in 2020 plaatsgevonden en uiterlijk december 2026 zal de lening volledig afgelost zijn. Er wordt geen rente in rekening gebracht over de leningdelen, wel is sprake van een winstdeling.

16. Obligatieleningen

€	2021	2020
Hoofdsom	5.550.000	5.550.000
Cumulatieve aflossing	-345.000	-191.750
Stand per 1 januari	**5.205.000**	**5.358.250**
Verhoging	15.000.000	-
Aflossing	-30.000	-153.250
Deconsolidaties	-330.000	-
Saldo mutaties	**14.640.000**	**-153.250**
Hoofdsom	19.950.000	5.550.000
Cumulatieve aflossing	-105.000	-345.000
Kortlopend deel	-45.000	-127.500
Stand per 31 december	**19.800.000**	**5.077.500**

De leningfaciliteiten (gezamenlijk € 20 miljoen) zijn verstrekt ter financiering van de ontwikkeling van zonne-energie installaties. Het rentepercentage bedraagt 4,5% tot 5,5%. De looptijd van de leningen ligt tussen 3 en 7 jaar en uiterlijk op 24 mei 2024 dienen de leningen afgelost te zijn. De leningen mogen indien gewenst boetevrij afgelost worden. Afsluitkosten die direct zijn toe te rekenen aan de lening, zijn in de waardering bij eerste verwerking opgenomen.

De onderneming zal met betrekking tot de financiering van de portefeuille zonnestroomprojecten geen geldlening aangaan die in rang hoger is dan de obligatielening, of zekerheden verstrekken aan een derde (anders dan aan de projectfinancier).

De reële waarde van de obligatieleningen is gelijk aan de nominale waarde.

17. Schulden aan banken

€	Triodos Groenfonds lening - Wind	Triodos Groenfonds lening - Zon	ASN Groenprojecten-fonds	Rabobank	ING Bank	Totaal leningen o/g
Hoofdsom	26.851.296	27.954.159	1.315.525	-	23.732.103	79.853.084
Cumulatieve aflossing	-5.413.262	-5.944.492	-820.395	-	-498.620	-12.676.770
Stand per 1 januari 2021	**21.438.034**	**22.009.667**	**495.130**	**-**	**23.233.483**	**67.176.314**
Verhoging	-	2.945.985	-	19.846.342	-	22.792.327
Aflossing	-2.503.485	-1.871.613	-101.508	-1.736.337	-852.930	-7.065.873
Deconsolidaties	-	-17.097.347	-	-	-22.380.553	-39.477.900
Saldo mutaties	**-2.503.485**	**-16.022.975**	**-101.508**	**18.110.005**	**-23.233.483**	**-23.751.446**
Hoofdsom	26.851.296	11.457.927	1.315.525	19.846.342	852.930	60.324.020
Cumulatieve aflossing	-7.916.747	-5.471.235	-921.903	-1.736.337	-852.930	-16.899.152
Kortlopend deel	-2.550.992	-909.993	-101.507	-1.732.968	-	-5.295.460
Stand per 31 december 2021	**16.383.557**	**5.076.699**	**292.115**	**16.377.037**	**-**	**38.129.408**

De door de ING en Triodos verstrekte leningen aan International Solar Projects III B.V. en International Solar Projects IV B.V. zijn in 2021 als gevolg van de deconsolidatie van International Solar Projects III B.V. en International Solar Projects IV B.V. niet meer op de balans opgenomen.

Triodos Groenfonds lening - Wind

In boekjaar 2018 heeft een herfinanciering van € 24,3 miljoen plaatsgevonden, ter financiering van de exploitatie van 8 windturbines bij het windmolenpark Hartel2 in de provincie Zuid-Holland. De lening heeft een looptijd tot 31 december 2028 en een 11-jaars IRS van 0,984% plus een opslag van 1,30% op jaarbasis.

In boekjaar 2019 heeft tevens een financiering van € 2,5 miljoen plaatsgevonden, ter financiering van een 10 MW Batterij. De lening heeft een looptijd tot 31 december 2028 en een 11-jaars IRS van 0,984% plus een opslag van 1,30% op jaarbasis.

Afsluitkosten die direct zijn toe te rekenen aan de leningen zijn in de waardering bij eerste verwerking opgenomen.

Triodos Groenfonds lening - Zon
Triodos Groenfonds heeft diverse leningen verstrekt met een hoofdsom van € 11,5 miljoen aan International Solar Projects II B.V. ter financiering van de ontwikkeling van zonne-energie installaties. De leningsfaciliteiten hebben een rentepercentage van 1,2% tot 4% en een looptijd van ongeveer 14 jaar. Per kwartaal wordt er afgelost en uiterlijk in 2030 zijn ze geheel afgelost. Afsluitkosten die direct zijn toe te rekenen aan de lening zijn in de waardering bij eerste verwerking opgenomen.

ASN Groenprojectenfonds
ASN heeft twee leningsfaciliteiten verstrekt met een hoofdsom van € 1,3 miljoen ter financiering van de ontwikkeling van zonne-energie installaties. Aflossing vindt plaats over een periode van 14,5 jaar. Het rentepercentage varieert van 2,16% tot 3,6%. Er wordt halfjaarlijks afgelost en uiterlijk in december 2028 zijn ze geheel afgelost.

Rabobank
De Rabobank heeft in boekjaar 2021 acht leningen verstrekt ter financiering van de ontwikkeling van zonne-energie installaties. De leningen, in totaal € 19,8 miljoen, hebben een rentepercentage van 1,35% en het einde van de looptijd is 31 augustus 2035. Met ingang van eind januari 2021 wordt maandelijks afgelost. Afsluitkosten die direct zijn toe te rekenen aan de leningen zijn in de waardering bij eerste verwerking opgenomen.

De reële waarde van de bovenstaande leningen is gelijk aan de nominale waarde.

Kortlopende schulden

18. Schulden aan leveranciers en handelskredieten

€	31-12-2021	31-12-2020
Crediteuren	30.808.121	46.037.778

In het saldo van de crediteuren is per balansdatum een bedrag van € 51.769 (2020: € 58.968) opgenomen als schuld aan verbonden maatschappijen.

De daling ten opzichte van voorgaand jaar wordt veroorzaakt doordat facturen sneller betaald worden om rentekosten te beperken.

19. Belastingen en premies sociale verzekeringen

€	31-12-2021	31-12-2020
Omzetbelasting	29.705.906	31.172.945
Loonheffingen en premies sociale verzekeringen	1.444.088	777.233
Energiebelasting	26.005.179	24.230.503
	57.155.173	**56.180.681**

De toename van de energiebelasting in 2021 wordt veroorzaakt door de afwikkeling van lopende teruggave verzoeken uit oudere leverjaren.

20. Overige schulden en overlopende passiva

€	31-12-2021	31-12-2020
Nog te betalen kosten deelnemingen	1.083.094	2.308.559
Nog te betalen netbeheerkosten	26.640.131	25.739.880
Nog te betalen inkoopkosten elektra en gas	34.249.237	24.857.262
Nog te verrekenen inzake geleverde elektra en gas	126.418.659	57.051.914
Nog te factureren opwekkers	25.098.986	-
Terug te betalen subsidies	2.526.773	-
Reservering bonus	1.637.068	1.000.000
Borgsommen	847.259	1.067.475
Cash collaterals	94.000.000	-
Reservering vakantiegeld en -dagen	1.889.729	1.329.119
Overige schulden en overlopende passiva	14.941.262	4.625.919
	329.332.198	**117.980.128**

Nog te betalen kosten deelnemingen

Onder de nog te betalen kosten deelnemingen is nog te betalen earn-out opgenomen ad € 1,1 miljoen (2020: € 2,3 miljoen), voor een nadere toelichting wordt verwezen naar noot 1.

Nog te betalen netbeheerkosten

Hieronder zijn eind 2021 de posities te betalen netbeheerkosten opgenomen met de netbeheerders. De positie heeft betrekking op de maand december 2021 die in januari volgend jaar wordt afgerekend.

Nog te betalen inkoopkosten elektra en gas

Hieronder zijn eind 2021 de posities te betalen inkopen elektra en gas gesaldeerd per leverancier opgenomen. Per jaareinde is een bedrag van € 378 (2020: € 27.000) opgenomen als schuld aan verbonden maatschappijen. De afname ten aanzien van voorgaand jaar is te verklaren doordat Greenchoice vrijwel geen zaken meer doet met verbonden maatschappijen.

Nog te verrekenen inzake geleverde elektra en gas

De onder overige schulden en overlopende passiva opgenomen post “Nog te verrekenen inzake geleverde elektra en gas”, bestaat uit de geschatte negatieve te verrekenen bedragen (schuld) met klanten. De stijging van deze positie heeft enerzijds te maken met het feit dat wij vanaf 2020 ook klanten vooruit factureren, anderzijds wordt deze positie ook beïnvloed door weereffecten en de gestegen energieprijzen in 2021. De positieve te verrekenen bedragen zijn opgenomen onder overige vorderingen en overlopende activa.

Borgsommen

Greenchoice ontvangt van haar klanten borgsommen welke binnen een jaar terugbetaald worden.

Cash Collaterals

Onder de cash collaterals zijn de waarborgsommen van leveranciers opgenomen, zie tevens noot 10 liquide middelen. Stijging van deze de waarborgsommen wordt veroorzaakt door de positieve Mark-to-Market posities als gevolg van de gestegen marktprijzen.

Overige schulden en overlopende passiva

Onder de overige schulden en overlopende passiva zijn diverse nog te betalen kosten opgenomen (€ 14,7 miljoen).

Naar verwachting hebben de onder de kortlopende schulden opgenomen bedragen een looptijd korter dan 1 jaar. De boekwaarde van de kortlopende schulden benadert de reële waarde daarvan, gegeven de korte looptijd van de opgenomen posten.

Financiële instrumenten en risicobeheersing

De onderneming maakt in de normale bedrijfsuitoefening gebruik van uiteenlopende financiële instrumenten die de onderneming blootstelt aan markt-, krediet-, rente- en liquiditeitsrisico's. Om deze risico's te beheersen heeft de onderneming een beleid inclusief een stelsel van limieten en procedures opgesteld om de risico's van onvoorspelbare ongunstige ontwikkelingen op de financiële markten en daarmee op de financiële prestaties van de onderneming te beperken. De onderneming zet afgeleide financiële instrumenten in, waaronder swaps om risico's te beheersen. Afgeleide instrumenten worden niet ingezet voor handelsdoeleinden.

Marktrisico

Marktrisico is het risico dat wordt gelopen over waardeveranderingen in huidige of toekomstige kasstromen en financiële instrumenten die het gevolg zijn van veranderingen in marktprijzen van elektriciteit en gas.

Ter afdekking van het prijsrisico van verkoopcontracten waarin de verkoopprijs voor elektriciteit en gas vaststaat gedurende de looptijd van de overeenkomst, wordt door Greenchoice elektriciteit en gas ingekocht door middel van termijncontracten of wordt het prijsrisico afgedekt met swaps, waarin afspraken zijn vastgelegd over volume, prijs en leveringsperiode. Fysieke inkoopcontracten worden uitsluitend aangegaan en blijven in stand met als enig doel het daadwerkelijk verkrijgen van elektriciteit en gas in overeenstemming met het verwachte verbruik van klanten. Financiële contracten worden uitsluitend gebruikt om het prijsrisico van verkoopcontracten af te dekken, hier staat altijd een fysiek contract naast voor het fysiek leveren van het verwachte verbruik van klanten. Daarmee behoren zowel fysieke als financiële contracten tot de operationele activiteiten. Fysieke inkoopcontracten worden verwerkt als normale inkoop van commodity op het moment van feitelijke (fysieke) levering (volgens de 'eigen gebruik uitzondering').

Voor de swaps (financieel) geldt dat indien wordt voldaan aan de voorwaarden van hedge accounting, de hedgerelatie wordt verwerkt overeenkomstig de regels van kostprijs hedge accounting. Wanneer sprake is van overhedge worden eventuele daaruit volgende verliezen direct ten laste van de winst-en-verliesrekening gebracht.

Kredietrisico

Het kredietrisico omvat voornamelijk het risico dat klanten hun rekeningen niet betalen (debiteurenrisico). De vorderingen uit hoofde van handelsdebiteuren zijn verspreid over een zeer groot aantal debiteuren. Greenchoice mitigeert dit risico deels door een kredietwaardigheidstoets uit te voeren voordat klanten worden geaccepteerd, door de hoogte van voorschotbedragen ten opzichte van werkelijk verbruik actief te monitoren en door een actief incassobeleid te voeren, waaronder de inzet van incassobureaus en een leveringsstop bij wanbetalers. Het maximale bedrag aan kredietrisico uit hoofde van handelsdebiteuren bedraagt € 2,6 miljoen exclusief belastingen (2020: € 2,5 miljoen).

Een ander, voor Greenchoice belangrijk, kredietrisico wordt gevormd door de uitstaande leningen die zijn verstrekt aan ondernemingen waarin wordt deelgenomen en aan andere partijen waarin is bijgedragen aan duurzame investeringen. Naast een gedegen kredietbeoordeling vooraf, is er sprake van actieve monitoring op uitstaande saldi nadat de leningen verstrekt zijn. Het nominaal uitstaande bedrag aan verstrekte leningen per 31 december 2021 bedraagt € 4,5 miljoen (2020: € 4 miljoen). De boekwaarde van deze leningen bedraagt € 2,2 miljoen (2020: € 3,5 miljoen).

Renterisico

De onderneming gaat risico-avers om met renterisico's, effectieve posities met rentederivaten om resultaat te genereren uit rentemutaties zijn niet toegestaan. Negatieve resultaten als gevolg van blootstelling aan rentemutaties op lopende rekeningen wordt tot een minimum beperkt. Het maximale renterisico dat Greenchoice bereid is te lopen, is gemaximeerd op € 0,5 miljoen bij een rentestijging van 1%.

Bij bancaire financiering van projecten, zoals windprojecten en zonprojecten, wordt zoveel mogelijk gekozen voor een rentevaste periode die gelijkstaat aan de looptijd van de lening. Bij een deel van de reeds opgenomen leningen is sprake van een rentevaste periode die korter is dan de volledige looptijd van deze leningen. Over deze periode loopt Greenchoice een renterisico, op dit moment worden nog geen afgeleide financiële instrumenten gebruikt om deze rentefluctuaties te mitigeren.

Liquiditeitsrisico

De onderneming beheerst het liquiditeitsrisico door periodiek de liquiditeitsbehoeften en beschikbare middelen op de korte en lange termijn te inventariseren middels liquiditeitsforecast. Het management ziet erop toe dat voor de onderneming steeds voldoende liquiditeiten beschikbaar zijn om aan de verplichtingen te kunnen voldoen, dat hiervoor voldoende financiering wordt aangetrokken en dat de gestelde convenanten tevens gehaald blijven worden.

Voor de termijncontracten worden 'margin calls' toegepast, indien de marktwaarde afwijkt van de contractwaarde moeten er daarom mogelijk waarborgsommen gestort/ontvangen worden bij/van wederpartijen. Greenchoice monitort de impact hiervan door middel van stresstests in de liquiditeitsforecast waarbij rekening wordt gehouden met verschillende marktprijs- en weerscenario's.

Op 25 januari 2021 is Greenchoice een werkkapitaalfinanciering overeengekomen met ING Bank N.V. en Coöperatieve Rabobank U.A. van € 92,5 miljoen. Deze overeenkomst is per 30-12-2021 geamendeerd. De financiering zal voor eind 2022 geherfinancierd worden voor de kredietbehoefte vanaf 2023. Management verwacht voor 2023 dat het voortzetten van de huidige krediet- en garantielijnen voldoende is voor de financieringsbehoefte 2023. Management heeft wel het voornemen de huidige krediet- en garantielijnen te verhogen. In het bepalen van onze financieringsbehoefte houdt management rekening met 'worst case' scenario's waarmee de kosten voor de aangetrokken financiering als verzekeringspremie gelden voor eventuele liquiditeitsrisico's.

De financiering bestaat uit een bankgarantiefaciliteit van € 22,5 miljoen en € 70 miljoen aan faciliteiten ter financiering van het seizoenspatroon in de liquide middelen. De faciliteiten zijn gelijk verdeeld tussen de twee banken. Tot 1 januari 2022 beschikte Greenchoice verder over een garantiefaciliteit bij Liberty Mutual Insurance SE, per 1 januari 2022 is deze garantielijn beëindigd. Per 31 december 2021 is geen gebruik gemaakt van de € 70 miljoen kredietlijn, wel is voor € 8,4 miljoen en € 2,9 miljoen aan bankgaranties afgegeven bij respectievelijk ING Bank N.V. en Coöperatieve Rabobank U.A.

Verder is KiesZon een € 12,5 miljoen kredietfinanciering overeengekomen met Coöperatieve Rabobank U.A. Deze financiering is in december verlengd tot medio juni 2022. Van deze financiering werd op 31 december 2021 € 4,9 miljoen gebruikt.

De gestegen marktprijzen samen met de effecten van weersinvloeden op de energieafname van onze klanten, hebben in 2021 een positieve invloed gehad op de

inkoopresultaten. Verder hebben de gestegen marktprijzen invloed gehad op ons werkkapitaal via ontvangen cash collaterals, de hoogte van vorderingen en schulden op/aan klanten en leveranciers en te verrekenen posities met klanten, producenten en leveranciers. Anders dan het positieve inkoopresultaat uit de zachte wintermaanden, hebben deze invloeden geen effect gehad op het financieel resultaat van 2021.

Als onderdeel van het opstellen van de jaarrekening beoordeelt management de geschiktheid van toepassing van het continuïteitsbeginsel. Bij het maken van deze beoordeling heeft management rekening gehouden met de periode tot 12 maanden na afloop van de rapportageperiode, alsmede met de periode tot 12 maanden na het opmaken van de jaarrekening. Het management acht toepassing van het continuïteitsbeginsel passend.

Reële waarde

De reële waarde van in de balans opgenomen financiële instrumenten, met uitzondering van de afgeleide financiële instrumenten benadert de boekwaarde daarvan.

De Mark-to-Market positie van de afgeleide financiële instrumenten per 31 december 2021 bedraagt voor de fixed for floating swaps € 9,4 miljoen (2020: nihil) met een contractwaarde van € 30,2 miljoen (2020: nihil) en voor de floating for fixed swaps € 6,7 miljoen (2020: nihil) met een contractwaarde van € 26 miljoen (2020: nihil).

Claims en juridische geschillen

Namens of tegen de onderneming en/of groepsmaatschappijen zijn claims ingediend die door haar/hem worden betwist. Hoewel de afloop van deze geschillen niet met zekerheid kan worden voorspeld, wordt mede op grond van ingewonnen juridisch advies aangenomen dat deze geen nadelige invloed van betekenis zal hebben op de geconsolideerde financiële positie. De meest belangrijke/significante geschillen zijn als volgt:

Gasgarantie

Greenchoice B.V. en Eneco groep (Eneco) hebben een geschil over de uitleg van een tussen partijen gesloten garantieovereenkomst. Het geschil heeft betrekking op (1) de reikwijdte van de plicht van Eneco om gasgaranties ten behoeve van Greenchoice B.V. te stellen, en (2) de fee die zij daarvoor in rekening mag brengen.

De rechtbank Rotterdam heeft in januari 2022 vonnis gewezen. De financiële uitkomsten daarvan zijn verwerkt in de geconsolideerde jaarrekening 2021. Er is hoger beroep door Greenchoice B.V. aangetekend.

Producenten

Tussen Greenchoice B.V. en drie afzonderlijke producenten zijn er geschillen ontstaan over de uitleg van de Power Purchase Agreements (PPA's) die met hen zijn afgesloten. Deze drie geschillen houden verband met in het verleden namens deze producenten gedane prijsclicks.

Informatieverzoek

In september 2021 heeft Greenchoice B.V. een informatieverzoek van de Autoriteit Consument & Markt (ACM) ontvangen met betrekking tot uitingen op haar website. In oktober 2021 heeft Greenchoice B.V. daar gehoor aan gegeven. Naar aanleiding daarvan ontving Greenchoice B.V. in maart 2022 een feitelijk verslag met de mededeling dat de ACM bezig is met het opmaken van een rapport. Greenchoice B.V. heeft daar inhoudelijk op gereageerd. De uitkomst van dit traject, alsmede de kans op en hoogte van een eventuele sanctie, is op het moment van het opstellen van de jaarrekening niet betrouwbaar in te schatten.

Salespartner

De zaak tussen de groepsmaatschappijen en een voormalig salespartner wegens onverschuldigd betaalde salesvergoedingen over het jaar 2018 is geschikt en verwerkt in de geconsolideerde jaarrekening 2021.

Niet in de balans opgenomen rechten, verplichtingen en regelingen

Niet in de balans opgenomen regelingen

Uit hoofde van de werkkapitaalfinanciering die Greenchoice met ING Bank N.V. en Coöperatieve Rabobank U.A. is overeengekomen, heeft Greenchoice zekerheden aan de banken verstrekt. Ter zekerstelling aan de banken is een stil pandrecht op alle vorderingen van Greenchoice B.V. gevestigd, alsmede op de bankrekeningen bij de betreffende bank.

Uit hoofde van de werkkapitaalfinanciering die KiesZon met de Coöperatieve Rabobank U.A. is overeengekomen, is een pandrecht gevestigd op de voorraden, inventaris en alle vorderingen van KiesZon (International Solar B.V. en Yellow Step Solar B.V.).

KiesZon ontwikkelt, bouwt en exploiteert zonnestroomprojecten. Het exploiteren van zonnestroomprojecten doet KiesZon in Special Purpose Vehicles (SPV's). Een groot deel van de investeringen in deze projecten wordt gefinancierd door banken. KiesZon heeft vanuit deze SPV's non-recourse projectfinancieringen aangetrokken bij ASN Bank, Triodos Bank en Rabobank. De non-recourse projectfinanciering houdt in dat de projecten gefinancierd zijn op de kasstromen van de zonnestroomprojecten, zonder dat andere groepsmaatschappijen kunnen worden aangesproken op het moment dat de SPV niet kan voldoen aan de financieringsverplichtingen aan de bank. Om die reden hebben de banken verregaande zekerheden binnen de SPV verkregen. De bank kan deze zekerheden uitwinnen als de SPV niet voldoet aan de financieringsvoorwaarden en er geen overeenstemming tussen de SPV en de bank bestaat voor het oplossen van een eventuele opeisingsgrond. Veelal zijn de zekerheden hypotheekrechten of andere vormen van zekerheden die de bank in de gelegenheid stellen om het project en de daarbij behorende kasstromen voor de bank veilig te stellen ten behoeve van het aflossen van de verstrekte financiering. Gedacht kan worden aan hypotheekrechten op de activa, opstalrechten, aandelen van de SPV en alle vorderingen die de SPV heeft op derden (inclusief belastingteruggaven, subsidies en schadevergoedingen van verzekeraars), maar bijvoorbeeld ook instaprechten in overeenkomsten, zoals de PPA met Greenchoice en huurcontracten met dak- en landeigenaren.

De SPV's per bank die met projectfinanciering gefinancierd zijn:

- International Solar Projects I B.V. (ASN Bank)
- International Solar Projects II B.V. (Triodos Bank)
- International Solar Projects V B.V. (Rabobank)

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Huurverplichtingen
Door de onderneming en haar groepsmaatschappijen zijn meerjarige financiële verplichtingen aangegaan tot en met 30 april 2033 voor de huur van daken en bedrijfsruimte. De huurverplichtingen voor het komende jaar bedragen € 2 miljoen. De huurverplichtingen voor de periode langer dan een jaar en korter dan vijf jaar bedragen € 7,2 miljoen en voor de periode langer dan vijf jaar € 8,6 miljoen. Voor één van deze huurverplichtingen is een bankgarantie verstrekt van € 0,3 miljoen.

Afnameverplichtingen
Greenchoice B.V. en haar groepsmaatschappijen hebben inkoopverplichtingen voor gas, elektra en garanties van oorsprong ter grootte van € 1,014 miljard (2020: € 464 miljoen). De afloop van deze inkoopcontracten zal voor € 542 miljoen geschieden binnen 1 jaar, van € 464 miljoen tussen 1 en 5 jaar en van € 8 miljoen later dan 5 jaar.

De inkoopverplichtingen omvatten energiecontracten voor eigen gebruik met verschillende energieproducenten.

Windparkverplichtingen
Door de onderneming en haar groepsmaatschappijen zijn meerjarige financiële verplichtingen aangegaan tot en met december 2034 voor het beheer en onderhoud van het windpark alsmede de pacht en het recht van opstal van het perceel waar het windpark op gevestigd is. De verplichting voor het komende jaar bedraagt € 0,9 miljoen. De verplichting voor de periode langer dan een jaar en korter dan vijf jaar bedraagt € 3,5 miljoen en voor de periode langer dan vijf jaar € 7 miljoen.

Niet in de balans opgenomen verplichtingen inzake garanties

Eind 2021 zijn diverse (bank)garanties afgegeven door Greenchoice voor een totaalbedrag van € 11,3 miljoen (2020: € 40,3 miljoen) ten behoeve van diverse inkoopverplichtingen.

Hartel2 heeft een Debt Service Reserve Facility (DSRF) van € 0,7 miljoen (2020: € 0,7 miljoen) en Kieszon heeft een DSRF van € 0,5 miljoen (2020: € 1,5 miljoen).

Operationele leases

Door de onderneming en haar groepsmaatschappijen zijn meerjarige financiële verplichtingen aangegaan voor een aantal leaseauto's. De totale verplichting bedraagt € 0,4 miljoen voor het komende jaar. Een omvang van € 0,7 miljoen heeft betrekking op de periode langer dan een jaar en korter dan vijf jaar. De gemiddelde resterende looptijd van de verplichting is 2,9 jaar en de laatste verplichting loopt af in december 2025.

Het bedrag van lease-betalingen dat is verwerkt als last in 2021, bedraagt € 0,4 miljoen (2020: € 0,4 miljoen).

Toelichting op de geconsolideerde winst-en-verliesrekening over 2021

21. Netto-omzet

€	2021	2020
Gasleveranties	234.200.646	229.447.715
Elektraleveranties	229.842.021	245.792.748
Zonnestroominstallaties	100.895.587	41.423.568
	564.938.254	**516.664.031**

In de netto-omzet zijn in 2021 geen leveringen aan verbonden maatschappijen opgenomen (2020: nihil).

De namens de netbeheerders ontvangen vergoedingen van afnemers zijn niet opgenomen in de omzet en inkoopwaarde van de omzet, aangezien Greenchoice deze vergoedingen namens de netbeheerders int.

De gerealiseerde netto-omzet van Greenchoice en haar groepsmaatschappijen heeft geheel betrekking op verkopen in Nederland.

De stijging van de netto omzet (€ 48,3 miljoen, 9%) in 2021 ten opzicht van 2020 wordt veroorzaakt door de verkoop van International Solar Projects III B.V. en International Solar Projects IV B.V. in 2021 (€ 18 miljoen). Daarnaast is er bij Kieszon een dubbel aantal MWp gerealiseerd op koopprojecten (62,9 MWp in 2021 ten opzichte van 34,7 MWp in 2020).

Uitsplitsing netto-omzet

€	2021	2020
Verkoop van goederen	478.861.954	480.992.479
Projectomzet	77.462.015	27.287.043
Verlenen van diensten	8.614.285	8.384.509
	564.938.254	**516.664.031**

22. Overige bedrijfsopbrengsten

€	2021	2020
Overige baten	867.630	3.180.433

In de overige baten is geen bedrag (2020: € 2,5 miljoen) opgenomen betreffende ontvangen SDE-subsidie voor Hartel2. Er zijn geen subsidies ontvangen vanwege de hoge leverprijzen in 2021. Het restant heeft betrekking op leveranciersverrekeningen en overige dienstverlening.

23. Kosten van grond- en hulpstoffen

€	2021	2020
Kosten van grond- en hulpstoffen	429.340.704	439.610.732

Uitsplitsing kosten van grond- en hulpstoffen

€	2021	2020
Gasleveranties	168.514.639	190.247.967
Elektraleveranties	187.713.089	216.640.882
Zonnestroominstallaties	73.112.976	32.721.883
	429.340.704	**439.610.732**

In de kosten van grond- en hulpstoffen is een bedrag van nihil (2020: nihil) opgenomen wegens leveringen door verbonden maatschappijen.

24. Lonen en salarissen

Onder de lonen en salarissen is ook de bezoldiging bestuurders en commissarissen opgenomen. In de jaarrekekening 2020 was deze separaat opgenomen.

Aan bezoldigingen met inbegrip van pensioenlasten als bedoeld in artikel 2:383 lid 1 BW, is in het boekjaar ten laste van de vennootschap, haar dochtermaatschappijen en haar geconsolideerde andere maatschappijen gekomen voor bestuurders en voormalige bestuurders een bedrag van € 563.021 (2020: € 609.130) en voor commissarissen en voormalige commissarissen een bedrag van € 210.637 (2020: € 198.873).

25. Sociale lasten en pensioenlasten

€	2021	2020
Sociale lasten	4.338.138	3.938.580
Pensioenlasten	1.784.836	1.583.376
	6.122.974	**5.521.956**

26. Overige personeelsbeloningen

€	2021	2020
Diensten door derden	4.327.523	6.114.857
Overige personeelskosten	2.597.527	1.870.585
	6.925.050	**7.985.442**

Gemiddeld aantal werknemers

	2021	2020
CEO domein	24	25
CFO domein	110	100
Operationeel domein	148	120
Commercieel domein	66	66
KiesZon	120	109
Energie Transitie Groep N.V.	-	16
	468	**436**

Onder het CEO domein vallen de afdelingen strategie, business development & innovation, legal & compliance, HR en facilitair. Het CFO domein bevat de afdelingen finance & accounting, business control & risk, sourcing & portfoliomanagement, IT, BI&A en mid office. Het operationeel domein bevat de afdelingen service, operations en capaciteit. Tot slot bevat het commercieel domein de afdelingen marketing, sales, product en klantprojecten.

Binnen KiesZon worden onze zongerelateerde activiteiten georganiseerd. ETG valt net zoals Greenchoice B.V. onder het leveringsbedrijf en is met ingang van 1 juni 2020 aan Greenchoice toegevoegd.

Er werken geen werknemers buiten Nederland.

27. Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa

€	2021	2020
Afschrijvingen immateriële vaste activa	21.688.361	21.031.628
Afschrijvingen materiële vaste activa	7.915.719	7.192.471
	29.604.080	**28.224.099**

28. Overige waardeveranderingen van immateriële en materiële vaste activa

€	2021	2020
Waardevermindering overige immateriële vaste activa	410.560	-

De acquisitiekosten verbonden aan verlieslatende contracten vanuit een gewonnen veiling zijn als bijzondere waardevermindering verwerkt.

29. Overige bedrijfskosten

€	2021	2020
Huisvestingskosten	1.623.903	1.374.832
Exploitatiekosten	1.384.804	1.888.557
Verkoopkosten	14.904.547	13.923.476
Kantoorkosten	4.574.485	4.633.607
Algemene kosten	7.127.469	5.420.201
Diverse lasten	587.774	782.263
	30.202.982	**28.022.936**

Verkoopkosten

€	2021	2020
Incassokosten	244.397	211.363
Dotatie voorziening dubieuze vorderingen op handelsdebiteuren	4.259.518	2.743.934
Marketing- en saleskosten	9.903.933	10.478.417
Overige verkoopkosten	496.699	489.762
	14.904.547	**13.923.476**

Honoraria van de accountant

€	2021	2020
Andere niet-controlediensten	60.105	50.000
Onderzoek van de jaarrekening	548.720	499.159
Accountantskosten, adviesdiensten op fiscaal terrein	-	8.152
	608.825	**557.311**

De volgende honoraria van accountants zijn ten laste gebracht van de onderneming, haar dochtermaatschappijen en andere maatschappijen die zij consolideert, een en ander zoals bedoeld in artikel 2:382a lid 1 en 2 BW. De in de tabel vermelde honoraria voor het onderzoek van de jaarrekening zijn de kosten die in het betreffende boekjaar zijn gemaakt, ongeacht of de werkzaamheden voor het betreffende boekjaar zijn verricht.

€	KPMG Accountants N.V.	Andere accountants-organisaties	Totaal
Andere niet-controlediensten	60.105	-	60.105
Onderzoek van de jaarrekening	386.106	162.614	548.720
Totaal accountantskosten	**446.211**	**162.614**	**608.825**

Onder andere accountantsorganisaties zijn respectievelijk de controlekosten van Q-Concepts Accountancy B.V. (KiesZon groep) en controlekosten van HLB Van Daal Audit B.V. (Energie Transitie Groep N.V.) verantwoord.

30. Rentebaten en soortgelijke opbrengsten

€	2021	2020
Rente leningen u/g	139.412	190.282
Overige rentebaten	16.375	7.221
	155.787	**197.503**

31. Waardeveranderingen van vorderingen en deelnemingen die tot de vaste activa behoren

€	2021	2020
Waardeveranderingen overige vorderingen	-5.486	128.376

32. Rentelasten en soortgelijke kosten

€	2021	2020
Financieringskosten	709.732	394.877
Rente kredietinstellingen	1.936.870	1.580.301
Rente belastingen	2.418	-
Overige rentelasten	834.117	365.114
	3.483.137	**2.340.292**

33. Belastingen

€	2021	2020
Belastingen uit huidig boekjaar	-3.273.966	2.428.682
Latente belastingen	-1.311.998	137.982
Belastingen uit voorgaande boekjaren	-72.247	-32.135
	-4.658.211	**2.534.529**

	2021	2020
Effectieve belastingtarief	14%	17%
Toepasselijke belastingtarief	25%	25%

De berekening vennootschapsbelasting op basis van het belastbare bedrag leidt tot een last van € 4,7 miljoen (2020: € 2,5 miljoen bate).

De vennootschapsbelasting bij de dochtermaatschappijen wordt berekend alsof zij zelfstandig belastingplichtig zijn, rekening houdend met de voor de vennootschap geldende fiscale faciliteiten, tegen een vast tarief van 25%. De over het boekjaar te verrekenen vennootschapsbelasting wordt per balansdatum verwerkt in rekening-courant met de moedermaatschappij.

Het effectieve belastingtarief bedraagt 14% (2020: 17%). Het effect in ‘resultaten onder de deelnemingsvrijstelling’ en ‘niet belaste opbrengsten’ wordt met name veroorzaakt door het feit dat de verkoop van International Solar Projects III en IV B.V. geheel vrijgesteld zijn van vennootschapsbelasting.

De herwaardering van de belastinglatenties als gevolg van de aanpassing van het belastingtarief van 25% naar 25,8% per 1 januari 2022 heeft geresulteerd in een extra last €0,1mln.

Het verschil met het toepasselijke belastingtarief wordt hoofdzakelijk verklaard door:

€	2021	2020
Resultaat uit bedrijfsuitoefening vóór belastingen	33.410.854	-15.086.165
Belastinglast op basis van toepasselijke belastingtarief in Nederland	8.352.714	-3.771.541
Belastingeffect van:		
Resultaten onder de deelnemingsvrijstelling	-2.323.389	-1.729
Niet aftrekbare kosten	2.172.556	1.357.504
Niet belaste opbrengsten	-2.943.899	-757.557
Compensabele verliezen	-1.984.016	744.641
Latente belastingen	1.311.998	-137.982
Mutaties voorgaande jaren	72.247	32.135
Belastinglast/-bate	**4.658.211**	**-2.534.529**

34. Aandeel in resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen

€	2021	2020
Resultaat overige deelneming Zunneweide Riessen B.V.	-61.690	4.421.350
Resultaat overige deelneming Eteck Holding B.V.	-225.100	189.007
Resultaat overige deelneming Hydro Investment Projects B.V.	-	-313.055
Resultaat overige deelneming Face the Future B.V.	1.157	163.375
Resultaat overige deelneming Windpark Goede Buren Streepland B.V.	-	138.372
Resultaat overige deelneming Etriplus B.V.	155.400	-
Resultaat overige deelneming WGV Holding B.V.	-2.103	-609
	-132.336	**4.598.440**

Het resultaat met betrekking tot de verkoop van 85% van de aandelen in Zunneweide Riessen B.V. is eveneens verwerkt onder het resultaat deelneming van Zunneweide Riessen B.V. in 2020.

35. Resultaat aandeel derden

€	2021	2020
Aandeel derden in Stichting Forest For Ever	14.799	-6.914

Enkelvoudige balans per 31 december 2021

€			31-12-2021		31-12-2020
Vóór resultaatbestemming					
ACTIVA					
Vaste activa					
Immateriële vaste activa			70.436.392		78.940.640
Materiële vaste activa			3.465.300		3.872.728
Financiële vaste activa	*36*		42.687.321		40.445.135
Totaal van vaste activa			**116.589.013**		**123.258.503**
Vlottende activa					
Voorraden	*37*		16.336.937		6.284.425
Vorderingen					
Vorderingen op handelsdebiteuren	*38*	38.215.214		27.555.283	
Vorderingen op groepsmaatschappijen	*39*	24.991.259		53.087.570	
Belastingen en premies sociale verzekeringen		752.378		3.903.832	
Vorderingen ter zake van pensioenen		-		151.192	
Overige vorderingen en overlopende activa		269.125.113		101.923.489	
			333.083.964		186.621.366
Liquide middelen	*40*		91.931.033		20.511.536
Totaal van vlottende activa			**441.351.934**		**213.417.327**
Totaal activa			**557.940.947**		**336.675.830**

€			31-12-2021		31-12-2020
PASSIVA					
Eigen vermogen	*41*				
Gestort en opgevraagd aandelenkapitaal	*42*	18.000		18.000	
Agioreserve	*43*	91.702		91.702	
Wettelijke reserves	*44*	5.661.597		6.863.912	
Overige reserves		111.180.880		114.786.224	
Resultaat 2020		-3.152.451		-	
Resultaat boekjaar		28.635.106		-7.960.110	
			142.434.834		**113.799.728**
Voorzieningen	*45*		**8.174.605**		**6.137.107**
Kortlopende schulden					
Schulden aan leveranciers en handelskredieten		25.979.273		39.448.014	
Schulden aan groepsmaatschappijen	*46*	6.174.118		4.899.492	
Belastingen en premies sociale verzekeringen		54.087.582		55.959.241	
Overige schulden en overlopende passiva		321.090.535		116.432.248	
			407.331.508		**216.738.995**
Totaal passiva			**557.940.947**		**336.675.830**

Enkelvoudige verkorte winst-en-verliesrekening over 2021

€		2021		2020
Resultaat deelnemingen na belastingen	7.394.117		-362.608	
Vennootschappelijk resultaat na belastingen	21.240.989		-7.597.502	
Netto resultaat na belastingen		**28.635.106**		**-7.960.110**

Toelichting behorende tot de enkelvoudige jaarrekening 2021

Grondslagen van waardering en resultaatbepaling van de enkelvoudige jaarrekening

Algemene toelichting

Algemene grondslagen voor verslaggeving

De standaarden op basis waarvan de jaarrekening is opgesteld

De enkelvoudige jaarrekening maakt deel uit van de statutaire jaarrekening 2021 van de onderneming. De financiële gegevens van de onderneming zijn in de geconsolideerde jaarrekening van de onderneming verwerkt.

Voor zover posten uit de enkelvoudige balans en de enkelvoudige winst-en-verliesrekening hierna niet nader zijn toegelicht, wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde balans en winst-en-verliesrekening.

De grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gelijk aan die voor de geconsolideerde balans en winst-en-verliesrekening, met uitzondering van de hierna genoemde grondslagen.

Overnames

Overnames onder gemeenschappelijke leiding

Een overname onder gemeenschappelijk leiding is een overname van een entiteit waarmee de verkrijgende partij onder gemeenschappelijke leiding staat. Dergelijke overnames worden ook wel aangeduid met transacties in concernverband. Overnames onder gemeenschappelijke leiding worden verwerkt volgens de 'carry over accounting' methode.

Foutherstel

Met betrekking tot de jaarrekening 2020 is, nadat deze is vastgesteld, bij een dochtermaatschappij van International Solar B.V., een fout geconstateerd in de waardering van de voorraad. Aangezien International Solar B.V. een groepsmaatschappij is, heeft deze fout ook impact op de enkelvoudige jaarrekening van Greenchoice B.V. Voor een nadere toelichting ten aanzien van het ontstaan van de fout wordt verwezen naar de geconsolideerde jaarrekening.

De negatieve invloed op het enkelvoudige eigen vermogen op 31 december 2020 bedraagt € 3,2 miljoen. De negatieve impact op het nettoresultaat van boekjaar 2020 bedraagt € 3,2 miljoen. De vergelijkende cijfers over 2020 zijn aangepast. Een volledig overzicht van de impact op de posten van de balans en de winst-en-verliesrekening is als volgt:

Enkelvoudige balans per 31 december 2020

€ x 1.000	Eerder gerapporteerd	Effect foutenherstel	Herrubricering[1]	Gecorrigeerd
Immateriële vaste activa	77.536	-	1.404	78.940
Materiële vaste activa	5.277	-	-1.404	3.873
Financiële vaste activa	42.547	-2.103	-	40.445
Voorraden	6.284	-	-	6.284
Vorderingen	187.672	-1.050	-	186.622
Liquide middelen	20.512	-	-	20.512
Totaal activa	**339.828**	**-3.153**	**-**	**336.676**
Voorzieningen	6.137	-	-	6.137
Kortlopende schulden	216.739	-	-	216.739
Totaal verplichtingen	**222.876**	**-**	**-**	**222.876**
Totaal groepsvermogen per 31 december 2020	**116.952**	**-3.153**	**-**	**113.800**

1 Naast het foutenherstel 2020 heeft eveneens een herrubricering plaatsgevonden van acquistiekosten van materiele vaste Activa naar immateriële vaste activa.

Enkelvoudige winst-en-verliesrekening 2020

€ x 1.000	Eerder gerapporteerd	Effect foutenherstel	Gecorrigeerd
Resultaat deelnemingen	2.790	-3.153	-363
Vennootschappelijk resultaat na belastingen	-7.597		-7.597
Netto resultaat na belastingen	**-4.808**	**-3.153**	**-7.960**

Financiële instrumenten

In de enkelvoudige jaarrekening worden financiële instrumenten gepresenteerd op basis van hun juridische vorm.

Financiële vaste activa

Deelnemingen in groepsmaatschappijen

In de enkelvoudige balans worden deelnemingen in groepsmaatschappijen gewaardeerd volgens de vermogensmutatiemethode op basis van de nettovermogenswaarde. Zie voor een uitwerking hiervan de grondslagen voor Financiële vaste activa in de geconsolideerde jaarrekening.

Resultaat deelnemingen

Het aandeel in het resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen omvat het aandeel van de onderneming in de resultaten van deze deelnemingen. Resultaten op transacties waarbij overdracht van activa en passiva tussen de onderneming en haar deelnemingen en tussen deelnemingen onderling heeft plaatsgevonden, zijn geëlimineerd voor zover deze als niet gerealiseerd kunnen worden beschouwd.

Voorziening deelnemingen

De voorziening in verband met deelnemingen heeft betrekking op deelnemingen met een negatieve nettovermogenswaarde. Zie de grondslagen onder Financiële vaste activa in de toelichting op de geconsolideerde balans en winst-en-verliesrekening.

Belastingen

De onderneming is het hoofd van de fiscale eenheid. De vennootschapsbelasting is opgenomen voor dat deel dat de onderneming als zelfstandig belastingplichtige verschuldigd zou zijn inclusief de toerekening van de voordelen van de fiscale eenheid. De verrekening binnen de fiscale eenheid tussen de onderneming en haar dochtermaatschappijen vindt plaats via de rekening-courant verhoudingen.

Toelichting op de enkelvoudige balans per 31 december 2021

Vaste activa

36. Financiële vaste activa

€	Deel-nemingen groepsmaat-schappijen	Vorderingen op groeps-maat-schappijen	Deel-nemingen	Vorderingen op deel-nemingen	Overige effecten	Actieve belasting-latenties	Overige vorderingen	Totaal
Stand per 1 januari 2021								
Aanschaffingswaarde	17.813.691	9.645.146	7.264.391	1.871.960	54.505	2.616.191	1.600.995	40.866.879
Cumulatieve waardevermindering	-	-	-	-	-	-	-421.744	-421.744
Boekwaarde per 1 januari 2021	**17.813.691**	**9.645.146**	**7.264.391**	**1.871.960**	**54.505**	**2.616.191**	**1.179.251**	**40.445.135**
Mutaties								
Investeringen	-	-	2.200.841	-	-	-	-	2.200.841
Verstrekkingen	-	6.234.103	-	1.446	-	-	15.858	6.251.407
Mutatie	-	-	-	-	-	-1.651.914	-	-1.651.914
Resultaat	7.467.099	-	-226.046	-	-	-	-	7.241.053
Bijzondere waardevermindering	-	-	-	-	-	-	-4.420	-4.420
Terugneming waardeverminderingen	-	-	-	-	-	-	-1.066	-1.066
Desinvesteringen	-	-	-1.908.067	-	-	-	-	-1.908.067
Aflossingen	-	-8.474.638	-	-1.390.000	-	-	-21.010	-9.885.648
Saldo mutaties	**7.467.099**	**-2.240.535**	**66.728**	**-1.388.554**	**-**	**-1.651.914**	**-10.638**	**2.242.186**
Stand per 31 december 2021								
Aanschaffingswaarde	25.280.790	7.404.611	7.331.119	483.406	54.505	964.277	1.595.843	43.114.551
Cumulatieve waardeverminderingen	-	-	-	-	-	-	-427.230	-427.230
Boekwaarde per 31 december 2021	**25.280.790**	**7.404.611**	**7.331.119**	**483.406**	**54.505**	**964.277**	**1.168.613**	**42.687.321**

Kapitaalbelangen

Greenchoice B.V. te Rotterdam staat aan het hoofd van de groep en heeft de volgende kapitaalbelangen per 31 december 2021:

	31-12-2021	31-12-2020
	%	%
Geconsolideerde deelnemingen:		
GIPP Energy Holding B.V., Rotterdam	100	100
Greenchoice Hartelkanaal B.V., Rotterdam	100	100
Hartel2 B.V., Rotterdam	100	100
International Solar B.V., 's-Hertogenbosch	100	100
Qurrent Renewable Energy B.V, Rotterdam	100	100
Energie Transitie Groep N.V., Nijmegen	100	100
Overige deelnemingen:		
Eteck Holding B.V., Waddinxveen	50	50
Hydro Investment Projects B.V., Amsterdam	30	30
Face the Future B.V., Wageningen	50	50
Etriplus B.V., Venlo	10	10
WGV Holding B.V., Rotterdam	50	50
Crowdinvesting B.V., Amsterdam	20	20
De Wieken B.V., Zwolle	25	25
Goede Buren Windpark Streepland B.V., Utrecht	25	25

Voor Qurrent Renewable Energy B.V., Qurrent Nederland B.V., Energie Transitie Groep, N.V., Huismerk Energie N.V., Greenchoice Zakelijk N.V., Energy Trading Company B.V. en Energieondernemers B.V. is een aansprakelijkstelling volgens art 2:403 BW afgegeven.

Deelnemingen in groepsmaatschappijen

€	31-12-2021	31-12-2020
Greenchoice Hartelkanaal B.V.	1.843.645	1.541.131
Hartel2 B.V.	1.215.907	1.093.703
International Solar B.V.	12.422.064	2.570.329
Qurrent Renewable Energy B.V.	3.996.454	5.606.172
Energie Transitie Groep N.V.	5.802.720	7.002.356
	25.280.790	**17.813.691**

Deelneming GIPP Energy Holding B.V. met een negatieve nettovermogenswaarde wordt op nihil gewaardeerd. De negatieve boekwaarde per 31 december 2021 van GIPP Energy Holding B.V. is in de balans verrekend met de rekening-courantvordering op GIPP Energy Holding B.V.

Vordering op groepsmaatschappijen

€	31-12-2021	31-12-2020
Vordering op KiesZon	7.404.611	9.645.146

International Solar Projects I B.V., International Solar Projects II B.V., International Solar Projects V B.V. en KiesZon Huur B.V. hebben een aantal (achtergestelde) leningen afgesloten met Greenchoice B.V. ten behoeve van de financiering van zonnestroomprojecten met een hoofdsom van € 9,4 miljoen. De leningen hebben een rente variërend van 3% tot 3,6% en worden jaarlijks en uiterlijk in 15 jaar afgelost.

Dit boekjaar zijn de achtergestelde leningen van International Solar Projects III B.V. en International Solar Projects IV B.V., ad € 5 miljoen, als onderdeel van de verkoop van de aandelen geheel afgelost.

Van het restant van de leningen per 2021 heeft een bedrag van € 6,7 miljoen een looptijd langer dan vijf jaar. De aflossing van deze lening zal voor € 0,2 miljoen geschieden binnen een jaar en voor € 0,5 miljoen tussen 1 en 5 jaar.

Deelnemingen

€	31-12-2021	31-12-2020
Overige deelnemingen (waardering kostprijs)		
Etriplus B.V.	81.550	195.350
Crowdinvesting B.V.	187.793	187.793
Goede Buren Windpark Streepland B.V.	572.125	469.000
	841.468	**852.143**
Overige deelnemingen (waardering nettovermogenswaarde)		
Eteck Holding B.V.	1.364.494	1.589.594
Hydro Investment Projects B.V.	214.502	214.502
Face the Future B.V.	202.483	201.326
WGV Holding B.V.	4.576.175	2.480.562
De Wieken B.V.	131.997	1.926.264
	6.489.651	**6.412.248**
	7.331.119	**7.264.391**

Greenchoice B.V. heeft zowel voor WGV Holding B.V. (€ 2,1 miljoen) als voor Goede Buren Windpark Streepland B.V. (€ 0,1 miljoen) een informele kapitaalstorting (agio) verricht.

Vlottende activa

37. Voorraden

€	31-12-2021	31-12-2020
Grond- en hulpstoffen	14.362.627	3.094.774
Handelsgoederen	1.974.310	3.189.651
	16.336.937	**6.284.425**

De grond- en hulpstoffen betreffen volledig de opslag van gas.

38. Vordering op handelsdebiteuren

€	31-12-2021	31-12-2020
Handelsdebiteuren	40.469.338	29.245.921
Voorziening dubieuze vorderingen op handelsdebiteuren	-2.254.124	-1.690.638
	38.215.214	**27.555.283**

In de handelsdebiteuren is een bedrag begrepen van € 1,6 miljoen (2020: € 2,8 miljoen) met een resterende looptijd langer dan 1 jaar. De boekwaarde van de handelsdebiteuren benadert de reële waarde.

39. Vordering op groepsmaatschappijen

€	31-12-2021	31-12-2020
Rekening-courant Greenchoice Hartelkanaal B.V.	8.051.856	7.771.971
Rekening-courant Hartel2 B.V.	109.375	109.160
Rekening-couranten KiesZon	16.830.028	45.206.439
	24.991.259	**53.087.570**

De vorderingen op groepsmaatschappijen betreffen rekening-courant vorderingen. Het rentepercentage dat over deze vorderingen in rekening is gebracht bedraagt tussen de 4% en 5% (2020: tussen 3% en 4%). De rekening-courant vorderingen hebben een looptijd van korter dan een jaar. De boekwaarde van deze vorderingen benadert de reële waarde.

40. Liquide middelen

De liquide middelen bedragen per 31 december 2021 € 91,9 miljoen (2020: € 20,5 miljoen). De liquide middelen staan tot een bedrag van € 94 miljoen (2020: € 1,7 miljoen) niet ter vrije beschikking. Dit betreft € 94 miljoen (2020 nihil) ontvangen waarborgsommen van leveranciers die niet vrij besteedbaar zijn, nihil (2020: € 0,3 miljoen) geblokkeerde bedragen ter zekerheid voor afgegeven bankgaranties en nihil (2020: € 1,4 miljoen) geblokkeerde rekeningen van derden.

Eigen vermogen

41. Eigen vermogen

In onderstaande overzichten is het verloop van het eigen vermogen (voor resultaatbestemming) weergegeven:

Verloopstaat eigen vermogen 2021

€	Gestort en opgevraagd aandelenkapitaal	Agioreserve	Wettelijke reserves	Overige reserves	Onverdeeld resultaat	Totaal
Stand per 1 januari 2021	**18.000**	**91.702**	**6.863.912**	**114.786.224**	**-7.960.110**	**113.799.728**
Mutatie uit resultaatverdeling	-	-	-	-4.807.659	4.807.659	-
Resultaat boekjaar	-	-	-	-	28.635.106	28.635.106
Toevoeging	-	-	-	1.202.315	-	1.202.315
Onttrekking	-	-	-1.202.315	-	-	-1.202.315
Stand per 31 december 2021	**18.000**	**91.702**	**5.661.597**	**111.180.880**	**25.482.655**	**142.434.834**

Verloopstaat eigen vermogen 2020

€	Gestort en opgevraagd aandelenkapitaal	Agioreserve	Wettelijke reserves	Overige reserves	Onverdeeld resultaat	Totaal
Stand per 1 januari 2020	**18.000**	**91.702**	**6.887.859**	**110.066.361**	**7.224.488**	**124.288.410**
Mutatie uit resultaatverdeling	-	-	-	7.224.488	-7.224.488	-
Resultaat boekjaar	-	-	-	-	-4.807.659	-4.807.659
Foutherstel 2020	-	-	-	-	-3.152.451	-3.152.451
Dividenduitkering	-	-	-	-2.528.572	-	-2.528.572
Toevoeging	-	-	155.435	179.382	-	334.817
Onttrekking	-	-	-179.382	-155.435	-	-334.817
Stand per 31 december 2020	**18.000**	**91.702**	**6.863.912**	**114.786.224**	**-7.960.110**	**113.799.728**

42. Gestort en opgevraagd kapitaal

Het maatschappelijk kapitaal van de onderneming bedraagt € 90.000 (2020: € 90.000), verdeeld in 900 gewone aandelen van € 100 nominaal. Hiervan zijn geplaatst 180 gewone aandelen (2020: 180).

De verdeling van de geplaatste aandelen tussen de aandeelhouders is als volgt:

- Energie Concurrent B.V. 126 (70%)
- Eneco Consumenten B.V. 54 (30%)

Opgemerkt wordt dat geen wijzigingen in de verdeling hebben plaatsgevonden ten aanzien van voorgaand boekjaar.

43. Agioreserve

Het agio omvat de opbrengsten uit de uitgifte van aandelen voor zover deze hoger zijn dan het nominale bedrag van de aandelen (opbrengsten boven pari).

44. Wettelijke reserves

€	31-12-2021	31-12-2020
Wettelijke reserve voor geactiveerde kosten van ontwikkeling	5.297.060	6.499.375
Wettelijke reserve ingehouden winsten deelnemingen	364.537	364.537
	5.661.597	**6.863.912**

Wettelijke reserve voor geactiveerde kosten van ontwikkeling

€	2021	2020
Stand per 1 januari	**6.499.375**	**6.587.760**
Onttrekking	-1.202.315	-88.385
Stand per 31 december	**5.297.060**	**6.499.375**

De post wettelijke reserve voor geactiveerde kosten van ontwikkeling van software betreft een reserve voor het activeren van de kosten met betrekking tot de ontwikkeling van operationele systemen.

Wettelijke reserve ingehouden winst deelnemingen

€	2021	2020
Stand per 1 januari	**364.537**	**300.099**
Toevoeging	-	155.435
	364.537	455.534
Onttrekking	-	-90.997
Stand per 31 december	**364.537**	**364.537**

De post wettelijke reserve ingehouden winsten deelnemingen heeft betrekking op deelnemingen die volgens de vermogensmutatiemethode zijn gewaardeerd. De reserve betreft het verschil tussen de op basis van de grondslagen van de moedermaatschappij berekende ingehouden winst en rechtstreekse vermogensmutaties van de deelnemingen enerzijds, en het deel daarvan dat de moedermaatschappij zou kunnen laten uitkeren anderzijds.
Bij dit laatste is rekening gehouden met mogelijk niet-uitkeerbare winsten door

deelnemingen die B.V.'s zijn in verband met door de besturen van de B.V.'s uit te voeren uitkeringstests. De wettelijke reserve wordt op individuele basis bepaald. Ultimo 2021 is een wettelijke reserve gevormd voor Hydro Investments Projects B.V. en De Wieken B.V. ad € 364.537 (2020: € 364.537). Derhalve de resultaten over 2021 van de deelnemingen nog niet bekend of goedgekeurd zijn heeft er geen dotatie plaatsgevonden in 2021.

Voorstel resultaatverwerking

Het bestuur van de vennootschap, met goedkeuring van de Raad van Commissarissen, stelt aan de Algemene Vergadering voor het resultaat 2021 na belastingen de volgende bestemming te geven:

Van het resultaat over 2021 ad € 28,6 miljoen is men voornemens € 10,1 miljoen aan dividend uit te keren en het restant wordt toegevoegd aan de overige reserves. Daarnaast is er nadat de jaarrekening 2020 is vastgesteld een fout van materieel belang, negatieve impact eigen vermogen € 3,2 miljoen, geconstateerd en retrospectief hersteld. De € 3,2 miljoen negatief wordt geheel in mindering gebracht op de overige reserves.

Dit voorstel dient nog te worden vastgesteld door de Algemene Vergadering en is derhalve nog niet verwerkt in de jaarrekening 2021 van de vennootschap. Het resultaat na belastingen over 2021 is opgenomen in de post onverdeeld resultaat in het eigen vermogen.

In 2021 is er geen dividend uitgekeerd.

De onderneming kan aan de aandeelhouders en andere gerechtigden tot de voor uitkering vatbare winst slechts uitkeringen doen voor zover (1) de onderneming na de uitkering kan blijven doorgaan met het betalen van haar opeisbare schulden (de zogeheten uitkeringstest), en (2) het eigen vermogen groter is dan de reserves die krachtens de wet en de statuten moeten worden aangehouden (de zogeheten balanstest). Indien dit niet het geval is, mag het bestuur de uitkering niet goedkeuren.

Bestemming van het resultaat over het boekjaar 2020

De jaarrekening 2020 is vastgesteld in de Algemene Vergadering gehouden op 11 juni 2021. De Algemene Vergadering heeft de bestemming van het resultaat vastgesteld conform het voorstel van het bestuur.

Voorzieningen

45. Voorzieningen

€	Latente belasting-verplichtingen	Overige voorzieningen	Totaal
Stand per 1 januari 2021	**3.119.988**	**3.017.119**	**6.137.107**
Dotatie	-	5.059.455	5.059.455
Overboeking naar acute vennootschapsbelasting	-152.723	-	-152.723
Onttrekking	-	-2.869.234	-2.869.234
Stand per 31 december 2021	**2.967.265**	**5.207.340**	**8.174.605**

De earn-out gerelateerd aan de overname van International Solar B.V. is in 2021 afgewikkeld.

Eind 2021 is € 1 miljoen uitgekeerd van de voorziening voor lange termijn bonussen. Van de voorziening voor lange termijn bonussen heeft het gehele bedrag van € 0,1 miljoen een looptijd korter dan één jaar.

Daarnaast is in 2021 een voorziening verlieslatende contracten opgenomen voor € 6,4 miljoen (stand 31 december 2021 € 5,1 miljoen) naar aanleiding van een gewonnen veiling. De voorziening heeft een looptijd korter dan een jaar.

Kortlopende schulden

46. Schulden aan groepsmaatschappijen

€	31-12-2021	31-12-2020
Rekening-courant Qurrent Nederland B.V.	2.237.645	218.335
Rekening-courant Energie Transitie Groep N.V.	3.936.473	4.681.157
	6.174.118	**4.899.492**

De schulden aan groepsmaatschappijen betreffen rekening-courant schulden. Het rentepercentage dat over deze schulden in rekening is gebracht bedraagt tussen de 4% en 5% (2020: 4%). De rekening-courant schulden hebben een looptijd korter dan een jaar. De boekwaarde van deze vorderingen benadert de reële waarde.

Financiële instrumenten en risicobeheersing

De onderneming maakt in de normale bedrijfsuitoefening gebruik van uiteenlopende financiële instrumenten die de onderneming blootstelt aan markt-, krediet-, rente- en liquiditeitsrisico's. Om deze risico's te beheersen heeft de onderneming een beleid inclusief een stelsel van limieten en procedures opgesteld om de risico's van onvoorspelbare ongunstige ontwikkelingen op de financiële markten en daarmee op de financiële prestaties van de onderneming te beperken. De onderneming zet afgeleide financiële instrumenten in, waaronder swaps om risico's te beheersen. Afgeleide instrumenten worden niet ingezet voor handelsdoeleinden.

Marktrisico

Marktrisico is het risico dat wordt gelopen over waardeveranderingen in huidige of toekomstige kasstromen en financiële instrumenten die het gevolg zijn van veranderingen in marktprijzen van elektriciteit en gas. Ter afdekking van het prijsrisico van verkoopcontracten waarin de verkoopprijs voor elektriciteit en gas vaststaat gedurende de looptijd van de overeenkomst, wordt door Greenchoice elektriciteit en gas ingekocht door middel van termijncontracten of wordt het prijsrisico afgedekt met swaps, waarin afspraken zijn vastgelegd over volume, prijs en leveringsperiode. Fysieke inkoopcontracten worden uitsluitend aangegaan en blijven in stand met als enig doel het daadwerkelijk verkrijgen van elektriciteit en gas in overeenstemming met het verwachte verbruik van klanten. Financiële contracten worden uitsluitend gebruikt om het prijsrisico van verkoopcontracten af te dekken, hier staat altijd een fysiek contract naast voor het fysiek leveren van het verwachte verbruik van klanten. Daarmee behoren zowel fysieke als financiële contracten tot de operationele activiteiten. Fysieke inkoopcontracten worden verwerkt als normale inkoop van commodity op het moment van feitelijke (fysieke) levering (volgens de 'eigen gebruik uitzondering').

Voor de swaps (financieel) geldt dat indien wordt voldaan aan de voorwaarden van hedge accounting, de hedgerelatie wordt verwerkt overeenkomstig de regels van kostprijs hedge accounting. Wanneer sprake is van overhedge worden eventuele daaruit volgende verliezen direct ten laste van de winst-en-verliesrekening gebracht.

Kredietrisico

Het kredietrisico omvat voornamelijk het risico dat klanten hun rekeningen niet betalen (debiteurenrisico). De vorderingen uit hoofde van handelsdebiteuren zijn verspreid over een zeer groot aantal debiteuren. Greenchoice mitigeert dit risico deels door een kredietwaardigheidstoets uit te voeren voordat klanten worden geaccepteerd, door de hoogte van voorschotbedragen ten opzichte van werkelijk verbruik actief te monitoren en door een actief incassobeleid te voeren, waaronder de inzet van incassobureaus en een leveringsstop bij wanbetalers. Het maximale bedrag aan kredietrisico uit hoofde van handelsdebiteuren bedraagt € 2,3 miljoen exclusief belastingen (2020: € 1,7 miljoen).

Een ander, voor Greenchoice belangrijk, kredietrisico wordt gevormd door de uitstaande leningen die zijn verstrekt aan ondernemingen waarin wordt deelgenomen en aan andere partijen waarin is bijgedragen aan duurzame investeringen. Naast een gedegen kredietbeoordeling vooraf, is er sprake van actieve monitoring op uitstaande saldi nadat de leningen verstrekt zijn. Het nominaal uitstaande bedrag aan verstrekte leningen per 31 december 2021 bedraagt € 10,2 miljoen (2020: € 13,1 miljoen). De boekwaarde van deze leningen bedraagt € 9 miljoen (2020: € 12,7 miljoen).

Renterisico

De onderneming gaat risico-avers om met renterisico's, effectieve posities met rentederivaten om resultaat te genereren uit rentemutaties zijn niet toegestaan. Negatieve resultaten als gevolg van blootstelling aan rentemutaties op lopende rekeningen wordt tot een minimum beperkt. Het maximale renterisico dat Greenchoice bereid is te lopen, is gemaximeerd op € 0,5 miljoen bij een rentestijging van 1%.

Bij bancaire financiering van projecten, zoals windprojecten en zonprojecten, wordt zoveel mogelijk gekozen voor een rentevaste periode die gelijkstaat aan de looptijd van de lening. Bij een deel van de reeds opgenomen leningen is sprake van een rentevaste periode die korter is dan de volledige looptijd van deze leningen. Over deze periode loopt Greenchoice een renterisico, op dit moment worden nog geen afgeleide financiële instrumenten gebruikt om deze rentefluctuaties te mitigeren.

Liquiditeitsrisico

De onderneming beheerst het liquiditeitsrisico door periodiek de liquiditeitsbehoeften en beschikbare middelen op de korte en lange termijn te inventariseren middels liquiditeitsforecast. Het management ziet erop toe dat voor de onderneming steeds voldoende liquiditeiten beschikbaar zijn om aan de verplichtingen te kunnen voldoen, dat hiervoor voldoende financiering wordt aangetrokken en dat de gestelde convenanten tevens gehaald blijven worden.

Voor de termijncontracten worden 'margin calls' toegepast, indien de marktwaarde afwijkt van de contractwaarde moeten er daarom mogelijk waarborgsommen gestort/ontvangen worden bij/van wederpartijen. Greenchoice monitort de impact hiervan door middel van stresstests in de liquiditeitsforecast waarbij rekening wordt gehouden met verschillende marktprijs- en weerscenario's.

Op 25 januari 2021 is Greenchoice een werkkapitaalfinanciering overeengekomen met ING Bank N.V. en Coöperatieve Rabobank U.A. van € 92,5 miljoen, deze overeenkomst is per 30-12-2021 geamendeerd. De financiering zal voor eind 2022 geherfinancierd worden voor de kredietbehoefte vanaf 2023. Management verwacht voor 2023 dat het voortzetten van de huidige krediet- en garantielijnen voldoende is voor de financieringsbehoefte 2023. Management heeft wel het voornemen de huidige krediet- en garantielijnen te verhogen. In het bepalen van onze financieringsbehoefte houdt management rekening met 'worst case' scenario's waarmee de kosten voor de aangetrokken financiering als verzekeringspremie gelden voor eventuele liquiditeitsrisico's.

De financiering bestaat uit een bankgarantiefaciliteit van € 22,5 miljoen en € 70 miljoen aan faciliteiten ter financiering van het seizoenspatroon in de liquide middelen. De faciliteiten zijn gelijk verdeeld tussen de twee banken. Tot 1 januari 2022 beschikte Greenchoice verder over een garantiefaciliteit bij Liberty Mutual Insurance SE, per 1 januari 2022 is deze garantielijn beëindigd. Per 31 december 2021 is geen gebruik gemaakt van de € 70 miljoen kredietlijn, wel is voor € 8,4 miljoen en € 2,9 miljoen aan bankgaranties afgegeven bij respectievelijk ING Bank N.V. en Coöperatieve Rabobank U.A.

De gestegen marktprijzen samen met de effecten van weersinvloeden op de energieafname van onze klanten, hebben in 2021 een positieve invloed gehad op de inkoopresultaten. Verder hebben de gestegen marktprijzen invloed gehad op ons werkkapitaal via ontvangen cash collaterals, de hoogte van vorderingen en schulden op/aan klanten en leveranciers en te verrekenen posities met klanten, producenten en leveranciers. Anders dan het positieve inkoopresultaat uit de zachte wintermaanden, hebben deze invloeden geen effect gehad op het financieel resultaat van 2021.

Als onderdeel van het opstellen van de jaarrekening beoordeelt management de geschiktheid van toepassing van het continuïteitsbeginsel. Bij het maken van deze beoordeling heeft management rekening gehouden met de periode tot 12 maanden na afloop van de rapportageperiode, alsmede met de periode tot 12 maanden na het opmaken van de jaarrekening. Het management acht toepassing van het continuïteitsbeginsel passend.

Reële waarde

De reële waarde van in de balans opgenomen financiële instrumenten, met uitzondering van de afgeleide financiële instrumenten benadert de boekwaarde daarvan.

De Mark-to-Market positie van de afgeleide financiële instrumenten per 31 december 2021 bedraagt voor de fixed for floating swaps € 14,1 miljoen (2020: nihil) met een contractwaarde van € 35 miljoen (2020: nihil) en voor de floating for fixed swaps € 6,7 miljoen (2020: nihil) met een contractwaarde van € 26 miljoen (2020: nihil).

Claims en juridische geschillen

Namens of tegen de onderneming zijn claims ingediend die door haar worden betwist. Hoewel de afloop van deze geschillen niet met zekerheid kan worden voorspeld, wordt mede op grond van ingewonnen juridisch advies aangenomen dat deze geen nadelige invloed van betekenis zal hebben op de financiële positie. De meest belangrijke/ significante geschillen zijn als volgt:

Gasgarantie

Greenchoice B.V. en Eneco groep (Eneco) hebben een geschil over de uitleg van een tussen partijen gesloten garantieovereenkomst. Het geschil heeft betrekking op (1) de reikwijdte van de plicht van Eneco om gasgaranties ten behoeve van Greenchoice B.V. te stellen, en (2) de fee die zij daarvoor in rekening mag brengen.

De rechtbank Rotterdam heeft in januari 2022 vonnis gewezen. De financiële uitkomsten daarvan zijn verwerkt in de geconsolideerde jaarrekening 2021. Er is hoger beroep door Greenchoice B.V. aangetekend.

Producenten

Tussen Greenchoice B.V. en drie afzonderlijke producenten zijn er geschillen ontstaan over de uitleg van de Power Purchase Agreements (PPA's) die met hen zijn afgesloten. Deze drie geschillen houden verband met in het verleden namens deze producenten gedane prijsclicks.

Informatieverzoek

In september 2021 heeft Greenchoice B.V. een informatieverzoek van de Autoriteit Consument & Markt (ACM) ontvangen met betrekking tot uitingen op haar website. In oktober 2021 heeft Greenchoice B.V. daar gehoor aan gegeven. Naar aanleiding daarvan ontving Greenchoice B.V. in maart 2022 een feitelijk verslag met de mededeling dat de ACM bezig is met het opmaken van een rapport. Greenchoice B.V. heeft daar inhoudelijk op gereageerd. De uitkomst van dit traject, alsmede de kans op en hoogte van een eventuele sanctie, is op het moment van het opstellen van de jaarrekening niet betrouwbaar in te schatten.

Niet in de balans opgenomen rechten, verplichtingen en regelingen

Niet in de balans opgenomen regelingen

Uit hoofde van de werkkapitaalfinanciering die Greenchoice met ING Bank N.V. en Coöperatieve Rabobank U.A. is overeengekomen, heeft Greenchoice zekerheden aan de banken verstrekt. Ter zekerstelling aan de banken is een stil pandrecht op alle vorderingen van Greenchoice B.V. gevestigd, alsmede op de bankrekeningen bij de betreffende bank.

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Huurverplichtingen

Door de onderneming zijn meerjarige financiële verplichtingen aangegaan tot en met 30 april 2033 voor de huur van bedrijfsruimte. De huurverplichtingen voor het komende jaar bedragen € 0,9 miljoen. De huurverplichtingen voor de periode langer dan een jaar en korter dan vijf jaar bedragen € 3,7 miljoen en voor de periode langer dan vijf jaar € 0,2 miljoen.

Afnameverplichtingen

Greenchoice B.V. heeft inkoopverplichtingen voor gas, elektra en garanties van oorsprong ter grootte van € 1,014 miljard (2020: € 462 miljoen). De afloop van deze inkoopcontracten zal voor € 542 miljoen geschieden binnen 1 jaar, van € 464 miljoen tussen 1 en 5 jaar en van €8 miljoen later dan 5 jaar.

De inkoopverplichtingen omvatten energiecontracten voor eigen gebruik met verschillende energieproducenten.

Niet in de balans opgenomen verplichtingen inzake aansprakelijkheidsstellingen

Voor Qurrent Renewable Energy B.V., Qurrent Nederland B.V., Energie Transitie Groep, N.V., Huismerk Energie N.V., Greenchoice Zakelijk N.V., Energy Trading Company B.V. en Energieondernemers B.V. is een aansprakelijkstelling volgens art 2:403 BW afgegeven.

Niet in de balans opgenomen verplichtingen inzake garanties

Eind 2021 zijn diverse (bank)garanties afgegeven door Greenchoice voor een totaalbedrag van € 11,3 miljoen (2020: € 40,3 miljoen) ten behoeve van diverse inkoopverplichtingen.

Operationele leases

Door de onderneming zijn meerjarige financiële verplichtingen aangegaan voor een aantal leaseauto's. De totale verplichting bedraagt € 0,1 miljoen voor het komende jaar. Een omvang van € 0,2 miljoen heeft betrekking op de periode langer dan een jaar en korter dan vijf jaar. De gemiddelde resterende looptijd van de verplichting is 2,4 jaar en de laatste verplichting loopt af in september 2025.

Het bedrag van lease-betalingen dat is verwerkt als last in 2021, bedraagt € 0,1 miljoen (2020: € 0,1 miljoen).

Fiscale eenheid

De onderneming vormt samen met GIPP Energy Holding B.V., Greenchoice Hartelkanaal B.V., Qurrent Renewable Energy B.V., Qurrent Nederland B.V., Energie Transitie Groep N.V., Huismerk Energie N.V., Greenchoice Zakelijk N.V., Energy Trading Company B.V., Energieondernemers B.V., International Solar B.V., International Solar Projects I B.V., International Solar Projects II B.V., International Solar Projects V B.V., KiesZon Huur B.V., Yellow Step Solar B.V., LeaseZon I B.V. en KiesZon voor de Toekomst B.V. een fiscale eenheid voor de vennootschapsbelasting.

Per 31 augustus 2021 is International Solar Projects X B.V., International Solar Projects XIII

B.V. en International Solar Projects XV B.V. onderdeel van de fiscale eenheid voor de vennootschapsbelasting.

Per 27 september 2021 maken International Solar Projects III B.V. en International Solar Projects IV B.V. als gevolg van de verkoop van de aandelen geen deel meer uit van de fiscale eenheid.

De vennootschapsbelasting is in elk van de vennootschappen opgenomen voor dat deel dat de desbetreffende vennootschap als zelfstandig belastingplichtige verschuldigd zou zijn.

Toelichting op de enkelvoudige winst-en-verliesrekening over 2021

Personeelskosten

€	2021	2020
Lonen en salarissen	20.872.176	17.336.171
Sociale lasten en pensioenlasten	4.541.139	4.046.649
Overige personeelsbeloningen	3.642.977	6.619.811
	29.056.292	**28.002.631**

In de overige personeelskosten is € 3,6 miljoen (2020: € 5,3 miljoen) aan kosten voor inhuur derden en uitbesteed werk opgenomen.

Gemiddeld aantal werknemers

	2021	2020
CEO domein	24	25
CFO domein	110	100
Operationeel domein	148	120
Commercieel domein	66	66
	348	**311**

Er werken geen werknemers buiten Nederland.

Aandeel in het resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen

€	2021	2020
Resultaat deelneming Greenchoice Hartelkanaal B.V.	302.514	365.208
Resultaat deelneming Hartel2 B.V.	122.204	35.112
Resultaat deelneming Qurrent Renewable Energy B.V.	-1.609.718	-2.741.213
Resultaat deelneming Energie Transitie Groep N.V.	-1.200.109	2.423.481
Resultaat deelneming International Solar B.V.	9.849.872	-622.286
Resultaat overige deelneming Eteck Holding B.V.	-225.100	189.007
Resultaat overige deelneming Hydro Investment Projects B.V.	-	-313.055
Resultaat overige deelneming Face the Future B.V.	1.157	163.375
Resultaat overige deelneming Windpark Goede Buren Streepland B.V.	-	138.372
Resultaat overige deelneming Etriplus B.V.	155.400	-
Resultaat overige deelneming WGV Holding B.V.	-2.103	-609
	7.394.117	**-362.608**

Rotterdam, 30 mei 2022

Greenchoice B.V.

C.E. de Ruiter
Bestuurder Greenchoice B.V.

M.J.W. van Sleeuwen
Bestuurder Greenchoice B.V.

Ondertekening commissarissen:

J.G.T.M. van Niersen
Voorzitter Raad van Commissarissen

B.E.M. Zuiderwijk
Lid Raad van Commissarissen

W.B. Rootliep
Lid Raad van Commissarissen

M.B. Rexwinkel
Lid Raad van Commissarissen

J.A. Bongartz
Lid Raad van Commissarissen

De Algemene Vergadering heeft de opgemaakte jaarrekening vastgesteld op 11 juni 2022.

Overige gegevens

Verwijzing naar de controleverklaring

De jaarrekening is voorzien van een controleverklaring door KPMG Accountants N.V. Deze verklaring is als onderdeel van de overige gegevens opgenomen.

Statutaire regeling omtrent de bestemming van de winst

Volgens artikel 7.4 van de statuten staat de winst ter vrije beschikking van de Algemene Vergadering, die deze geheel of gedeeltelijk kan bestemmen tot vorming van – of storting in – een of meer algemene of bijzondere reservefondsen.

De onderneming kan aan de aandeelhouders en andere gerechtigden tot de voor uitkering vatbare winst slechts uitkeringen doen voor zover het eigen vermogen groter is dan het gestorte en opgevraagde deel van het kapitaal vermeerderd met de reserves die krachtens de wet moeten worden aangehouden.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de algemene vergadering van Greenchoice B.V.

Verklaring over de in het rapport inzake de jaarstukken 2021 opgenomen jaarrekening

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2021 van Greenchoice B.V. (of hierna 'de vennootschap') te Rotterdam (hierna 'de jaarrekening') gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de betreffende jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van Greenchoice B.V. per 31 december 2021 en van het resultaat over 2021, in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW).

De jaarrekening bestaat uit:

1. de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2021;
2. de geconsolideerde en enkelvoudige winst-en-verliesrekening over 2021; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Greenchoice B.V. zoals vereist in de Wet toezicht accountants-organisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante

onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Verklaring over de in het rapport inzake de jaarstukken 2021 opgenomen andere informatie

Het rapport inzake de jaarstukken 2021 omvat andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist voor het bestuursverslag en de overige gegevens.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle van de jaarrekening of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De directie is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van de directie en de raad van commissarissen voor de jaarrekening

De directie is verantwoordelijk voor het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is de directie verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als de directie noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directie afwegen of de onderneming in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de directie de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de directie het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. De directie moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van commissarissen is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de vennootschap.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van de jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controle-standaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de vennootschap;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directie en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door de directie gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de vennootschap haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om in onze controleverklaring de aandacht te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de vennootschap haar continuïteit niet langer kan handhaven;

- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden voor de groepsonderdelen. Bepalend hierbij zijn de omvang en/of het risicoprofiel van de groepsonderdelen. Op grond hiervan hebben wij de groepsonderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de volledige financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met de met governance belaste personen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Rotterdam, 30 mei 2022

KPMG Accountants N.V.

U.C. van Zessen RA

BIJLAGE A - OVER DIT VERSLAG

Hieronder laten we zien hoe we de inhoud van dit verslag hebben bepaald, hoe het tot stand is gekomen en wat onze ambities voor de komende jaren zijn.

Verslaggevingsprincipes en -ambities

Met dit jaarverslag rapporteren we de niet-financiële informatie volgens de GRI Standards (optie: Core). Dat zijn wereldwijd de toonaangevende richtlijnen voor duurzaamheidsverslaglegging. Het uitgangspunt is materialiteit: we doen uitgebreid verslag over onderwerpen die voor ons en onze stakeholders belangrijk zijn. Ten grondslag aan dit rapport liggen de principes van geïntegreerd denken en sturen op lange termijn waardecreatie. Daarnaast is ook de kwaliteit van de rapportage gewaarborgd: we hebben de niet-financiële gegevens laten beoordelen door een externe accountant. De principes van de financiële informatie vind je onder Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en resultaatbepaling van de geconsolideerde jaarrekening, gebouwd op relevante bepalingen van het Burgerlijk Wetboek.

De informatie die we in dit verslag presenteren betreft het kalenderjaar 2021 en gaat over Greenchoice en haar 100% dochterondernemingen, waaronder International Solar B.V. (KiesZon), Energie Transitie Groep B.V. en Qurrent Renewable Energy B.V. Het verslag is gepubliceerd in juni 2022, het verslag over 2020 is gepubliceerd in juni 2021.

In 2021 hebben we onze materiële onderwerpen herijkt om zo de meest relevante onderwerpen voor Greenchoice en onze stakeholders te identificeren.

Selectie van onderwerpen

We doen in dit rapport verslag over onderwerpen waar wij als organisatie een toegevoegde waarde kunnen leveren én die voor onze klanten en andere stakeholders van belang zijn. Om deze onderwerpen te selecteren, hebben we door een externe partij een materialiteitsanalyse laten uitvoeren. Met die analyse identificeren en prioriteren we de maatschappelijke onderwerpen die voor ons – en onze stakeholders – van materieel belang zijn.

Onze belangrijkste stakeholders zijn mensen en organisaties met wie we een contractuele relatie hebben. Hieronder vallen onze klanten, aandeelhouders, medewerkers, energiecoöperaties en energieproducenten. Daarnaast houden we ook rekening met de belangen van andere partijen, zoals overheden, maatschappelijke organisaties en onze partners, waaronder onze bosprojecten.

De directie heeft de materiële onderwerpen vastgesteld en is eindverantwoordelijk voor het sturen en beheersen van resultaten ten aanzien van materiële onderwerpen. Er hebben het afgelopen jaar significante wijzigingen plaatsgevonden als het gaat om materiële thema's, indicatoren of doelstellingen. Om focus te verscherpen zijn het aantal onderwerpen gereduceerd door aan elkaar verwante onderwerpen te clusteren. De onderwerpen ‘Altijd groene energie’ & ‘Energietransitie voor en van iedereen’ zijn samengevoegd tot ‘Altijd groene energie voor en van iedereen’ en daarnaast zijn ‘Voorop in verduurzaming’ en ‘Op naar Klimaatpositief’ samengevoegd tot ‘Voorop in klimaatpositiviteit’. Ten opzichte van de vorige matrix is er nu een top 4 gedefinieerd in plaats van een top 7.

In de materialiteitsmatrix hieronder staan de voor Greenchoice belangrijkste maatschappelijke onderwerpen. De onderwerpen rechtsboven zijn onderwerpen waarover we uitgebreid rapporteren in dit verslag volgens de GRI Standards (Core). In de GRI Content Index kun je zien welke onderdelen waar in het verslag terugkomen.

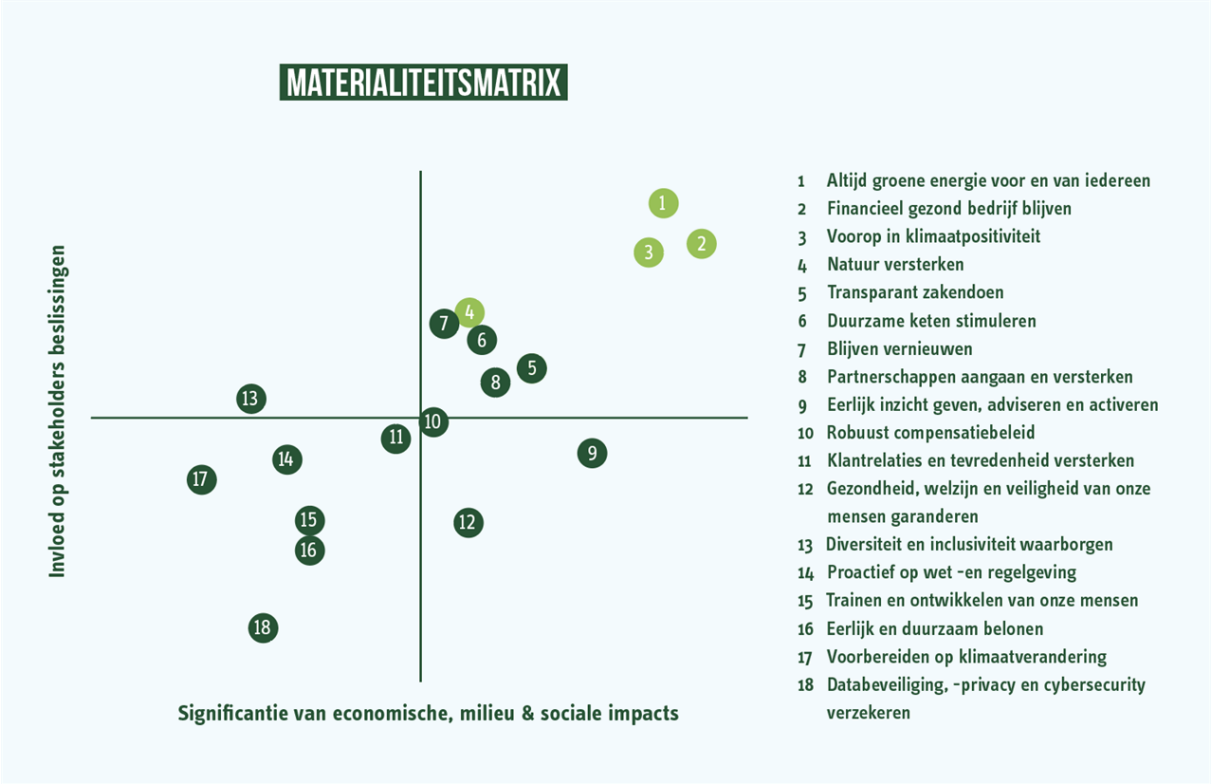

Materiële thema's

De belangrijkste thema’s voor Greenchoice zijn:

- **Altijd groene energie voor en van iedereen**
  We doen dit door ons te ontwikkelen tot hét platform voor klimaatpositiviteit en 24/7 365 dagen per jaar groene stroom te leveren. We stimuleren lokale hernieuwbare energie opwek van particulieren en coöperaties, overtuigen mensen over te stappen naar groene stroom en laten iedereen op een betaalbare manier mee profiteren van de energietransitie.
- **Financieel gezond bedrijf blijven**
  Om ook in de toekomst betaalbare groene energie voor iedereen te leveren en te kunnen blijven investeren in duurzame energie, is het belangrijk om competitief en financieel gezond te zijn.
- **Voorop in klimaatpositiviteit**
  Wij nemen een leidende rol in de energietransitie en worden het centrum van een ecosysteem voor verduurzaming. Als Greenchoice willen wij dat iedereen ons weet te vinden voor het maken van duurzame keuzes en klimaatpositiviteit centraal stellen. Dit doen we door de daad bij het woord te voegen en onze footprint en die van onze klanten zo klein mogelijk te maken, en netto zelfs een positieve bijdrage te leveren.
- **Natuur versterken**
  Wij zijn ons bewust van de impact die onze bedrijfsactiviteiten kunnen hebben op de natuur. Daarom houden we rekening met de impact van onze operaties op de omgeving en versterken we de natuur en biodiversiteit. Dit doen we zowel lokaal als wereldwijd, onder andere door te investeren in bos, wetlands en duurzame landbouw.

In de onderstaande tabel staan per materieel thema de belangrijkste indicatoren, resultaten en doelstellingen.

Materieel thema	KPI	2021	2020
Altijd groene energie voor en van iedereen	Aandeel energie uit eigen productie	78%	74%
	Aandeel Nederlands duurzame elektriciteit	98%	100%
	Klanten (x1000) aangesloten bij energiecoöperaties	12,6	11,5
	Postcoderoos-projecten	350	290
	Aantal klanten (x1000) die zelf energie opwekken	244	231
Financieel gezond bedrijf blijven	EBITDA Greenchoice leveringsbedrijf (miljoen €)	51,8	15,9
	EBITDA KiesZon (miljoen €)	15,0	-0,7
	Bedrijfsrendement	5,8%	-3,1%
	EBITDA 2021 Groep/netto resultaat (miljoen €)	66,8 / 28,6	15,2 / -8,0
Voorop in klimaatpositiviteit	Opwek uit (gebonden) PPA's bij groep en klanten (MWh)	2.307.151	2.293.115
	Duurzaamheid Greenchoice merk	#3	#2
	Geïnstalleerd vermogen KiesZon (MWp)	113,7	80
	Rapportcijfer onderzoek Duurzaamheid Nederland (Consument en Zakelijk)	9,9 (B2C) 8,3 (B2B)	8,2 (B2C) 8,0 (B2B)
	Percentage van totaal verkocht volume aardgas gecompenseerd	100%	100%
	Aantal installaties Energie + B2C	4.452	4.630
Natuur versterken	Totaal geïnvesteerd in natuurlijk gebied (x1000 EUR)	918	3.498
	Oppervlakte bos beschermd en hersteld (ha)	1.126.228	1.095.038

Evaluatie van de managementaanpak

Aan de hand van onze resultaten evalueren we jaarlijks onze managementaanpak van de verschillende materiële onderwerpen. Dit doen wij aan de hand van onze eigen prestatie-indicatoren. We kijken minimaal één keer per jaar met de interne betrokkenen en het bestuur naar de KPI's ten opzichte van de streefwaarden en de prestaties van vorig jaar. Waar nodig doen we aanpassingen in de aanpak als dat volgt uit de evaluatie om de uitkomsten voor het volgende jaar te verbeteren.

BIJLAGE B - 2021 HR DATA

	2019	2020	2021
Totaal aantal medewerkers	466	534	523
Gemiddeld FTE	367	436	468
Mannen (FTE)	218	265	289
Vrouwen (FTE)	149	171	179
% full-time	46%	47%	46%
% part-time	54%	53%	54%
% medewerkers met vaste aanstelling	79%	79%	78%
% medewerkers met tijdelijke aanstelling	21%	21%	22%
% mannen met een leidinggevende rol	78%	65%	69%
% vrouwen met een leidinggevende rol	22%	35%	31%

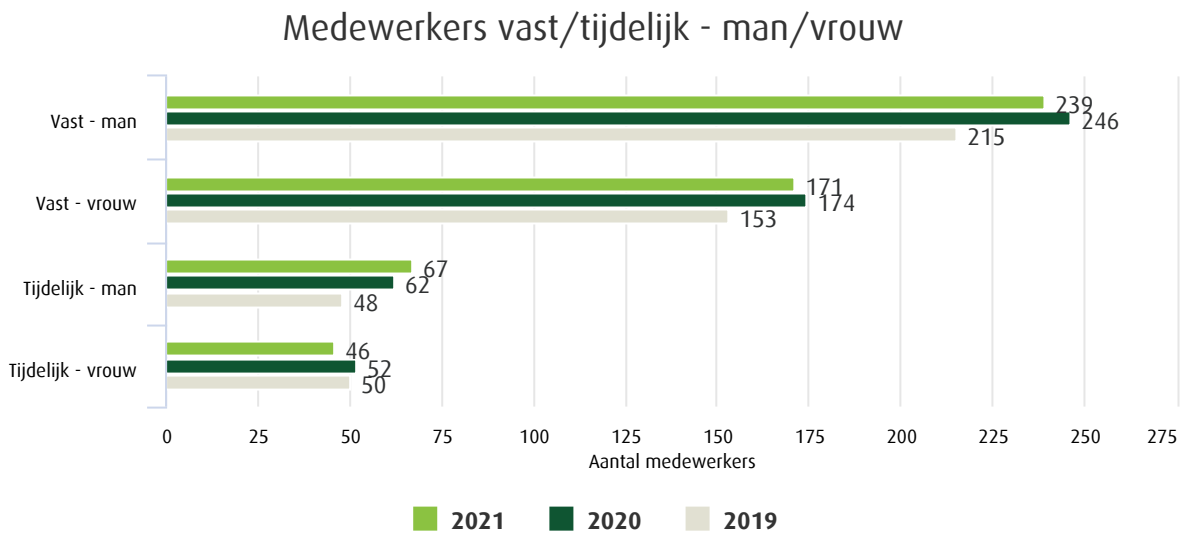

Medewerkers fulltime/parttime - man/vrouw

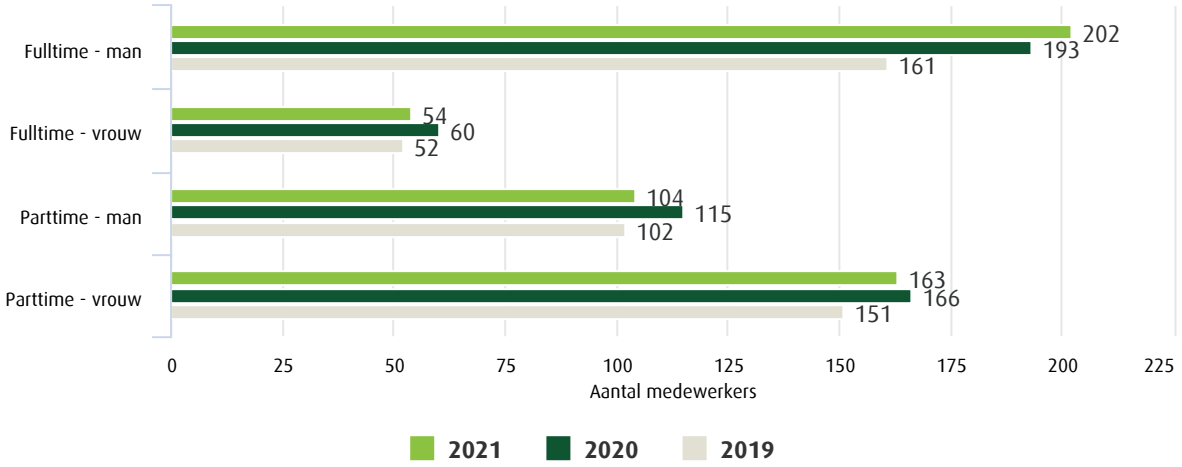

Leeftijdsstructuur Greenchoice Groep

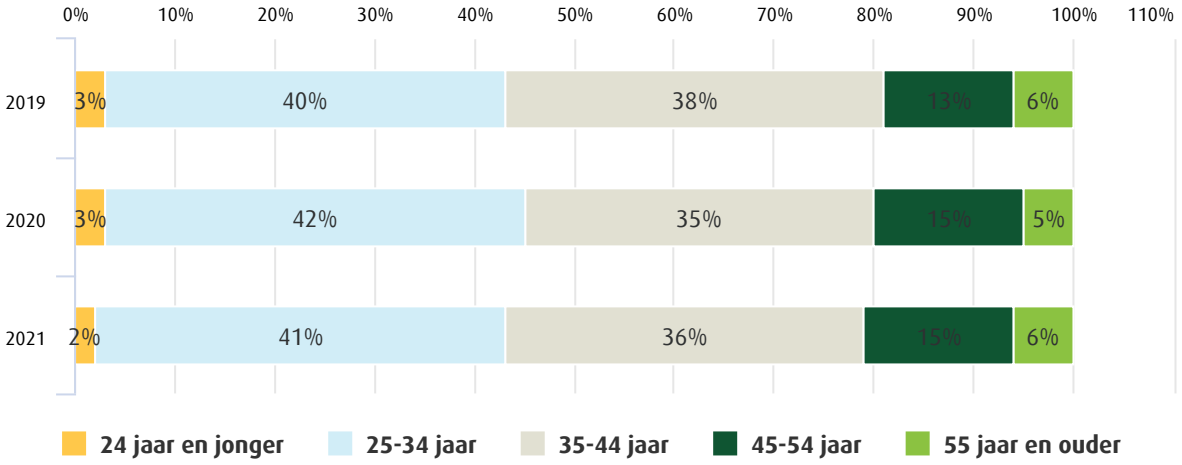

BIJLAGE C - ASSURANCE-RAPPORT VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: de Algemene Vergadering van Greenchoice B.V.

Onze conclusie

Wij hebben de niet-financiële informatie inzake onderstaande materiële thema's zoals opgenomen in de tabel op pagina 199 (hierna 'niet-financiële informatie') van het Greenchoice Geïntegreerd Jaarverslag 2021 (hierna "Jaarverslag") van Greenchoice B.V. te Rotterdam (hierna 'de vennootschap'), voor het jaar eindigend op 31 december 2021 beoordeeld:

- altijd groene energie voor en van iedereen;
- financieel gezond bedrijf blijven;
- voorop in klimaatpositiviteit;
- natuur versterken.

Een beoordeling is gericht op het verkrijgen van een beperkte mate van zekerheid.

Op grond van onze werkzaamheden is ons niets gebleken op basis waarvan wij zouden moeten concluderen dat de niet-financiële informatie niet is opgesteld, in alle van materieel belang zijnde aspecten, in overeenstemming met de rapportagecriteria zoals toegelicht in de sectie 'Rapportagecriteria' van ons rapport.

De basis voor onze conclusie

Wij hebben onze beoordeling uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder de Nederlandse Standaard 3000A 'Assurance-opdrachten anders dan opdrachten tot controle of beoordeling van historische financiële informatie (attest-opdrachten)'. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Verantwoordelijkheid van de accountant'.

Wij zijn onafhankelijk van Greenchoice B.V. zoals vereist in de 'Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten' (ViO) en andere relevante

onafhankelijkheidsregels in Nederland. Daarnaast hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen assurance-informatie voldoende en geschikt is als basis voor onze conclusie.

Rapportagecriteria

De niet-financiële informatie dient gelezen en begrepen te worden samen met de rapportage-criteria. Greenchoice B.V. is verantwoordelijk voor het selecteren en toepassen van deze rapportagecriteria, rekening houdend met de van toepassing zijnde wet- en regelgeving met betrekking tot verslaggeving.

De gehanteerde rapportagecriteria voor het opstellen van de niet-financiële informatie zijn de Sustainability Reporting Standards van het Global Reporting Initiative (GRI) (optie: Core) zoals toegelicht in 'Verslaggevingsprincipes en -ambities' op pagina 196 van het Jaarverslag.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij materialiteitsniveaus bepaald voor elk relevant onderdeel van de niet-financiële informatie. Bij het evalueren van onze materialiteits-niveaus hebben wij kwantitatieve en kwalitatieve aspecten evenals de relevantie van informatie voor zowel belanghebbenden als de entiteit in ogenschouw genomen.

Reikwijdte van het groepsonderzoek

Greenchoice B.V. is het moederbedrijf van een groep entiteiten. De niet financiële informatie omvat de geconsolideerde informatie van deze groep van entiteiten zoals toegelicht op pagina 196 van het Jaarverslag.

Beperkingen in de reikwijdte van onze beoordeling

In het Jaarverslag is toekomstgerichte informatie opgenomen in de vorm van ambities, strategie, plannen, verwachtingen en ramingen. Inherent aan toekomstgerichte informatie is dat de werkelijke uitkomsten in de toekomst onzeker zijn. Wij geven geen zekerheid bij de veronderstellingen en de haalbaarheid van toekomstgerichte informatie in het Jaarverslag.

De verwijzingen naar externe bronnen of websites in het Jaarverslag maken geen onderdeel uit van de niet-financiële informatie die door ons is beoordeeld. Wij verstrekken derhalve geen zeker-heid over deze informatie.

Verantwoordelijkheid van de directie en raad van commissarissen

De directie is verantwoordelijk voor het opstellen van de niet-financiële informatie in overeenstemming met de rapportagecriteria zoals toegelicht in de sectie 'Rapportagecriteria' van ons rapport, inclusief het identificeren van de beoogde gebruikers en het toepasbaar zijn van de gehanteerde criteria voor de doelstellingen van de beoogde gebruikers.

De directie is ook verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als die de directie noodzakelijk acht om het opstellen van de niet-financiële informatie mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

De Raad van Commissarissen is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het rapportageproces van Greenchoice B.V.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een beoordeling dat wij daarmee voldoende en geschikte assurance-informatie verkrijgen voor de door ons af te geven conclusie.

De werkzaamheden die worden verricht bij het verkrijgen van een beperkte mate van zekerheid zijn gericht op het vaststellen van de plausibiliteit van informatie en variëren in aard en timing van, en zijn ook geringer in omvang, dan die bij een assurance-opdracht gericht op het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid. De mate van zekerheid die wordt verkregen bij een beoordeling is daarom ook aanzienlijk lager dan de zekerheid die wordt verkregen bij een controle.

Wij passen de 'Nadere Voorschriften Kwaliteitssystemen' (NVKS) toe. Op grond daarvan beschikken wij over een samenhangend stelsel van kwaliteitsbeheersing inclusief vastgelegde richtlijnen en procedures inzake de naleving van ethische voorschriften, assurance-standaarden en andere relevante wet- en regelgeving.

Wij hebben deze beoordeling professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse Standaard 3000A, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze beoordeling bestond onder andere uit:

- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte rapportagecriteria, de consistente toepassing hiervan en de toelichtingen die daarover in de niet-financiële informatie staan. Dit omvat het evalueren van de uitkomsten van de dialoog met belanghebbenden en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur;
- het verkrijgen van inzicht in de rapporteringsprocessen die ten grondslag liggen aan de niet-financiële informatie, inclusief het op hoofdlijnen kennis nemen van de interne beheersings-maatregelen, voor zover relevant voor onze beoordeling. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een conclusie uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het identificeren van gebieden in de niet-financiële informatie waar waarschijnlijk een afwijking van materieel belang als gevolg van fraude of fouten zich zal voordoen, het bepalen en uitvoeren van assurance-werkzaamheden en het verkrijgen van assurance-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor onze conclusie. Deze werkzaamheden bestonden onder meer uit:
    - het afnemen van interviews met het management en/of relevante medewerkers verantwoordelijk voor de duurzaamheidsstrategie en -beleid en prestaties;
    - het afnemen van interviews met relevante medewerkers verantwoordelijk voor het aanleveren van informatie voor, het uitvoeren van interne controles op, en de consolidatie van gegevens in de niet-financiële informatie;
    - het bepalen van de aard en omvang van de uit te voeren beoordelingswerkzaamheden voor de groepsonderdelen;
    - het verkrijgen van assurance-informatie dat de niet-financiële informatie aansluit op de onderliggende administraties van de entiteit;
    - het op basis van beperkte deelwaarnemingen beoordelen van relevante interne en externe documentatie;
    - het analytisch evalueren van data en trends;
- het evalueren van de consistentie van de niet-financiële informatie met de informatie in het Jaarverslag buiten de scope van onze beoordeling;
- het evalueren van de algehele presentatie, structuur en inhoud van de niet-financiële informatie;

- het overwegen of de niet-financiële informatie als geheel, inclusief de daarin opgenomen toelichtingen het beeld weergeeft in relatie tot het doel van de gehanteerde rapportagecriteria.

Wij communiceren met de Raad van Commissarissen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de beoordeling en over de significante bevindingen die uit onze beoordeling naar voren zijn gekomen.

Rotterdam, 30 mei 2022

KPMG Accountants N.V.

U.C. van Zessen RA

BIJLAGE D - GRI CONTENT INDEX

GRI Content Index Greenchoice – Core			
SRS	**Informatie**	**Verwijzing**	**Omissie**
GRI 102: GENERAL DISCLOSURES 2016			
1. Organisatieprofiel			
102-1	Naam van de organisatie	Corporate Governance - Onze groepsstructuur	
102-2	Activiteiten, merken, producten en diensten	Onze organisatie - Huidige kernprocessen en -activiteiten Onze resultaten - Energielevering Onze resultaten - Stap voor stap naar klimaatpositiviteit	
102-3	Locatie van het hoofdkantoor	Contact	
102-4	Aantal landen waarin de onderneming opereert	Onze organisatie - Huidige kernprocessen en -activiteiten	
102-5	Juridische vorm of aandeelhouderschap	Corporate Governance - Onze groepsstructuur Corporate Governance - Juridische structuur	
102-6	Markten waarin de organisatie actief is	Onze organisatie - Huidige kernprocessen en -activiteiten Onze resultaten - Waarde voor onze klanten Onze resultaten - Impact met lokale gemeenschappen Onze resultaten - Boscompensatie	
102-7	Schaal van de organisatie	Kerncijfers Onze organisatie - Onze medewerkers Onze resultaten - Energielevering Financiële resultaten	
102-8	Informatie over medewerkers	Onze organisatie - Onze medewerkers Bijlage B - 2021 HR data	
102-9	Leveranciersketen	Onze organisatie - Huidige kernprocessen en -activiteiten Onze organisatie - De nummer 1 partner van lokale energiecoöperaties In één oogopslag - Waardecreatiemodel	
102-10	Significante veranderingen in de organisatiestructuur of in de leveranciersketen	Corporate Governance - Onze groepsstructuur	
102-11	Voorzorgsprincipe of -benadering	Risicobeheersing	
102-12	Externe initiatieven	Onze impact (SDG's)	

102-13	Lidmaatschappen	Deelname Greenchoice
2. Strategie		
102-14	Toelichting van hoogste functionaris	In één oogopslag - Bericht van het bestuur
3. Ethiek en integriteit		
102-16	Waarden, normen, principes of gedragsnormen	Integriteit en compliance Risicobeheersing
4. Governance		
102-18	Governance structuur	Corporate Governance - Onze groepsstructuur Corporate Governance - Directie
5. Stakeholderbetrokkenheid		
102-40	Lijst met stakeholders	Onze organisatie - Onze stakeholders Bijlage A - Over dit verslag (Selectie van onderwerpen)
102-41	Collective bargaining agreements	Niet van toepassing. Geen van de medewerkers valt onder een cao
102-42	Identificatie en selectie van stakeholders	Onze organisatie - Onze stakeholders
102-43	Stakeholderbetrokkenheid	Onze organisatie - Onze stakeholders Bijlage A - Over dit verslag (Selectie van onderwerpen)
102-44	Belangrijkste issues stakeholders	Onze organisatie - Onze stakeholders
6. Verslaggeving		
102-45	Deelnemingen in de geconsolideerde jaarrekening	Corporate Governance - Onze groepsstructuur Bijlage A - Over dit verslag (Verslaggevingsprincipes en -ambities)
102-46	Bepaling van inhoud en afbakening van het verslag	Bijlage A - Over dit verslag (Selectie van onderwerpen)
102-47	Lijst van materiële onderwerpen	Bijlage A - Over dit verslag (Selectie van onderwerpen)
102-48	Gewijzigde informatie	Er hebben zich geen herformuleringen van informatie voorgedaan
102-49	Veranderingen in de rapportage	Bijlage A - Over dit verslag (Verslaggevingsprincipes en -ambities)
102-50	Rapportageperiode	Bijlage A - Over dit verslag (Verslaggevingsprincipes en -ambities)
102-51	Datum van het meest recente vorige verslag	Bijlage A - Over dit verslag (Verslaggevingsprincipes en -ambities)

102-52	Rapportagecyclus	Bijlage A - Over dit verslag (Verslaggevingsprincipes en -ambities)	
102-53	Contactpunt voor informatie over het jaarverslag	Contact	
102-54	Rapportage in overeenstemming met GRI Standards	Bijlage A - Over dit verslag (Verslaggevingsprincipes en -ambities)	
102-55	GRI Content Index	Bijlage D - GRI Content Index	
102-56	Externe assurance	Bijlage A - Over dit verslag (Verslaggevingsprincipes en -ambities) Bijlage C - Assurance-rapport KPMG	
GRI Specific disclosures			
Materiële onderwerpen die Greenchoice rapporteert volgens GRI Standards indicatoren			
Materieel onderwerp: Natuur versterken (GRI 304: Biodiversiteit)			
103-1	Toelichting op de materialiteit en afbakening	Onze resultaten - Boscompensatie Onze resultaten - Onze eigen CO2 footprint Bijlage A - Over dit verslag (Materiële thema's)	
103-2	Managementbenadering	Onze resultaten - Boscompensatie Onze resultaten - Onze eigen CO2 footprint Bijlage A - Over dit verslag (Materiële thema's)	
103-3	Evaluatie van de managementbenadering	Onze resultaten - Boscompensatie Onze resultaten - Onze eigen CO2 footprint Bijlage A - Over dit verslag (Evaluatie van de managementaanpak)	Voor elk materieel onderwerp vindt momenteel eenzelfde jaarlijkse evaluatie plaats. Vanaf volgend verslaggevingsjaar wil Greenchoice een concreet evaluatieproces opstellen per materieel onderwerp
304-3	Oppervlakte bos beschermd en hersteld	Onze Resultaten - Boscompensatie (Totale impact van onze buitenlandse bosprojecten) Bijlage A - Over dit verslag (Materiële thema's)	
Eigen indicator	Totaal geïnvesteerd in natuurlijk gebied	Onze Resultaten - Boscompensatie (Totale impact van onze buitenlandse bosprojecten) Bijlage A - Over dit verslag (Materiële thema's)	
Materieel onderwerp: Financieel gezond bedrijf blijven (GRI 201: Economische prestaties)			
103-1	Toelichting op de materialiteit en afbakening	Financiële resultaten Waardecreatiemodel Bijlage E - Onze jaarcijfers Bijlage A - Over dit verslag (Materiële thema's)	

103-2	Managementbenadering	Financiële resultaten Bijlage A - Over dit verslag (Materiële thema's)	
103-3	Evaluatie van de managementbenadering	Financiële resultaten Bijlage A - Over dit verslag (Evaluatie van de managementaanpak)	Voor elk materieel onderwerp vindt momenteel eenzelfde jaarlijkse evaluatie plaats. Vanaf volgend verslaggevingsjaar wil Greenchoice een concreet evaluatieproces opstellen per materieel onderwerp
201-1	Gegenereerde directe economische waarde	Financiële resultaten Bijlage A - Over dit verslag (Materiële thema's) Bijlage E - Onze jaarcijfers	
Eigen indicator	EBITDA 2021 Groep	Financiële resultaten Bijlage A - Over dit verslag (Materiële thema's)	
Materieel onderwerp: Voorop in klimaatpositiviteit (GRI 302: Energie) (GRI 305: Emissies) (GRI 308: Milieubeoordeling leverancier)			
103-1	Toelichting op de materialiteit en afbakening	Onze organisatie - Nieuwe strategie: van leverancier naar platform voor groene keuzes Onze omgeving - Klimaatakkoord en Europese ambities Onze resultaten - Onze eigen CO2-footprint Bijlage A - Over dit verslag (Materiële thema's)	
103-2	Managementbenadering	Onze organisatie - Nieuwe strategie: van leverancier naar platform voor groene keuzes Onze resultaten: Stap voor stap naar klimaatpositiviteit Bijlage A - Over dit verslag (Materiële thema's)	
103-3	Evaluatie van de managementbenadering	Onze organisatie - Nieuwe strategie: van leverancier naar platform voor groene keuzes Onze resultaten: Stap voor stap naar klimaatpositiviteit Bijlage A - Over dit verslag (Evaluatie van de managementaanpak)	Voor elk materieel onderwerp vindt momenteel eenzelfde jaarlijkse evaluatie plaats. Vanaf volgend verslaggevingsjaar wil Greenchoice een concreet evaluatieproces opstellen per materieel onderwerp
302-2	Energieverbruik buiten de organisatie	Kerncijfers 2021 Onze resultaten - Energielevering	
305-1	Directe (Scope 1) GHG emissies	Onze resultaten - Onze eigen CO2-footprint	
305-2	Energie indirecte (Scope 2) GHG emissions	Onze resultaten - Onze eigen CO2-footprint	

308-1	Nieuwe leveranciers die zijn gescreend op milieucriteria	n/a	Greenchoice acht deze standaard relevant voor genoemd materieel onderwerp, echter zal in 2022 pas een beleid worden vastgesteld omtrent ketenverantwoordelijkheid. Hierdoor kan op dit moment nog geen percentage gerapporteerd worden.
Eigen indicator	Geïnstalleerd vermogen KiesZon	Onze resultaten - Energie opwekken Bijlage A - Over dit verslag (Materiële thema's)	
Overige materiële onderwerpen die Greenchoice rapporteert, maar die niet rechtstreeks in GRI terugkomen			
Materieel onderwerp: Altijd groene energie voor en van iedereen			
103-1	Toelichting op de materialiteit en afbakening	Onze organisatie - Huidige kernprocessen en -activiteiten Waardecreatiemodel Onze resultaten - Energielevering Onze resultaten - Energie opwekken Onze resultaten - Stap voor stap naar klimaatpositiviteit Bijlage A - Over dit verslag (Materiële thema's)	
103-2	Managementbenadering	Onze resultaten - Energie opwekken Onze resultaten - Stap voor stap naar klimaatpositiviteit Bijlage A - Over dit verslag (Materiële thema's)	
103-3	Evaluatie van de managementbenadering	Onze resultaten - Energielevering Onze resultaten - Stap voor stap naar klimaatpositiviteit Bijlage A - Over dit verslag (Evaluatie van de managementaanpak)	Voor elk materieel onderwerp vindt momenteel eenzelfde jaarlijkse evaluatie plaats. Vanaf volgend verslaggevingsjaar wil Greenchoice een concreet evaluatieproces opstellen per materieel onderwerp
Eigen indicator	Aantal klanten die zelf energie opwekken	Onze resultaten - Energielevering Onze resultaten - Energie opwekken Bijlage A - Over dit verslag (Materiële thema's)	

CONTACT

Greenchoice B.V.
Kruisplein 15
3014 DB Rotterdam

Uitgave
Juni 2022

Concept en redactie
Ruben Veefkind
Jeroen Vanson
Ivo Streng
Pim van der Marel

Ontwerp en realisatie
Joëlle Erkamp

Technische realisatie
F19 Digital Reporting
www.f19digitalreporting.com

Vragen of opmerkingen
Heb je naar aanleiding van ons Duurzaamheidsverslag vragen of opmerkingen? Deze ontvangen wij graag op info@greenchoice.nl.